

**Entre el catolicisme,
l'agnosticisme i l'ateisme. Una
aproximació al perfil religiós
dels catalans.**

**Centre
d'Estudis
d'Opinió**

**Generalitat
de Catalunya**

© Centre d'Estudis d'Opinió (CEO)

No es permet la reproducció total o parcial d'aquest document, ni el seu tractament informàtic, ni la seva transmissió en qualsevol forma o per qualsevol mitjà, ja sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per registre o altres mètodes, sense permís del titular del Copyright.

Autora: Alexandra Capdevila Muntadas

Primera edició: 2013

D.L.: B. 17768-2013

Continguts

Introducció	6
1. D'un país de religió catòlica a un país de cultura catòlica. El procés de secularització.....	9
2. Les característiques sociodemogràfiques.....	15
3. Les actituds davant de la política.....	32
4. Els valors polítics.....	45
5. El comportament electoral.....	65
Consideracions finals	80
Bibliografia consultada.....	86

RESUM: Progressivament la religió catòlica ha anat perdent la rellevància i la influència que havia exercit en altres períodes de la nostra història, la qual cosa s'evidencia en el predomini dels casaments civils, l'augment dels fills de pares solters o la pèrdua de l'assistència dominical per part dels catòlics. En els darrers cinquanta anys Espanya i per extensió Catalunya ha passat de ser un país de religió catòlica a un país de cultura catòlica. Paral·lelament l'arribada d'immigrants procedents d'altres àrees geogràfiques amb unes conviccions religioses molt més fortes ha transformat el mapa religiós fent-lo més divers i heterogeni. En aquest sentit, l'objectiu del present Apunt se centrarà a encreuar la pregunta sobre les creences religioses (*Des del punt de vista religiós, vostè es considera... catòlic practicant, catòlic no practicant, altres religions practicants, altres religions no practicants, agnòstic, no creient/ateu*) amb tot el reguitzell de preguntes que conformen el qüestionari del Baròmetre d'Opinió Política per apreciar si es detecten unes pautes de comportament o d'actitud diferenciades entre les persones que es consideren catòliques practicants, catòliques no practicants, altres religions practicants o no, agnòstiques i no creients/atees. Amb tot, per tal de poder extreure unes conclusions més sòlides es confrontaran els resultats de la primera onada de 2012 amb les de la primera onada de 2013.

PARAULES CLAU: *secularització, catolicisme, agnosticisme, ateisme, religió, església catòlica, ideologia, política, comportament electoral.*

RESUMEN: Progresivamente la religión católica ha ido perdiendo la relevancia y la influencia que había ejercido en otros períodos de nuestra historia, lo cual se evidencia en el predominio de las bodas civiles, el aumento de los hijos de padres solteros o la pérdida de la asistencia dominical por parte de los católicos. En los últimos cincuenta años España y per extensión Cataluña ha pasado de ser un país de religión católica a un país de cultura católica. Paralelamente la llegada de inmigrantes procedentes de otras áreas geográficas con unas convicciones religiosas mucho más arraigadas ha transformado el mapa religioso haciéndolo más diverso y heterogéneo. En este sentido, el objetivo del presente *Apunt* se centrará en cruzar la pregunta referida a las creencias religiosas (*Des del punt de vista religiós, vostè es considera... catòlic practicant, catòlic no practicant, altres religions practicants, altres religions no practicants, agnòstic, no creient/ateu*) con todo el glosario de preguntas que conforman el cuestionario del Baròmetre d'Opinió Política para apreciar si se detectan unas pautas de comportamiento o de actitud diferenciadas entre las personas que se consideran católicas practicantes, católicas no practicantes, otras religiones practicantes o no, agnósticas y no creyentes/ateas. Con todo, para poder extraer unas conclusiones más sólidas se confrontaran los resultados de la primera oleada de 2012 con las de la primera oleada de 2013.

PALABRAS CLAVE: *secularización, catolicismo, agnosticismo, ateísmo, religión, iglesia católica, ideología, política, comportamiento electoral.*

Introducció

De manera progressiva la religió catòlica que tradicionalment havia exercit un pes important en la vida de les persones ha anat perdent la seva rellevància en el si de la societat catalana. Així, segons dades proporcionades per l'Idescat, si a l'any 1986 una de cada quatre parelles es casava pel ritus civil (23,9%), al 2011 més de tres quartes parts dels matrimonis celebrats a Catalunya ja van ser d'aquest tipus.¹ Paral·lelament, cal destacar com el nombre de fills nascuts fora del matrimoni no ha deixat d'augmentar. De fet es calcula que en els últims vint-i-cinc anys el percentatge d'infants de pares no casats ha passat del 8% al 37%.² Tot plegat evidenciaria, segons Pérez Agote, que el matrimoni que, ja estava en crisi com una forma de legitimació de les relacions sexuals, comença a estar-ho també com a forma de legitimació de la procreació.³

Tot i el descens dels sacraments dels baptismes, de les primeres comunions, confirmacions i matrimonis catòlics que tradicionalment havien ordenat i marcat el cicle de vida de les persones, els enterraments de tipus catòlic continuen exercint un pes important. Ara bé, cal puntualitzar que malgrat el predomini dels comiats catòlics, el nombre de celebracions laiques no deixa d'augmentar. Així, a Barcelona aquest tipus d'enterrament al 2012 va representar un 10% del total, amb un increment del 6% respecte l'any anterior.⁴

El retrocés d'aquest tipus de celebracions religioses que presenten, al seu torn, un destacat component social s'hauria d'interpretar segons Elzo com una conseqüència dels processos d'individualització i secularització de les religions.⁵ Així, determinats rituals i celebracions han deixat de tenir la seva importància en la societat moderna. A tot això cal afegir que s'ha produït una diversificació de les celebracions de caràcter no confessional que s'han erigit en una alternativa a les religioses. Per exemple, en determinats municipis catalans han proliferat els anomenats "batejos laics" al marge dels casaments i enterraments laics.

De bell antuvi molts filòsofs i sociòlegs van defensar la tesi que a mesura que una societat es modernitzava i els seus individus actuaven sota els criteris de la racionalitat la religió perdia la seva rellevància i entrava en crisi. En bona mesura és el que els investigadors van denominar procés de secularització. Aquesta teoria elaborada a partir de les pautes de comportament apreciades a determinats països europeus com el nord d'Alemanya es va pretendre extrapolar a la resta del món. Amb tot, ben aviat es va evidenciar que aquest fenomen difícilment es podia exportar a d'altres zones

¹ <http://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=289> [Consulta: 26 d'abril de 2013]

² <http://www.idescat.cat/dequavi/?TC=444&V0=3&V1=2> [Consulta: 26 d'abril de 2013]

³ Pérez Agote, A (2012) *Cambio religioso en España: los avatares de la secularización* Madrid, p141.

⁴ <http://www.btv.cat/btvnoticies/2012/10/30/els-enterraments-s%E2%80%99encareixen-entre-500-i-700-euros-per-laugment-de-liva/>. [26 d'abril de 2013]

⁵ <http://www.btv.cat/btvnoticies/2012/10/30/els-enterraments-s%E2%80%99encareixen-entre-500-i-700-euros-per-laugment-de-liva/>. [26 d'abril de 2013]

geogràfiques. Per exemple, els sociòlegs de la religió nord-americans van demostrar la invalidesa d'aquest plantejament als EEUU.⁶

Per la seva banda, a partir de les dades extretes de les enquestes dels anys 1986 i 1990 de l'European Values Systems Study Group (EVSG), Grace Davie va copsar un debilitament progressiu de la pràctica religiosa, de l'adhesió institucional i de l'acceptació de les creences religioses tradicionals en l'àmbit europeu. Però al mateix temps va remarcar una pauta de comportament diferent entre els països catòlics del sud d'Europa, de tarannà més religiós (excepció de França), i els països protestants del nord, menys religiosos (excepció d'Irlanda i d'Irlanda del Nord).⁷

A diferència de la resta de països veïns, Espanya ha resseguit un procés de secularització individual més tardà fins al punt que la literatura considera que actualment encara s'està immers en aquesta fase. Segons Pérez Agote caldria tenir present com a element d'anàlisi el fet que el sistema democràtic instal·lat arran de la mort del general Franco ha tingut dificultats per separar clarament l'Estat de l'Església catòlica. A tot això cal destacar l'arribada, en temps de bonança econòmica, d'immigrants procedents de zones econòmicament més desfavorides i on la religió té un pes més important. Aquest fenomen ha propiciat que Espanya passés en menys d'un decenni de ser una societat bàsicament homogènia des del punt de vista cultural i religiós a una altra de marcadament heterogènia.⁸

Per la seva banda, Catalunya ha experimentat el seu propi procés de transformació religiosa. En aquest sentit cal destacar com des de fa dècades els indicadors que analitzen la pràctica o la pertinença religiosa són significativament inferiors a la de la resta d'Espanya mentre que els que fan esment a l'existència d'altres religions o als col·lectius de no creients, ateus o indiferents destaquen per ser més elevats.⁹

Tradicionalment les enquestes que s'han atansat al tema de la religiositat ho han fet a partir de preguntes que avaluen l'assistència regular als oficis religiosos (En quina freqüència assisteix a les celebracions litúrgiques?). Malgrat tot, la literatura ha ressaltat com la baixada de l'assistència religiosa no tindria perquè comportar una menor religiositat. En aquest sentit, cal esmentar el paral·lelisme que estableix Grace Davie entre la davallada de l'assistència d'espectadors al cinema amb la pèrdua d'interès pel cinema.¹⁰

⁶ Estruch, J; Griera, M (2007) *De la secularització al pluralisme o de quan la religió torna a estar de moda* Sabadell: Fundació Caixa Sabadell, pp. 45-51.

⁷ Pérez Agote, A (2012) *Cambio religioso en España: los avatares de la secularización* Madrid: CIS ("Colección Monografías", 276) pp. 10-19.

⁸ Pérez Agote, A (2012) *Cambio religioso en España: los avatares de la secularización* Madrid: CIS ("Colección Monografías", 276) p.34.

⁹ Elzo, J; Castiñeira, A (2012) *Valores blandos en tiempos duros. La sociedad catalana en la Encuesta Europea de Valores* Barcelona: Proteus, pp. 293-312.

¹⁰ Estruch, J; Griera, M (2007) *De la secularització al pluralisme o de quan la religió torna a estar de moda* Sabadell: Fundació Caixa Sabadell, p. 17.

Tot i les reserves que pot suscitar, un bon indicador per valorar el nivell de religiositat d'una societat és la pregunta que planteja a les persones enquestades com es consideren des del punt de vista religiós. Com a opcions de resposta figuren: catòlics practicants, catòlics no practicants, agnòstics (persones que declaren impossible de conèixer la natura i l'existència de Déu) i no creients o ateus (persones que neguen l'existència de Déu). Des dels seus inicis, l'enquesta del Baròmetre d'Opinió Política (BOP) ha incorporat una pregunta que fa referència a la religiositat dels enquestats. Amb tot, d'ençà de la primera onada del BOP de l'any 2005 aquesta pregunta ha experimentat alguns canvis tant en la seva formulació com en les opcions de resposta fins arribar a la primera onada del BOP de l'any 2007 en què es va incorporar la formulació vigent. Per tant, des de l'any 2007 i fins a l'actualitat s'ha mantingut el mateix enunciat i les mateixes opcions de resposta, la qual cosa ha permès disposar d'una sèrie prou dilatada i continuada en el temps.

Així doncs, el present Apunt d'Opinió Pública titulat *Entre el catolicisme, l'agnosticisme i l'ateisme. Una aproximació al perfil religiós dels catalans* té per objectiu copsar si s'aprecien diferències des del punt de vista sociològic, polític i sociodemogràfic entre les persones que s'autodefineixen com a catòliques practicants, catòliques no practicants, creients d'altres religions (practicants i no practicants), agnòstiques, no creients o atees.

Per intentar donar resposta a aquestes hipòtesis en primer lloc s'ha procedit a encreuar aquesta pregunta (*Des del punt de vista religiós, vostè es considera... catòlic practicant, catòlic no practicant, altres religions practicants, altres religions no practicants, agnòstic, no creient/ ateu?*) amb la resta de variables que conformen el qüestionari de la primera onada de 2012 i de 2013 del BOP. En segon lloc, s'ha seleccionat aquells resultats que per una banda s'han considerat més rellevants després d'haver aplicat la prova de khi quadrat i que per altra banda coincidien amb els apreciats en cadascuna de les dues onades objecte d'estudi, ja que permetien establir unes pautes de comportament específiques entre les diferents tipologies religioses objecte d'anàlisi.

Igualment, un altre factor a analitzar ha estat copsar l'evolució de la secularització a Catalunya. Tradicionalment, la bibliografia ha remarcat que Catalunya ha estat un dels territoris on el procés de secularització es va iniciar abans i on ha tingut una major rellevància. A partir de les sèries que avaluen el grau de religiositat a Catalunya (l'enquesta del BOP i el Sondeig d'Opinió Catalunya de l'Institut de Ciències Polítiques i Socials) s'aprofundirà en l'evolució del sentiment religiós per apreciar la seva validesa i establir la cronologia d'aquest procés a Catalunya. Igualment la confrontació de la sèrie catalana amb les del Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS) corresponents a Espanya permetrà confirmar la singularitat o no del cas català.

En concret, l'estudi s'estructura en cinc grans blocs: l'evolució de la secularització, el perfil sociodemogràfic, l'actitud davant de la política, els valors polítics i el comportament electoral de les persones enquestades. Tot plegat amb l'objectiu de prosseguir amb el propòsit del CEO d'oferir una eina demoscòpica per conèixer millor la realitat plural i diversa de Catalunya i amb l'objectiu de què

les tendències apuntades en aquest estudi puguin ser confirmades o refutades per investigacions posteriors molt més aprofundides amb aquesta temàtica.

1. D'un país de religió catòlica a un país de cultura catòlica. Els procés de secularització

La literatura considera que en el decurs de la seva història més recent Espanya ha patit diverses onades secularitzadores.¹¹ La primera es remunta al segle XVIII quan com a conseqüència de la influència del pensament il·lustrat es va produir una certa secularització intrareligiosa a l'interior d'unes determinades elits catòliques espanyoles. No obstant això, no va ser fins al segle XIX quan va tenir lloc una segona onada secularitzadora d'un abast social més ampli i que va quedar estroncada per l'esclat de la Guerra Civil espanyola (1936-1939).

Posteriorment, en el context del desenvolupament econòmic dels anys 60 i 70 d'accés generalitzat de la població espanyola a una societat de consum de masses, així com dels canvis produïts en determinats sectors catòlics de la població disconformes amb el règim franquista i amb la jerarquia catòlica a qui s'acusava d'estar fortament vinculada al poder polític es produeix una nova onada de secularització que es perllonga fins als anys 80.¹²

En contrast amb les onades anteriors, en aquest cas es comença a disposar dels primers indicadors que permeten valorar el seu impacte. Per exemple, les sèries del CIS es remunten al maig de 1978. Tanmateix, com en el cas del CEO, un dels problemes que es planteja a l'hora de poder disposar d'una sèrie contínua al llarg del temps són els canvis incorporats en les opcions de resposta. Unes modificacions que esdevenen molt il·lustratives, ja que reflecteixen els canvis experimentats per la societat espanyola en matèria religiosa.¹³ Així, si en la primera sèrie de què es disposa es demanava a les persones enquestades com es consideraven en matèria religiosa i hi havia com a opcions de resposta catòlic/a practicant, catòlic/a no practicant, altres religions, no creient i indiferent, a partir de l'octubre de 1994 s'incorpora com a opció de resposta l'ateisme i al setembre de 1998 s'elimina l'opció de resposta indiferent.

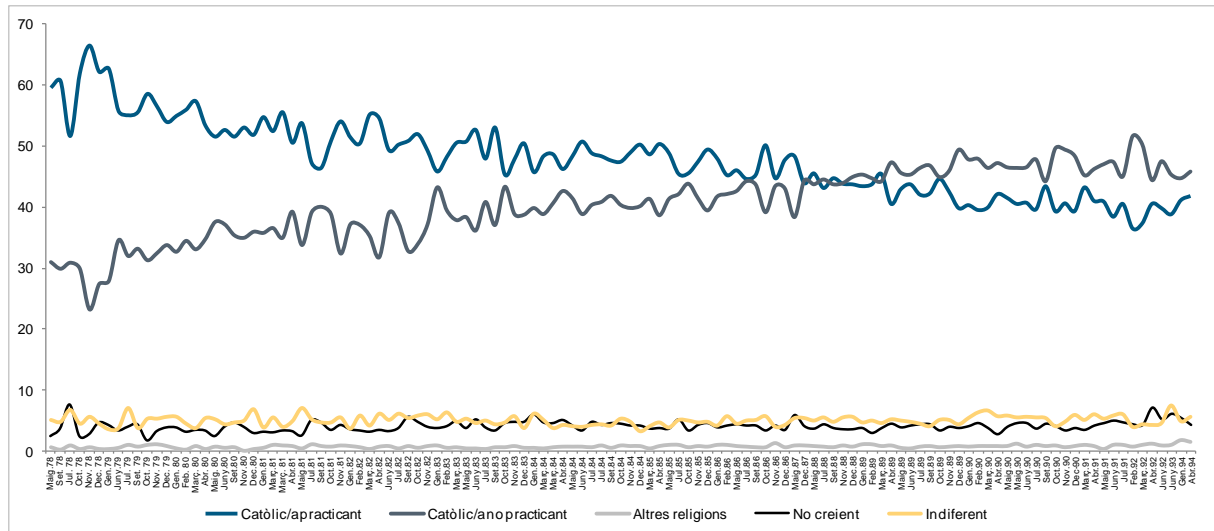
¹¹ Per aprofundir en aquest tema es pot consultar: Pérez Agote, A (2007) *El proceso de secularización en la sociedad española* ("Revista CIDOB d'Afers Internacionals", 77 pp.65-82); (2012) *Cambio religioso en España: los avatares de la secularización* Madrid: CIS ("Colección Monografías", 276). Estruch, J; Grier, M (2007) *De la secularització al pluralisme o de quan la religió torna a estar de moda* Sabadell: Fundació Caixa Sabadell.

¹² Pérez Agote, A (2012) *Cambio religioso en España: los avatares de la secularización* Madrid: CIS ("Colección Monografías", 276) pp.112-113.

¹³ Pàgina web d'accés al banc de dades del CIS: <http://datosbd.cis.es/ciswebconsultas/serieSearchLoad.htm> [Consulta: 24 d'abril de 2013]

Pregunta Com es definiria vostè en matèria religiosa catòlic/a practicant, catòlic/a no practicant, altres religions, no creient o indiferent? (*)

(Totes les persones enquestades; resposta simple; %; enquesta domiciliària)

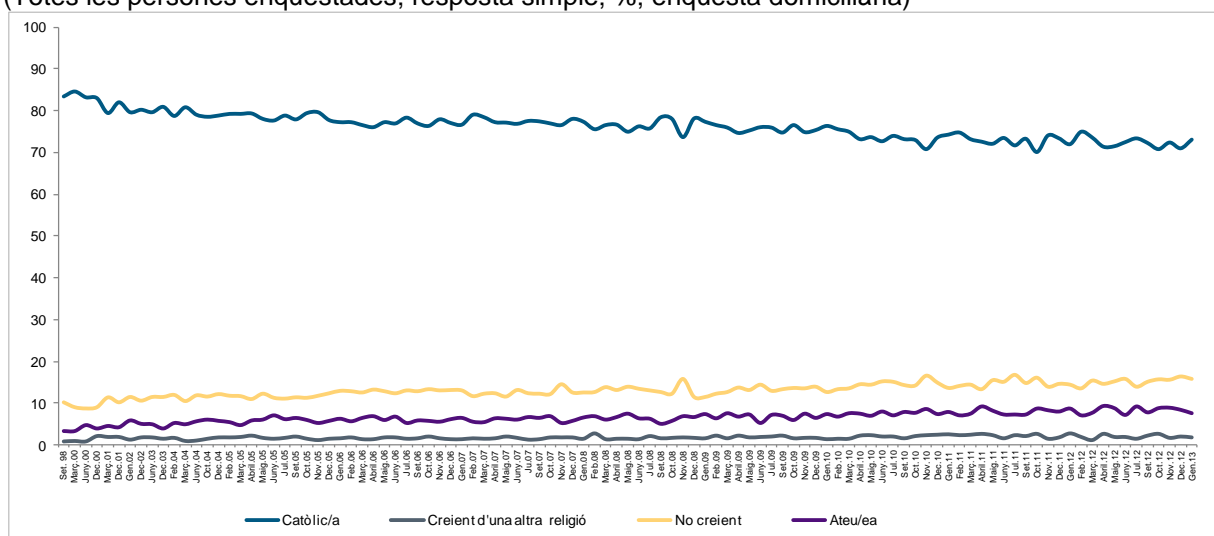

(*) Font: CIS. Baròmetres. 1978-1994

L'anàlisi de la sèrie corresponent al CIS permet apreciar la davallada progressiva de les persones que es consideren catòliques practicants en detriment dels catòlics no practicants. Es tracta d'un retrocés que venia de la dècada dels 70 i 80, però que s'accentua a finals dels 80 i principis dels 90. Així, els primers anys de la dècada dels 90 del segle XX els catòlics no practicants superen als catòlics practicants. La resta d'opcions de resposta (altres religions, no creients i indiferents) no ultrapassa el 10%.

Pregunta Com es definiria vostè en matèria religiosa catòlic/a, creient d'una altra religió, no creient o ateu/ea? (*)

(Totes les persones enquestades; resposta simple; %; enquesta domiciliària)

(*) Font: CIS. Baròmetres. 1998-2013

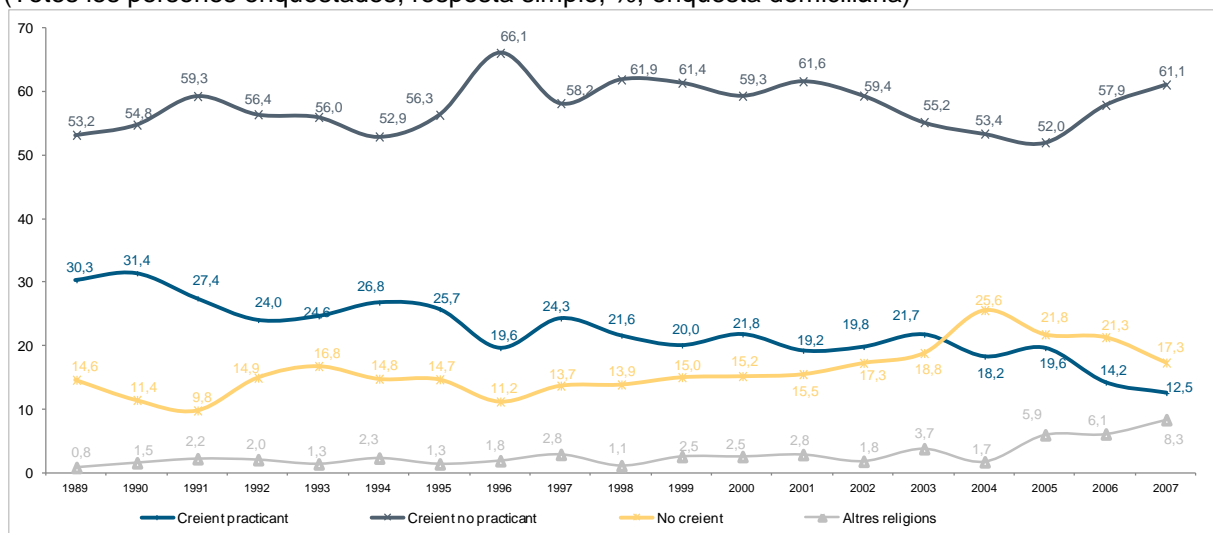
Tanmateix aquesta onada de secularització no es caracteritza ni per l'oposició ni per la negació de la religió ni de l'Església catòlica. Senzillament, tal com indica Perez Agote es tracta d'un allunyament de la pràctica i d'una pèrdua d'interès pel magisteri de l'Església catòlica a l'hora d'actuar en les diferents esferes de la vida sexual, econòmica, professional i política.¹⁴ Una bona mostra d'això és el fet que la majoria dels enquestats es continua autodefinint com a catòlics. Així, la sèrie del CIS corresponent als anys 1998-2012 confirma que aproximadament set de cada deu persones enquestades es consideren catòliques.

Malgrat aquesta preponderància dels catòlics, es detecta una progressiva davallada d'aquesta opció de resposta en el decurs dels anys. A tall d'exemple, si al setembre de 1998 un 83,5% de les persones enquestades es consideraven catòliques, al gener de 2013 aquesta xifra se situava en un 73,1%. Paral·lelament a aquest retrocés es detecta l'ascens dels no creients i dels ateus. Si es confronten els percentatges del setembre de 1998 amb els del gener de 2013, s'observa com els ateus han duplicat la seva representació al passar del 3,5% al 7,7%. Per la seva banda, els no creients han passat d'encarnar d'un 10,2 a un 15,9% del conjunt de les persones enquestades.

L'augment dels no creients, ateus i agnòstics s'enquadra amb l'afloreament d'una nova corrent secularitzadora iniciada a la dècada dels anys 90 del segle XX. A diferència de l'anterior, aquest moviment es caracteritza per la manca de relació amb la religió catòlica i amb l'Església catòlica. En molts casos es tracta dels fills d'aquella generació que en el seu moment es van allunyar de l'Església catòlica i que s'autodefinien com a catòlics no practicants.

Pregunta Des del punt de vista religiós com es considera vostè? (*)

(Totes les persones enquestades; resposta simple; %; enquesta domiciliària)

(*) Font: ICPS. Sondeig d'opinió Catalunya 1989-2007

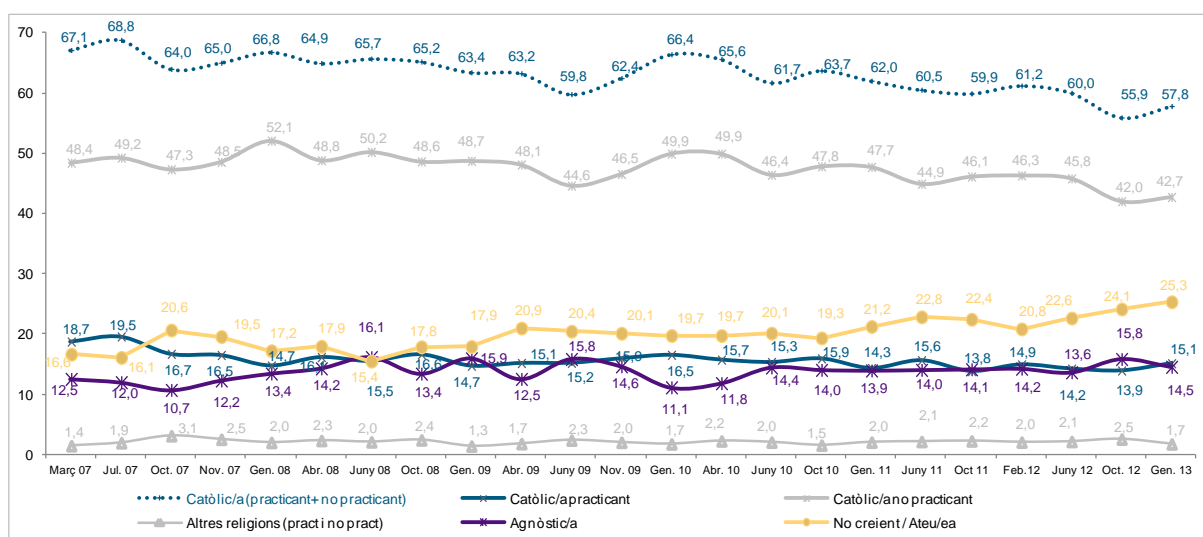
¹⁴ Pérez Agote, A (2012) *Cambio religioso en España: los avatares de la secularización* Madrid: CIS ("Colección Monografías", 276) p. 113.

A diferència d'Espanya, Catalunya ofereix la particularitat de que va ser un dels territoris en què el procés de secularització es va iniciar en una cronologia més primerenca i on ha tingut un major arrelament. A l'hora d'intentar argumentar les causes d'aquest comportament Elzo considera que caldria tenir en compte dos factors històrics molt relacionats entre si: per una banda els processos de modernització engegats abans a Catalunya que propiciaria que la religió tingués una menor rellevància en consonància amb les tesis que propugnaven que la modernitat comportava una major racionalitat i una pèrdua del pes de la religió i per altra la singularitat del catolicisme espanyol caracteritzat per la seva vinculació amb el Franquisme.¹⁵

Malauradament a Catalunya disposem de dades més tardanes. Per exemple, tenim les sèries dels Sondejos elaborats per l'Institut de Ciències Polítiques i Socials (ICPS) a partir de finals dels 80 del segle XX mentre que pel cas del CEO la sèrie no s'inicia fins a l'any 2007. Pel que fa a la sèrie de l'ICPS, cal esmentar que figuren com a opcions de resposta creient practicant, creient no practicant, no creient i altres religions. La redacció de les opcions de resposta revela encara el monopoli que fins aquell moment havia exercit l'Església catòlica des del punt de vista de les creences religioses. Fins a finals del segle XX Catalunya era un país des del punt de vista religiós força homogeni i l'opció de resposta creient practicant i no creient practicant pressuposava referir-se a ser catòlic practicant o no practicant. Malgrat tot, a partir dels anys 2003 i 2004 el panorama religiós experimenta un conjunt de canvis importants. Al marge de la preponderància dels creients no practicants, es detecta un descens dels creients practicants en detriment dels no creients i dels que professen altres religions.

Pregunta C 200. Des del punt de vista religiós, vostè es considera catòlic/a practicant, catòlic/a no practicant, agnòstic/a, no creient/ ateu/ea? (*)

(Totes les persones enquestades; resposta simple; %; enquesta telefònica)

(*) Font: CEO. Baròmetre Opinió Política. 2007-2013

¹⁵ Elzo, J; Castiñeira, A (2012) *Valores blandos en tiempos duros. La sociedad catalana en la Encuesta Europea de Valores* Barcelona: Proteus, pp, 295-296.

Tot i ser menys dilatada en el temps, la sèrie del CEO resulta interessant perquè al marge de demanar als enquestats si es consideren d'altres religions practicants o no, agnòstics, no creients o ateus planteja la distinció entre catòlics practicants o no. En canvi, altres enquestes han suprimit aquestes dues opcions de resposta i les han englobat dins l'etiqueta de catòlics. Encara que majoritàriament els catalans s'autodefineixen com a catòlics no practicants, cal destacar l'increment dels no creients i ateus seguit pels agnòstics i catòlics practicants. Així mateix, cal fer constar la poca rellevància dels creients d'altres religions que difícilment ultrapassen el 2,5%. Aquesta infrarepresentació dels enquestats d'altres religions que majoritàriament correspon al col·lectiu dels immigrants s'hauria d'atribuir al fet que el BOP s'adreça a ciutadans espanyols residents a Catalunya. Així doncs, de l'anàlisi de les sèries corresponents a Catalunya es desprèn que tot i ser una societat catòlica (cal destacar que la meitat de les persones enquestades s'autodefineix així), es tracta d'un catolicisme no practicant i per tant en certa manera força secularitzat.

L'estudi del grau de confiança o la valoració que reben les institucions religioses revela una crisi de credibilitat de les mateixes. Així, una de les institucions que tradicionalment obté una pitjor qualificació a les enquestes és l'Església catòlica. A l'Enquesta de Percepció de Capital Social realitzada pel CEO a l'any 2009 es demanava a les persones enquestades que valoressin tot un reguitzell d'institucions i cal destacar com l'Església catòlica va obtenir una de les qualificacions més baixes (4,09). No obstant això, cal precisar l'elevat percentatge de persones que li van atorgar un zero (15,2%) la qual cosa explicaria que la nota fos tan baixa. Així, si s'analiza aquests resultats des del punt de vista del percentatge d'aprovat i suspesos es detecta que la societat catalana es troba molt dividida: un 50,7% de les persones enquestades valora amb un suspens a l'Església catòlica, mentre que un 46,9 l'aprova i un 2,2% no sap o no contesta. Des del punt de vista d'Estruch, aquests resultats s'haurien d'interpretar en la línia de què no són tant una crisi de la religió com a tal sinó d'una crisi de les manifestacions del fenomen religiós que passen pels canals institucionals de les diverses esglésies que si que han viscut una crisi.¹⁶

Paral·lelament, cal esmentar l'ascens dels anomenats no creients i ateus que representen un de cada quatre catalans. Malgrat tot, tal com també ha observat Elzo, si s'analiza des del punt de vista del seu grau de religiositat aquest descens no és tan abrupte.¹⁷ Així, si les persones que es podrien qualificar de religiosos representen gairebé el 60% dels enquestats al gener de 2013, els anomenats no religiosos encarnen un 39,8%. Per tant, es confirma que la societat catalana igual que la societat espanyola ha passat de ser un país de religió catòlica a un de cultura catòlica. Ara bé, Catalunya ofereix la peculiaritat que els no creients i ateus, així com els agnòstics tenen un pes important.

¹⁶ Estruch, J; Griera, M (2007) *De la secularització al pluralisme o de quan la religió torna a estar de moda* Sabadell: Fundació Caixa Sabadell, pp. 45-51.

¹⁷ Elzo, J; Castiñeira, A (2012) *Valores blandos en tiempos duros. La sociedad catalana en la Encuesta Europea de Valores* Barcelona: Proteus, pp. 295-298.

En el decurs de les pàgines següents, s'analitzarà cadascun dels perfils religiosos (catòlics practicants, catòlics no practicants, creients d'altres religions, agnòstics, no creients i ateus) des del punt de vista sociodemogràfic i del seu posicionament polític i ideològic per apreciar si ofereixen uns trets distintius.

2. Les característiques sociodemogràfiques

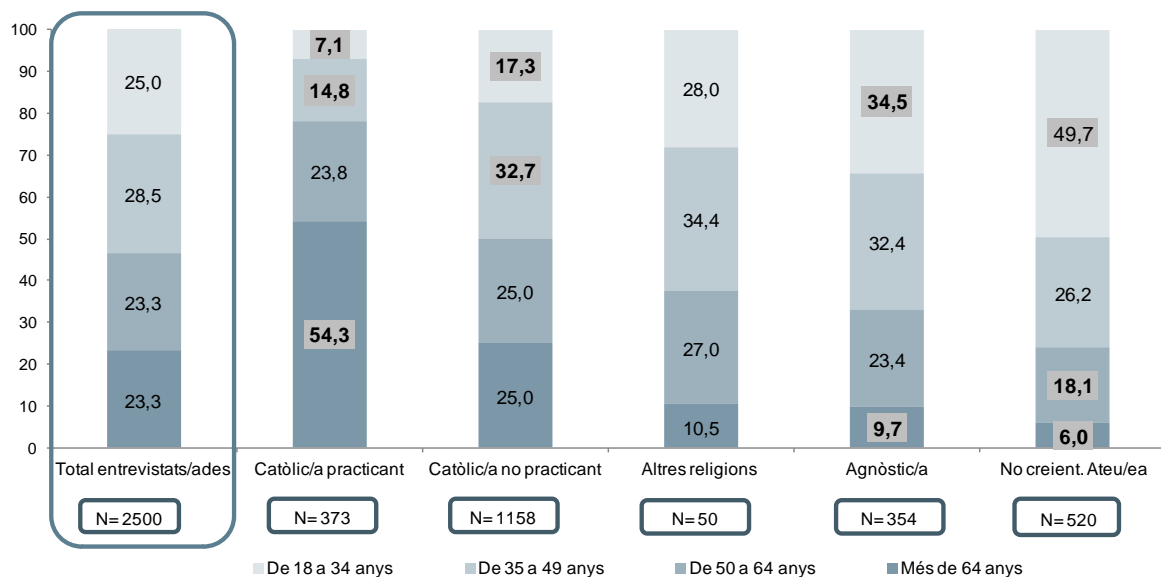
En el decurs d'aquest apartat, intentarem copsar si existeixen uns trets sociodemogràfics específics i distintius entre les persones que s'autodefineixen com a catòliques practicants, catòliques no practicants, altres religions (practicants o no), agnòstiques i no creients/atees. Atès el poc pes percentual dels enquestats que professen altres religions tant si són practicants com no, s'ha optat per aplegar aquestes dues categories de resposta i crear la variable altres religions practicants i no practicants. Finalment per copsar fins a quin punt existeixen uns trets demogràfics distintius entre cadascun d'aquests perfils religiosos centrarem el nostre estudi amb aquelles variables que conformen el bloc de dades de classificació del qüestionari del BOP i que resulten significatives després d'haver aplicat la prova estadística del khi quadrat. En els gràfics següents apareix en ombrejat aquells resultats que són significatius des del punt de vista estadístic.

EDAT I GÈNERE DE LA PERSONA ENQUESTADA

Pregunta Q2. Digui'm la seva edat, si us plau (*)

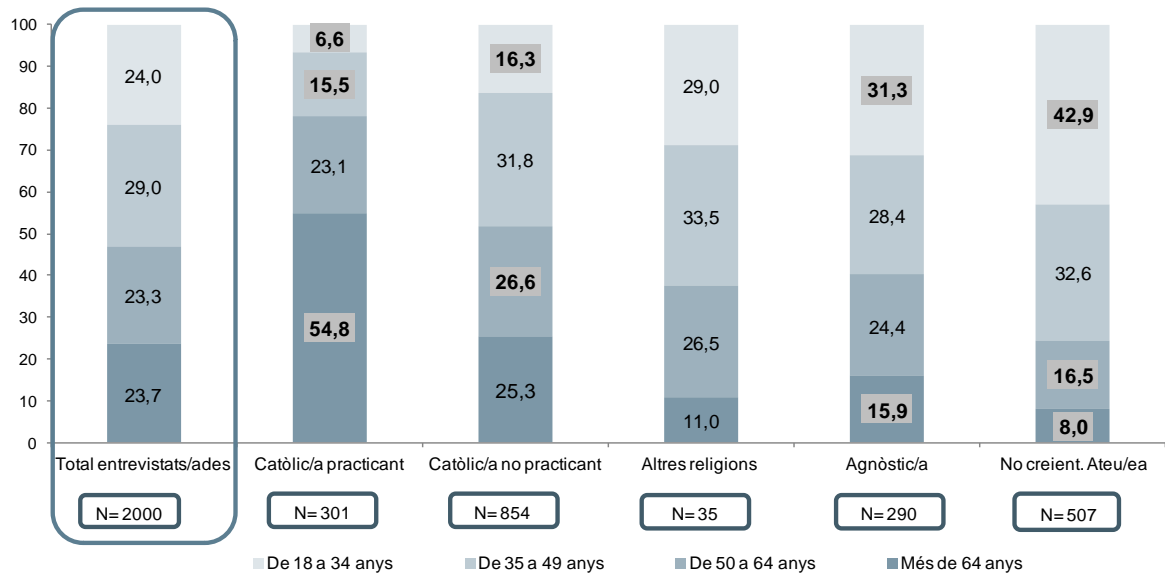
(Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

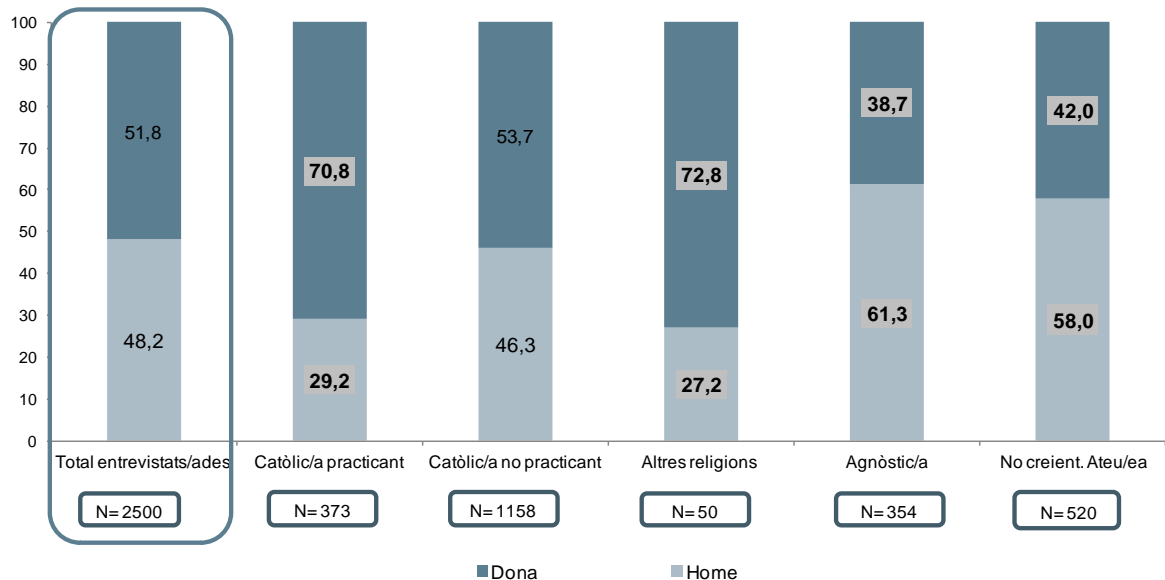

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

Pregunta Q1. Estic parlant amb un home o una dona? (*)

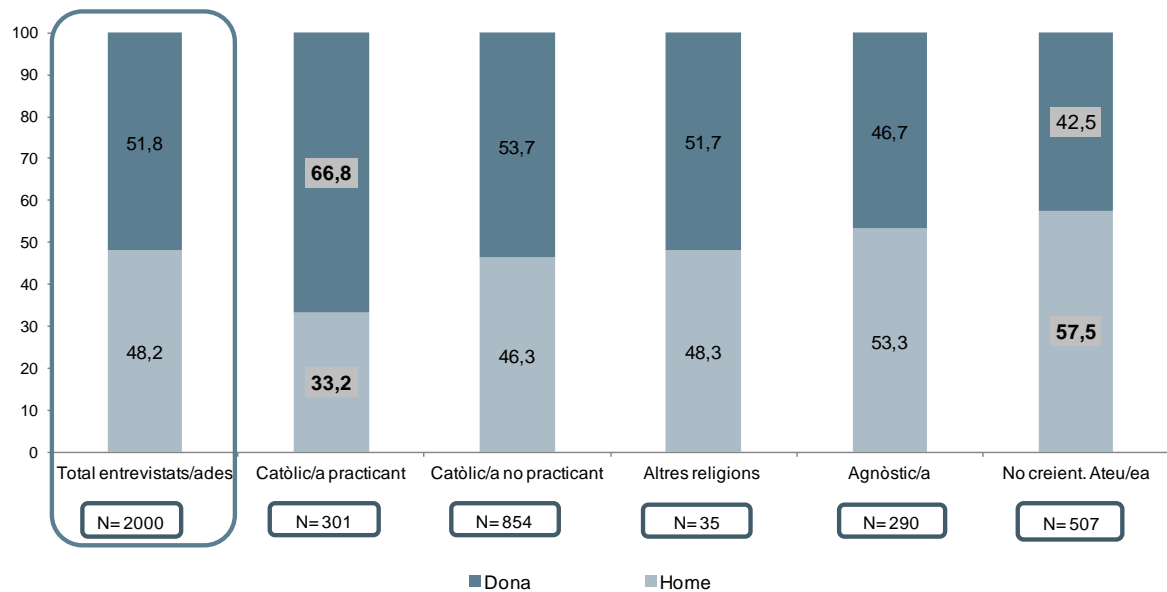
(Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- Des del punt de vista de l'edat, s'observa la interrelació existent entre aquesta variable i les conviccions religioses de la persona enquestada. Així, a mesura que augmenta l'edat de la persona enquestada la proporció de catòlics practicants s'incrementa. En canvi, entre els més joves proliferen els que s'autodefineixen com a agnòstics i no creients/ateus. A tall d'exemple, dins dels catòlics practicants abunden els enquestats que tenen més de 64 anys (un 54,3% a la 1a onada del 2012 i un 54,8% a la 1a onada de 2013). Per contra, entre el col·lectiu dels agnòstics i no creients/ateus despunten els menors de 34 anys.
- En aquest cas, es confirmaria la tesi de les successives onades secularitzadores que s'esmentava en el capítol anterior. Així, si la generació de més edat es caracteritza per ser majoritàriament catòlica practicant, en les següents franges d'edat s'observa l'impacte de les successives onades de secularització. En aquest sentit, la proporció de catòlics no practicants és més important en la franja adulta (35-49 anys especialment). En canvi, entre el col·lectiu més jove destaca la importància dels no creients i dels agnòstics. Es tractaria dels fills els pares dels quals ja s'haurien allunyat de la pràctica i la litúrgia catòlica malgrat considerar-se catòlics. Una vegada adults aquests joves viurien la religió com quelcom allunyat de la seva vida quotidiana.
- Malauradament, les quotes d'edat emprades al BOP infravaloren el col·lectiu més jove, ja que s'engloba dins una mateixa categoria a persones que tenen 18 i més de 30 anys quan segurament les seves inquietuds i la seva manera de pensar són molt diferents a causa d'un tema de cicle de vida. Difícilment les inquietuds d'un jove de menys de vint anys es poden extrapolar amb les d'un adult de més de trenta anys.

- Per la seva banda, l'encreuament de les creences religioses amb el gènere de la persona enquestada confirma la idea de que les dones tendeixen a ser més religioses que els homes. Així, aproximadament set de cada deu enquestats que es declaren catòlics practicants són dones. En canvi, entre els agnòstics i els no creients/ateus es consigna un lleuger predomini dels homes. Aquesta mena d'equilibri en aquests dos perfils s'explicaria pel tema de l'edat. Així, com entre les persones més grans s'aprecia que les dones tendeixen a ser més religioses que els homes, en el cas de la joventut predomina un cert equilibri. La progressiva incorporació de la dona al món laboral i les possibilitats d'accés a una formació acadèmica com els homes ha afavorit que entre ambdós col·lectius les diferències fossin cada vegada més petites.

LLOC DE RESIDÈNCIA DE LA PERSONA ENQUESTADA

Província on està empadronat/ada la persona enquestada (*)

(Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

Taula 1. Creences religioses de la persona enquestada encreuat per la província on està empadronat/ada la persona enquestada

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Barcelona	74,6	65,2	72,9	78,6	81,6	79,6
Girona	9,3	11,5	9,8	8,8	6,3	8,7
Lleida	5,8	8,9	6,1	6,7	3,7	4,2
Tarragona	10,4	14,4	11,2	5,9	8,4	7,5
<i>Base ponderada</i>	<i>2500</i>	<i>373</i>	<i>1158</i>	<i>50</i>	<i>354</i>	<i>520</i>

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

Taula 2. Creences religioses de la persona enquestada encreuat per la província on està empadronat/ada la persona enquestada

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Barcelona	74,6	68,6	72,0	73,7	77,7	80,9
Girona	9,3	7,6	10,6	10,5	9,5	7,9
Lleida	5,7	9,2	6,4	4,1	3,8	4,0
Tarragona	10,4	14,6	11,0	11,7	9,1	7,2
<i>Base ponderada</i>	<i>2000</i>	<i>301</i>	<i>854</i>	<i>35</i>	<i>290</i>	<i>507</i>

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- Des del punt de vista de la província de residència de la persona enquestada s'observa com Barcelona i Girona despunten per tenir un percentatge més elevat d'agnòstics en contrast amb Lleida i Tarragona on els catòlics practicants obtenen una major representació.

NAIXEMENT DE LA PERSONA ENQUESTADA

Pregunta C100. Em podria dir on va néixer? (*)

(Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

Taula 3. Creences religioses de la persona enquestada encreuat pel su lloc de naixament

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Catalunya	76,8	68,1	73,6	79,2	82,6	86,0
Altres comunitats autònomes	20,1	28,2	22,7	12,6	15,7	12,0
Unió Europea	0,9	0,5	1,0	1,9	0,6	0,8
Resta del món	2,2	3,2	2,7	6,4	1,0	1,2
<i>Base ponderada</i>	<i>2500</i>	<i>373</i>	<i>1158</i>	<i>50</i>	<i>354</i>	<i>520</i>

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

Taula 4. Creences religioses de la persona enquestada encreuat pel su lloc de naixament

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Catalunya	77,6	70,7	74,2	71,3	80,2	85,8
Altres comunitats autònomes	19,7	26,5	24,1	15,6	17,1	10,7
Unió Europea	0,7	0,9	0,3	0,0	0,0	1,8
Resta del món	1,6	1,2	1,1	13,2	2,1	1,6
<i>Base ponderada</i>	<i>2000</i>	<i>301</i>	<i>854</i>	<i>35</i>	<i>290</i>	<i>507</i>

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- Respecte al lloc de naixença, al marge del predomini dels nascuts a Catalunya dins totes les categories de resposta, cal destacar com el sentiment catòlic és més intens entre els nascuts a d'altres comunitats autònomes. En canvi, l'agnosticisme i l'ateisme obté un major predicament entre els nascuts a Catalunya (un 86,0% i un 85,8% a la primera onada de 2012 i a la primera onada de 2013 respectivament). Amb tot, aquesta pauta de comportament caldria relacionar-la amb l'edat de la persona enquestada. Com ja s'ha pogut apreciar l'agnosticisme i l'ateisme presenten un major arrelament entre les franges d'edats més joves, la major part dels quals destaquen per haver nascut a Catalunya. En canvi, la preponderància dels nascuts a d'altres enclavaments de la geografia espanyola dins dels catòlics practicants i no practicants caldria relacionar-lo també amb el tema de l'edat, ja que ambdós col·lectius es caracteritzaven per ser més grans i molts d'ells haurien estat els protagonistes de les onades migratòries de la segona meitat del segle XX. A tot això cal afegir com element d'anàlisi que Catalunya ha estat tradicionalment un país fortament secularitzat la qual cosa explicaria aquesta preponderància dels agnòstics i els no creients/ateus entre els nascuts a Catalunya.
- Així mateix, malgrat la seva poca representació cal esmentar els enquestats que es declaren creients d'una altra religió. En aquest cas s'observa un major predomini, especialment a la primera onada de 2013, dels originaris de la resta del món. Així doncs, sota aquesta

denominació s'arreglaria els immigrants procedents de sud Amèrica, Magrib, la Índia, el Pakistan o la Xina que professen altres religions com l'evangèlica, la musulmana, la hinduista o la budista.

SITUACIÓ FAMILIAR

A continuació focalitzem el nostre interès en la situació familiar dels entrevistats a partir de les preguntes relatives a l'estat civil, al nombre de fills i als lligams familiars de la persona enquestada amb els membres que conformen la unitat familiar des del punt de vista de les creences de la persona enquestada. Procedim a ombrejar aquells resultats que esdevenen significatius una vegada aplicada la prova de khi quadrat.

C600. Digui'm, si us plau, quin és el seu estat civil? (*)

(Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

Taula 5. Creences religioses de la persona enquestada encreuat per la formació de la persona enquestada

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Casat/ada	51,4	58,1	59,3	47,7	41,2	36,5
Amb parella estable	7,6	2,2	5,4	8,7	14,1	12,2
Divorciat/ada	4,7	1,7	4,7	4,8	5,8	5,0
Separat/ada	2,7	2,8	3,2	0,6	3,1	1,3
Vidu/a	9,0	23,1	8,1	16,3	5,6	2,2
Solter/a	24,6	12,0	19,2	21,9	30,1	42,7
NS/NC	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Base	2500	373	1158	50	354	520

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

Taula 6. Creences religioses de la persona enquestada encreuat per la formació de la persona enquestada

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Casat/ada	53,3	65,3	61,8	50,8	47,6	35,9
Amb parella estable	7,3	2,0	5,4	1,3	8,5	13,5
Divorciat/ada	4,6	3,1	4,0	5,3	5,2	6,2
Separat/ada	2,3	1,9	2,4	1,5	1,7	2,7
Vidu/a	8,1	18,0	8,5	1,5	5,9	3,4
Solter/a	24,1	9,7	17,7	39,7	31,2	37,9
NS/NC	0,3	0,0	0,2	0,0	0,0	0,4
Base	2000	301	854	35	290	507

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

C610. Quants/es fills/es té? (*)

(Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

Taula 7. Creences religioses de la persona enquestada encreuat pel nombre de fills de la persona enquestada

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Cap	34,8	20,0	27,2	43,6	46,7	54,5
1	16,5	17,3	18,1	17,0	17,1	12,2
2	32,8	31,1	37,6	16,8	28,5	26,5
3	10,2	14,9	12,2	14,8	6,5	4,8
4	3,7	10,4	3,3	7,9	1,1	0,8
5	1,1	4,7	0,9	0,0	0,1	0,0
6	0,5	1,1	0,5	0,0	0,0	0,4
7	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
9	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,4
10	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
NS/NC	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,4
Base	2500	373	1158	50	354	520

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

Taula 8. Creences religioses de la persona enquestada encreuat pel nombre de fills de la persona enquestada

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Cap	33,7	15,9	25,1	38,4	46,6	50,5
1	18,2	10,9	23,4	10,7	16,3	15,9
2	33,5	45,5	34,3	38,1	28,2	28,3
3	11,3	17,7	13,8	12,8	8,3	4,5
4	2,1	6,1	2,4	0,0	0,4	0,5
5	0,6	1,5	0,8	0,0	0,2	0,0
6	0,5	1,7	0,3	0,0	0,0	0,4
7	0,1	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0
9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
NS/NC	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Base	2000	301	854	35	290	507

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

Tipologia de la família de la persona enquestada (*)

BOP 1a onada 2012

Taula 9. Creences religioses de la persona enquestada encreuat per la tipologia de la llar

Tipus de llar 2	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Unipersonal	15,8	27,0	14,5	15,7	15,4	9,5
Dos o més sense nucli	1,4	1,9	1,3	0,0	2,4	0,6
Monoparental	8,1	4,1	7,4	25,5	8,3	10,4
Nuclear	69,0	60,9	70,5	54,9	69,7	73,8
Extensa	5,3	5,5	6,0	3,9	3,5	5,5
Múltiple	0,5	0,6	0,4	0,0	0,7	0,2
Sense dades	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Base	2500	373	1158	50	354	520

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

Taula 10. Creences religioses de la persona enquestada encreuat per la tipologia de la llar

Tipus de llar 2	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Unipersonal	14,6	21,5	14,1	16,7	16,2	10,4
Dos o més sense nucli	1,3	2,3	1,6	0,0	0,9	0,6
Monoparental	8,7	4,9	7,0	5,6	8,7	13,5
Nuclear	69,6	67,2	70,7	69,4	70,3	69,5
Extensa	5,1	3,8	5,9	8,3	3,8	5,2
Múltiple	0,5	0,4	0,6	0,0	0,0	0,6
Sense dades	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4
Base	2000	301	854	35	290	507

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

BOP 1a onada 2012

Taula 11. Creences religioses de la persona enquestada encreuat per la tipologia de la llar

Tipus de llar 4	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Persona sola amb menys de 65 anys	7,5	5,4	6,6	8,3	11,8	7,9
Persona sola de 65 o més anys	8,2	21,6	7,8	4,2	3,6	1,6
Dues persones o més sense parentiu	0,6	0,6	0,7	0,0	1,1	0,1
Dues persones o més amb parentiu sense nucli conjugal	0,8	1,3	0,6	0,0	1,2	0,5
Pare o mare amb fills/es menors d'edat	1,8	0,2	2,3	12,5	1,1	1,5
Pare o mare fills/es, un almenys major d'edat	6,2	3,9	5,0	14,6	7,2	8,9
Parella sense fills/es amb menys de 65 anys	13,8	12,0	11,9	29,2	20,7	13,0
Parella sense fills/es, un almenys de 65 anys o més	13,5	26,9	15,9	4,2	4,7	4,6
Parella amb fills/es menors d'edat	21,2	9,3	24,6	8,3	22,5	23,4
Parella amb fills/es, un almenys de 18 anys i més	20,6	12,7	18,1	16,7	21,7	32,8
Pare o mare amb un o més fills/es i altres membres emparentats	1,0	0,1	1,2	0,0	0,6	1,3
Parella sense fills/es i altres membres emparentats	1,4	2,1	1,8	0,0	1,0	0,6
Parella amb fills/es i altres membres emparentats	2,9	3,3	3,0	2,1	2,0	3,5
Dos o més nuclis conjugals amb o sense fills/es i/o altres membres emparentats	0,5	0,6	0,4	0,0	0,7	0,2
Sense dades	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Base	2500	373	1158	50	354	520

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

Taula 12. Creences religioses de la persona enquestada encreuat per la tipologia de la llar

Tipus de llar 4	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Persona sola amb menys de 65 anys	6,4	2,6	4,6	14,7	12,9	7,4
Persona sola de 65 o més anys	8,2	18,9	9,5	2,9	3,3	2,9
Dues persones o més sense parentiu	0,2	0,0	0,1	0,0	0,1	0,4
Dues persones o més amb parentiu sense nucli conjugal	1,1	2,3	1,5	0,0	0,8	0,2
Pare o mare amb fills/es menors d'edat	1,6	1,0	1,6	0,0	1,6	1,8
Pare o mare fills/es, un almenys major d'edat	7,1	3,8	5,5	5,9	7,2	11,7
Parella sense fills/es amb menys de 65 anys	13,4	9,9	15,3	5,9	15,7	11,6
Parella sense fills/es, un almenys de 65 anys o més	13,4	27,2	14,1	14,7	13,1	4,0
Parella amb fills/es menors d'edat	22,7	15,2	25,5	17,6	17,6	26,2
Parella amb fills/es, un almenys de 18 anys i més	20,1	14,8	15,8	29,4	23,9	27,8
Pare o mare amb un o més fills/es i altres membres emparentats	0,8	0,8	0,5	0,0	0,8	1,4
Parella sense fills/es i altres membres emparentats	1,3	1,0	1,8	5,9	0,8	0,7
Parella amb fills/es i altres membres emparentats	3,0	1,9	3,7	2,9	2,2	3,1
Dos o més nuclis conjugals amb o sense fills/es i/o altres membres emparentats	0,5	0,4	0,6	0,0	0,0	0,6
Sense dades	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4
<i>Base</i>	<i>2000</i>	<i>301</i>	<i>854</i>	<i>35</i>	<i>290</i>	<i>507</i>

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- L'encreuament de tot aquest conglomerat de variables amb les conviccions religioses de la persona enquestada revela que si entre els catòlics practicants abunden els casats i els vidus, en el cas dels agnòstics i els no creients/ateus sovintegen els casats i els solters. Aquest factor s'hauria de relacionar amb l'edat de la persona enquestada. Si com apuntàvem en línies anteriors dins dels catòlics practicants sobreabundaven els majors de 65 anys, resulta versemblant el predomini dels casats i dels vidus. En canvi, a causa de la seva joventut dins dels agnòstics i els no creients proliferen els casats, els solters, però també aquells que declaren viure amb parella estable. Significativament tot i la supremacia dels casats dins dels catòlics no practicants, cal esmentar el pes dels solters i la menor rellevància dels que afirmen viure en parella. Finalment, pel que fa al grup d'altres religions sobresurten els casats i els solters en ambdues onades.
- Des del punt de vista del nombre de fills de la persona enquestada, s'observa la influència de la religió en l'esfera familiar. Així, entre els catòlics practicants no és inversemblant consignar famílies amb tres, quatre i fins a cinc fills. De fet de tots els perfils objecte d'anàlisi els catòlics

practicants despunten per obtenir el percentatge més petit en l'opció de resposta cap descendència. A l'altra extrem trobem els agnòstics i no creients/ateus en què gairebé la meitat declara no tenir fills, la qual cosa vindria a confirmar des d'un altre angle que es tracta d'un col·lectiu jove que no ha conclòs el seu cicle reproductiu. Pel que fa als creients d'altres religions, abunden per una banda els que no han tingut descendència per ser encara molt joves i per altra els que declaren tenir més d'un fill. Tot i no arribar als nivells dels catòlics practicants, aquests destaquen juntament amb els catòlics no practicants per tenir fins a tres fills.

- Al qüestionari del BOP hi ha una pregunta en què es demana a les persones enquestades que especifiquin el lligam familiar que tenen amb cadascun dels membres que integren la seva unitat familiar. A partir de les respostes donades, el CEO ha dissenyat unes tipologies familiars que es reproduïen en les taules número 9, 10, 11 i 12 i que s'han encreuat amb la religiositat de la persona enquestada.¹⁸ El resultat de la seva anàlisi revela el predomini de la tipologia nuclear, és a dir, l'estructura integrada per la parella amb o sense descendents dins tots els perfils religiosos. Amb tot, cal destacar com en segon lloc sobresurt la tipologia unipersonal entre els catòlics practicants i els agnòstics i no practicants. Per contra, l'estructura monoparental presenta un major predicament entre els no creients/ateus.
- Amb tot, el detall de cadascuna de les tipologies permet apreciar la influència de la cohort de l'edat en els diferents perfils religiosos. Així, tot i que entre els catòlics practicants i els agnòstics despuntaven les llars unipersonals, cal esmentar que en el cas dels catòlics practicants es tracta d'una persona de més de 64 anys que viu sola. En canvi, dins els agnòstics sovintegen els individus de menys de 64 anys. Si en un cas fa referència a una persona que està tancant el seu cicle vital, ha enviduat i els fills han marxat de la llar familiar, en el cas dels agnòstics correspon a una persona jove que encara no ha format la seva familiar d'aquí el predomini dels solters sense descendència. Finalment, dins del col·lectiu dels agnòstics i no creients/ateus despunta també la casuística integrada per un pare o una mare amb fills, en què un dels quals és major d'edat.

¹⁸ A partir de la sintetització del nombre i del tipus de relació de parentiu que s'estableix entre les persones que viuen sota una mateix sostre, l'àrea d'anàlisi, estudis i treballs del CEO ha construït quatre variables referides al tipus de llar per tal d'augmentar les possibilitats d'anàlisi que ofereix aquesta pregunta. El document explicatiu es troba en fase de preparació

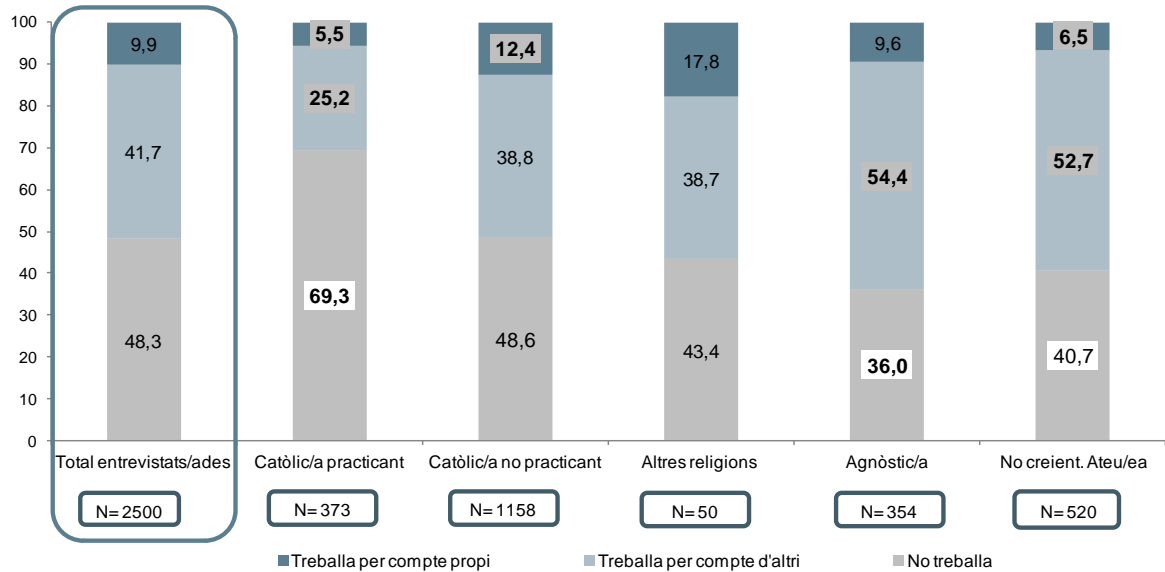
PERFIL PROFESSIONAL I FORMATIU

Al llarg d'aquest subapartat aprofundirem en la interacció existent entre el grau de religiositat de la persona enquestada i la seva situació laboral i el seu nivell formatiu.

C400. En quina de les següents situacions laborals es troba vostè actualment? (*)

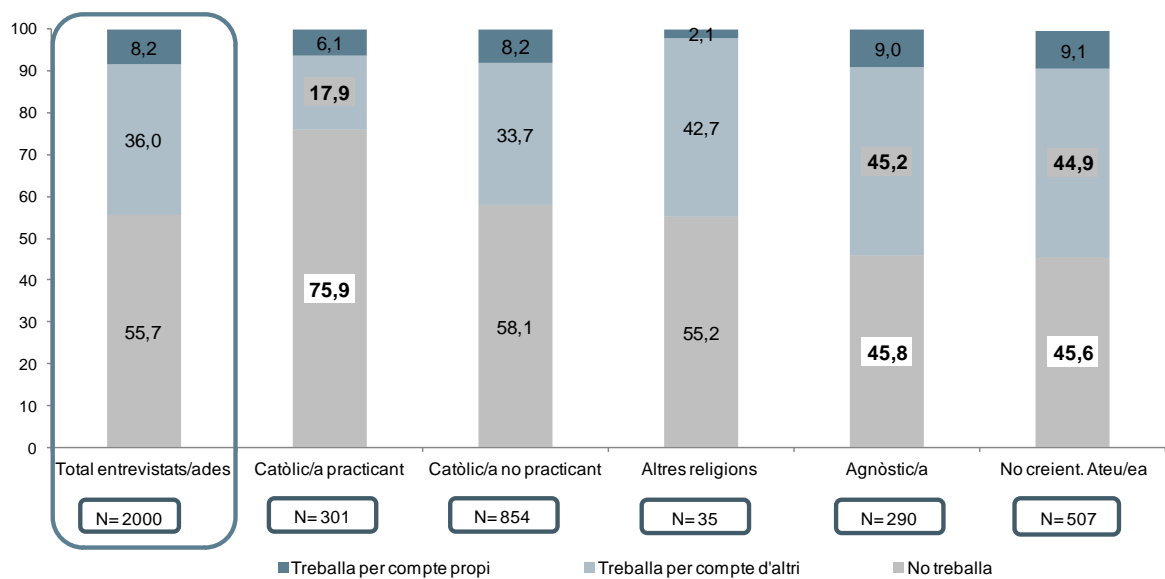
(Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

C410. Vostè és ...? (*)

(Resposta simple; responen no treballen; %)

BOP 1a onada 2012

Taula 13. Creences religioses de la persona enquestada encreuat per la feina de la persona enquestada (no treballen)

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (*) (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Jubilat/ada o pensionista (abans ha treballat)	49,9	66,7	53,8	41,0	43,7	20,2
Aturat/ada i ha treballat abans	22,7	12,3	23,7	18,7	21,9	34,0
Pensionista (abans no ha treballat)	4,2	10,5	3,1	1,3	4,3	0,0
Aturat /ada i busca la primera feina	0,6	0,2	0,7	0,0	0,0	1,3
Estudiant	14,5	1,3	8,3	16,4	27,2	40,8
Treball domèstic no remunerat	7,4	7,9	9,7	22,6	2,3	2,8
Està temporalment de baixa	0,8	1,0	0,8	0,0	0,6	0,9
NS+NC	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Base ponderada</i>	1207	258	562	22	128	212

(*) Resultats estadísticament no significatius

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

Taula 14. Creences religioses de la persona enquestada encreuat per la feina de la persona enquestada (no treballen)

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (*) (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Jubilat/ada o pensionista (abans ha treballat)	48,0	65,7	51,5	41,4	46,8	24,3
Aturat/ada i ha treballat abans	24,4	12,7	27,0	4,8	18,8	35,7
Pensionista (abans no ha treballat)	1,7	4,8	1,1	0,0	0,7	0,2
Aturat /ada i busca la primera feina	1,9	0,0	0,3	0,0	4,8	4,8
Estudiant	14,3	3,7	9,5	29,4	18,5	31,8
Treball domèstic no remunerat	9,3	13,1	10,5	24,4	8,8	2,2
Està temporalment de baixa	0,4	0,0	0,0	0,0	1,6	1,0
NS+NC	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Base ponderada</i>	1113	229	496	20	133	231

(*) Resultats estadísticament no significatius

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

C500. Quin és el nivell màxim de formació que ha assolit? (*)

(Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

Taula 15. Creences religioses de la persona enquestada encreuat per la formació de la persona enquestada

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Sense estudis	3,5	7,2	3,7	0,9	2,3	0,5
Estudis obligatoris sense completar	9,2	18,8	10,1	5,0	2,3	5,2
Estudis obligatoris complets (ESO, EGB, Graduat, Batxiller elemental) i cicles formatius mig (FP1, oficialia)	30,1	30,8	34,0	32,2	22,9	26,0
Batxillerat superior, BUP, COU, PREU i cicles formatius superiors (FP2)	30,6	17,3	29,8	37,0	29,8	41,1
Universitaris: diplomatura (3 anys)	9,1	9,7	8,5	6,5	10,9	9,8
Universitaris: superiors (Llicenciatura, Grau, Master, Doctorat (4 anys o més))	17,1	15,8	13,9	18,3	30,7	17,0
NS/NC	0,3	0,4	0,0	0,0	1,2	0,5
Base	2500	373	1158	50	354	520

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

Taula 16. Creences religioses de la persona enquestada encreuat per la formació de la persona enquestada

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Sense estudis	2,0	4,7	2,7	0,8	0,6	0,5
Estudis obligatoris sense completar	5,5	9,6	7,2	6,1	0,5	3,0
Estudis obligatoris complets (ESO, EGB, Graduat, Batxiller elemental) i cicles formatius mig (FP1, oficialia)	33,1	39,7	38,7	28,2	22,2	26,0
Batxillerat superior, BUP, COU, PREU i cicles formatius superiors (FP2)	29,3	20,7	26,7	48,9	33,0	35,5
Universitaris: diplomatura (3 anys)	10,8	12,4	10,6	5,3	10,1	11,4
Universitaris: superiors (Llicenciatura, Grau, Master, Doctorat (4 anys o més))	19,3	12,7	14,1	10,7	33,7	23,5
NS/NC	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Base	2000	301	854	35	290	507

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- Així doncs, l'encreuament de tot aquest glossari d'ítems amb el grau de religiositat de la persona enquestada permet conèixer els trets distintius de cadascun dels perfils analitzats. Així, des del punt de vista de la situació laboral, s'observa que set de cada deu catòlics practicants no treballa, fet que s'explica per l'elevada proporció de persones jubilades (sis de cada deu de les persones inactives). Respecte als catòlics no practicants, cal destacar com

gairebé la meitat declara no treballar ja sigui per estar jubilat en cinc de cada deu casos ja sigui per estar a l'atur en dos de cada deu. Quant als creients d'altres religions, aproximadament la meitat assenyala no treballar, ja que en quatre de cada deu casos estan jubilats i en dos de cada deu realitzen tasques domèstiques no remunerades.

- Significativament, si entre els agnòstics que no treballen proliferen aquells que estan jubilats en quatre de cada deu casos, en el cas dels no creients/ateus predominen els estudiants (40,8 i 31,8 a la primera a onada de 2012 i a la primera onada de 2013 respectivament).
- Des del punt de vista del nivell formatiu, la tendència predominant és que com més estudis menys religiositat. Així, dins el col·lectiu dels catòlics practicants i no practicants predominen les persones que disposen d'estudis obligatoris complets o incomplets. Per la seva banda, els enquestats que professen altres religions es caracteritzen per haver conclòs la secundària (Batxillerat, BUP, COU, Batxillerat superior, PREU) i en alguns casos la primària (ESO completa, EGB o Batxillerat elemental). En canvi, dins del perfil dels agnòstics sobresurten per una banda els universitaris i per altra els que tenen estudis secundaris. Finalment, dins els no creients o ateus abunden aquells que han cursat estudis secundaris i primaris seguit de prop pels universitaris. En aquest darrer col·lectiu caldria tenir en compte que a causa de la seva joventut i de l'elevat percentatge d'estudiants (un 40,8 i un 31,8% dels que no treballen són estudiants a la primera onada del BOP 2012 i a la primera onada del BOP de 2013 respectivament) no haurien finalitzat encara la seva etapa acadèmica.

INGRESSOS FAMILIARS NETS MENSUALS

Estretament relacionat amb el nivell professional i formatiu dels enquestats passem a copsar la possible incidència del grau de religiositat de la persona enquestada amb les seves retribucions econòmiques.

C300. És vostè la persona que més ingressos econòmics aporta a la seva unitat familiar? (*)

(Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

Taula 17. Creences religioses de la persona enquestada encreuat pel sustentador principal

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Sí	46,6	54,0	47,4	44,2	50,2	35,9
No, a parts iguals	10,7	11,9	10,6	9,5	11,8	9,8
No, és una altra persona	42,1	33,0	41,7	42,3	38,1	53,3
NS/NC	0,6	1,1	0,3	3,9	0,0	0,9
Base ponderada	2500	373	1158	50	354	520

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

Taula 18. Creences religioses de la persona enquestada encreuat pel sustentador principal

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Si	45,2	50,8	47,0	39,2	43,1	40,5
No, a parts iguals	9,0	10,1	9,4	2,1	11,3	7,1
No, és una altra persona	45,1	37,9	43,1	58,7	45,6	52,1
NS+NC	0,6	1,2	0,6	0,0	0,0	0,4
Base ponderada	2000	301	854	35	290	507

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

Pregunta C340. Sumant els ingressos nets mensuals de les persones que viuen a la seva llar, aproximadament quin són els ingressos familiars nets que entren cada mes a casa seva? (*)

(Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

Taula 19. Creences religioses de la persona enquestada encreuat per l'autoposicionament en la classe social

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Fins a 1.000€	14,9	28,2	16,1	19,4	7,0	7,9
Entre 1.001€ i 2.000	31,4	29,9	33,1	27,5	28,6	29,7
Entre 2.001€ i 3.000	22,8	14,5	21,9	26,9	26,1	28,7
Entre 3.001€ i 4.000	10,4	9,0	9,1	6,9	15,3	11,5
Entre 4.001€ i 5.000	3,6	2,3	3,2	0,0	7,4	3,5
Més de 5.000€	2,9	3,0	3,3	0,0	2,3	2,9
NS/NC	14,1	13,1	13,3	19,4	13,4	15,7
Base	2500	373	1158	50	354	520

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

Taula 20. Creences religioses de la persona enquestada encreuat per l'autoposicionament en la classe social

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Fins a 1.000€	14,1	23,9	14,1	23,1	7,1	11,9
Entre 1.001€ i 2.000	33,8	27,3	39,4	54,6	29,7	29,3
Entre 2.001€ i 3.000	22,7	19,0	21,2	2,3	29,5	25,5
Entre 3.001€ i 4.000	9,7	7,6	8,1	10,5	12,7	11,9
Entre 4.001€ i 5.000	3,2	2,8	2,6	0,0	4,7	3,7
Més de 5.000€	2,4	3,0	1,4	0,0	3,7	3,2
NS/NC	14,2	16,4	13,3	9,5	12,7	14,5
Base	2000	301	854	35	290	507

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- Des del punt de vista del sustentador principal, s'observa que més del 50% dels catòlics practicants declara ser la persona que més ingressos aporta a la llar familiar. Sens dubte, unes dades força versemblants si tenim en compte que majoritàriament viuen sols. En la resta

de col·lectius (catòlics no practicants, altres religions i agnòstics) no s'observa una pauta de comportament determinada, ja que en una onada poden predominar com a sustentadors principals i en una altra el sustentador principal pot ser un altre membre de la família. En canvi, dins dels no creients s'aprecia la seva prevalença com a no sustentadors principals en les dues onades analitzades, fet que s'hauria d'atribuir a la joventut i a la situació professional d'aquest perfil. Com s'ha anat assenyalant una part molt important d'aquest col·lectiu està integrada per joves que encara estan estudiant o que estan realitzant les primeres incursions al món laboral i alguns d'ells resideixen amb els seus progenitors.

- La confrontació dels ingressos mensuals nets que entren a la llar de cadascun dels col·lectius corrobora la correlació existent entre ambdues variables. Així, com menys ingressos mensuals majors són les probabilitats de que la persona enquestada declari ser catòlica practicant. A tall d'exemple, cal esmentar que un 28,2 i un 23,9% dels catòlics practicants no arriba al llindar dels mil euros, en contrast amb la resta de perfils que aglutinen uns percentatges inferiors especialment en el cas dels agnòstics i no creients i ateus que no ultrapassen el 12%. Novament el lligam entre els catòlics practicants i la seva situació econòmica s'hauria de relacionar amb l'edat, ja que una part molt important està conformada per persones de més de 65 anys que tenen com a principal font d'ingrés econòmic les pensions de jubilació o de viduïtat.
- A l'extrem oposat trobem els agnòstics i no creients ateus que representarien a aquelles famílies que es troben en la seva plenitud professional o que pel fet de residir amb els pares gaudeixen d'uns ingressos monetaris més quantiosos.

2. Actituds davant de la política

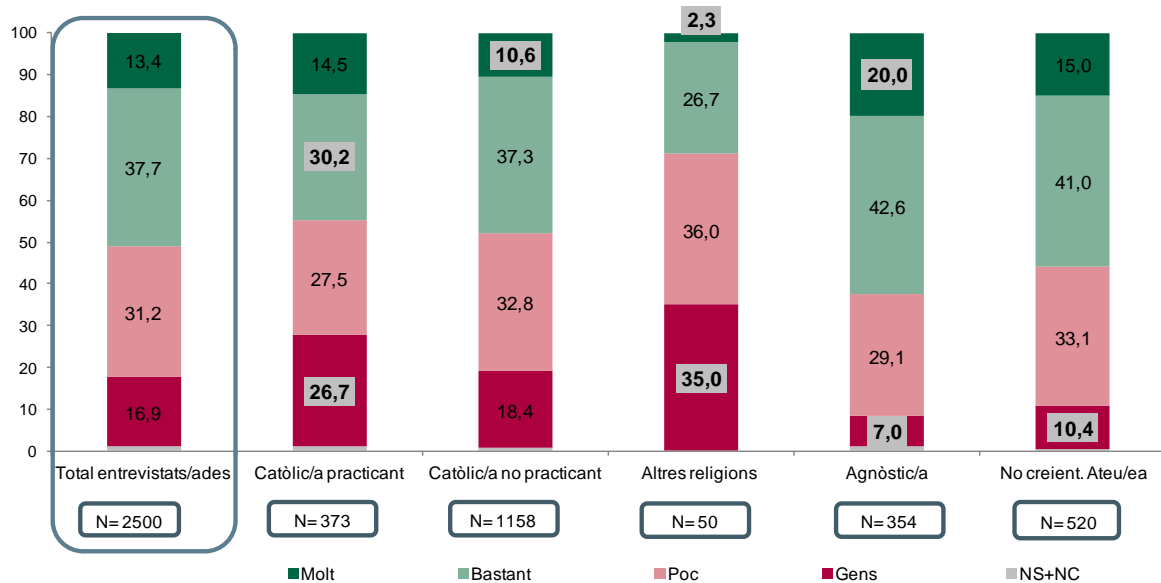
Una vegada definits des del punt de vista sociodemogràfic les característiques dels diferents perfils religiosos existents a Catalunya, focalitzem la nostra anàlisi en la interacció existent entre la religiositat i l'actitud davant de la política dels enquestats a partir d'un conjunt d'elements com ara l'interès per la política, la freqüència amb la qual es parla de política, el grau d'informació política, els mitjans pels quals s'informa de la política, així com la satisfacció amb la democràcia, la valoració general dels polítics, l'eficàcia política i la confiança social. Com en l'anterior epígraf apareix en ombrejat aquells resultats que esdevenen significatius des del punt de vista estadístic.

INTERÉS PER LA POLÍTICA

Pregunta 13. Em podria dir si a vostè la política li interessa molt, bastant, poc o gens? (*)

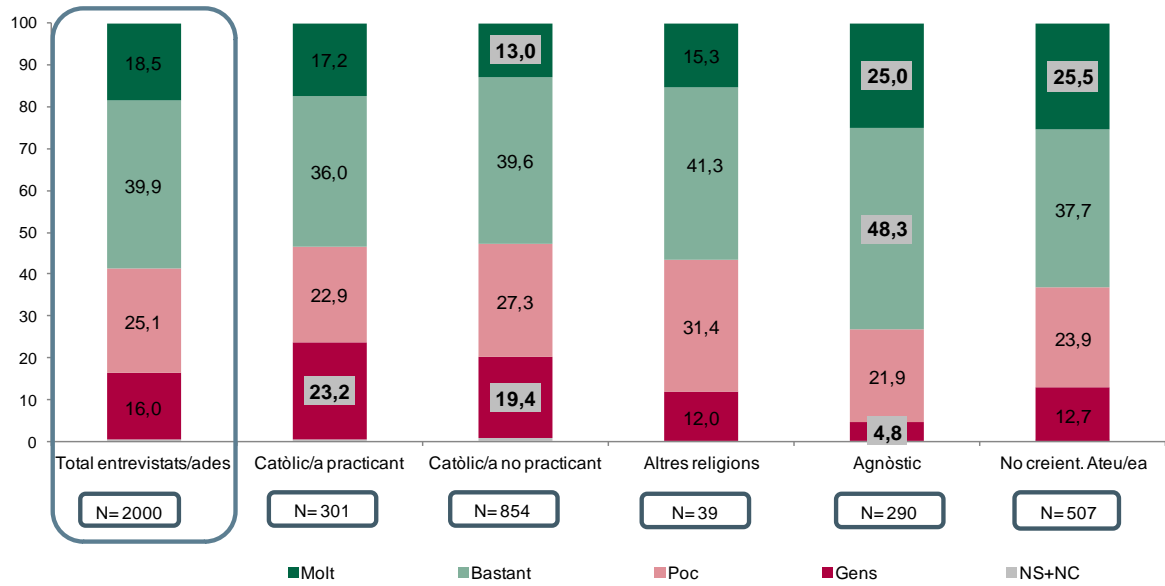
(Total entrevistats/ades; resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

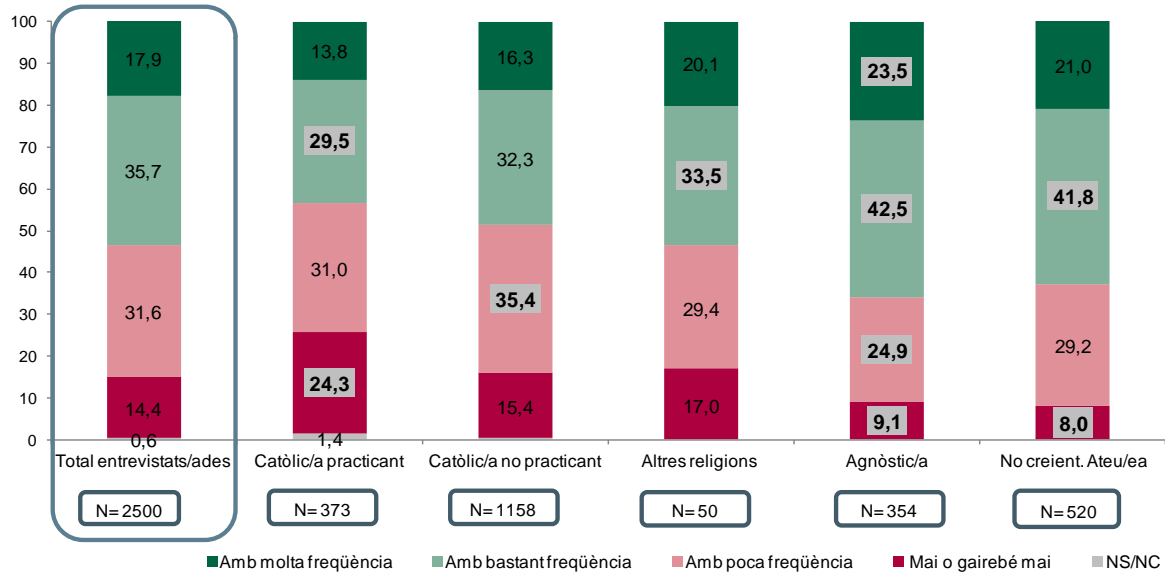
- Així, l'encreuament entre el grau d'interès per la política i les creences religioses evidencia que entre els agnòstics i els no creients/ateus l'interès pels afers polítics és superior al dels catòlics practicants i no practicants. A tall d'exemple, si aproximadament cinc de cada deu catòlics practicants i no practicants declaren tenir molt o bastant interès per la política, en el cas dels agnòstics i no creients/ateus se situa en sis i set de cada deu. Probablement aquest major interès s'hauria de relacionar amb el nivell formatiu més elevat i amb l'edat dels agnòstics i no creients/ateus.

FREQÜÈNCIA AMB LA QUAL ES PARLA DE POLÍTICA

Pregunta 14. Amb quina freqüència comenta o discuteix sobre política amb altres persones?(*)

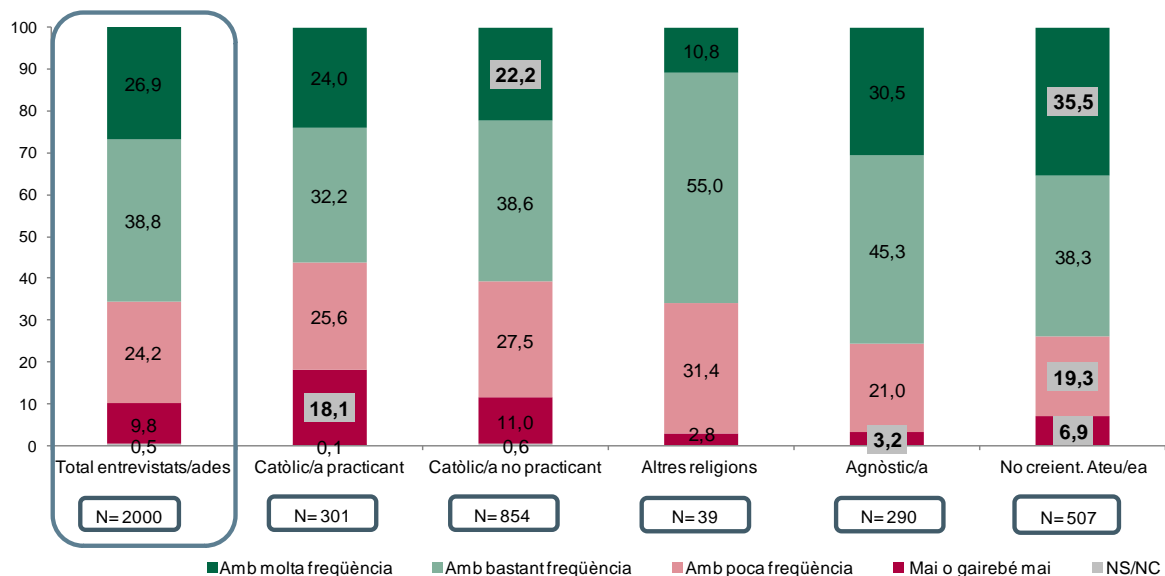
(Total entrevistats/ades; Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

(* Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012)

BOP 1a onada 2013

(* Font: Baròmetre Opinió Política. 12a onada 2013)

- Com a conseqüència directa de la pauta de comportament detectada en l'apartat corresponent a l'interès per la política, s'aprecia que els agnòstics i no creients/ateus comenten i discuteixen amb més intensitat sobre política que la resta de col·lectius. Per

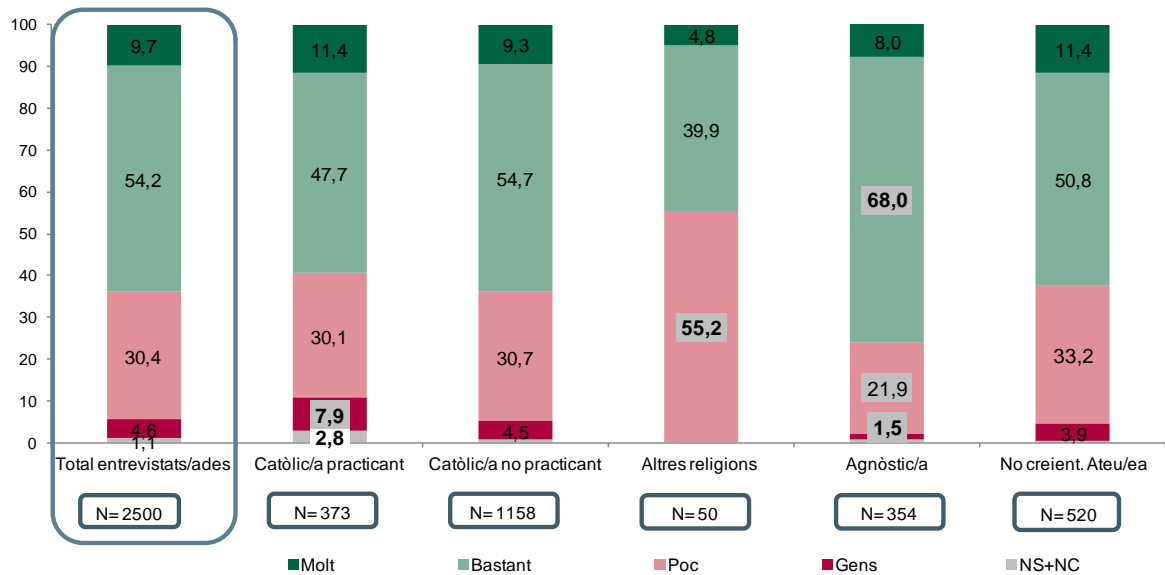
exemple, si un 24,3% i un 18,1% dels catòlics practicants reconeix que mai o gairebé mai no parla de política, en el cas dels agnòstics i dels no creients/ateus aquest percentatge no arriba al 10% en cap de les dues onades. Aquesta reticència o recel per parlar de temes polítics seria una pauta de comportament que caldria atribuir al factor edat. Cal recordar que dins els catòlics practicants proliferen els majors de 65 anys. En aquest sentit, la sobrerepresentació d'una determinada franja d'edat en un perfil pot comportar que s'estigui atribuint un conjunt de pautes de comportament i d'actitud a un grup que possiblement si s'analitzés amb una mostra més gran i amb una representació més homogènia de totes les franges d'edat no serien tan accentuades

GRAU D'INFORMACIÓ POLÍTICA

Pregunta 15. Es considera vostè molt, bastant, poc o gens informat/ada del que passa en política?(*)

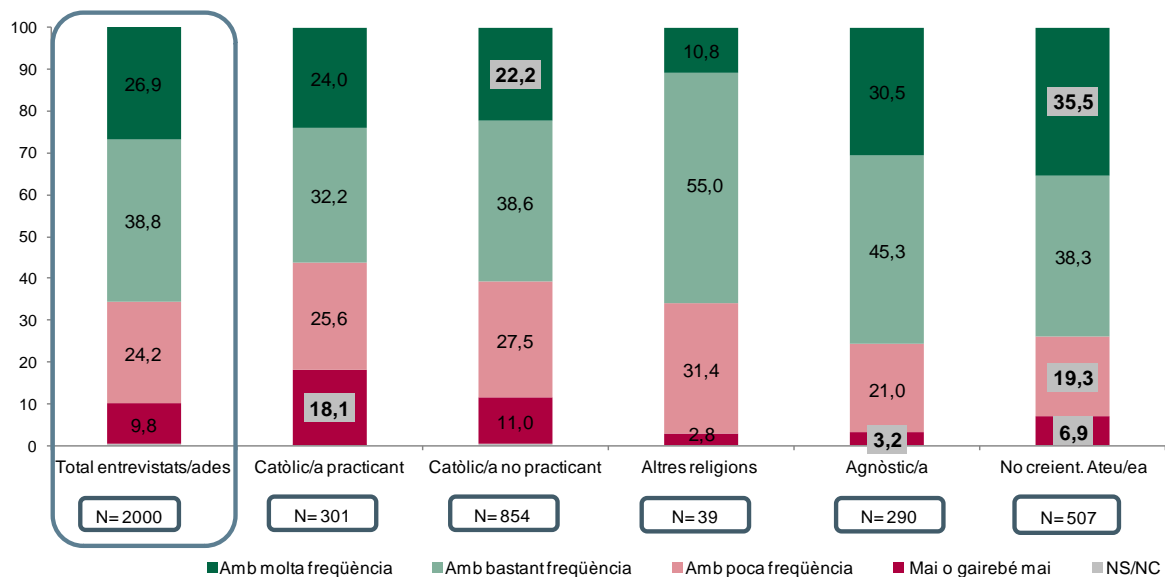
(Total entrevistats/ades; Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

(* Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012)

BOP 1a onada 2013

(* Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013)

- Quant al grau d'informació política, tot i ser majoritàries les opcions de resposta d'aquells que se senten molt o bastant informats dels temes polítics, es confirma de nou la influència de la religió sobre l'actitud davant de la política. Així, els enquestats que declaren ser catòlics practicants tendeixen a obtenir un percentatge inferior a la resta de col·lectius en les respostes molt i bastant. A tall d'exemple, un 59,1% i un 67,3% dels catòlics practicants declaren sentir-se molt o bastant informats, en contrast amb el 76,0% i el 82,5% dels agnòstics que és un dels col·lectius que més despunta des del punt de vista de l'interès, la freqüència i el grau d'informació política.
- Pel que fa aquells que responen que se senten gens informats dels temes polítics, cal destacar per ordre decreixent els catòlics practicants, els catòlics no practicants i els no creients/ateus.
- Per tant, la pauta de comportament apreciada es troba estretament relacionada amb la tendència consignada en les preguntes referides a l'interès per la política i a la freqüència amb la qual es parla de política. La preponderància dels majors de 64 anys entre els catòlics practicants afavoriria aquest menor interès per la política des de tots els seus vessants (interès, freqüència en què es parla o grau d'informació política), en contrast amb els agnòstics que aplega un perfil d'enquestats d'una edat adulta, que estan en actiu des del punt de vista professional i que gaudeixen d'una millor formació.
- Cal ressaltar l'especificitat dels no creients/ateus, ja que engloba per una banda a persones de més de vint-i-cinc anys que ja han conclòs la seva etapa formativa i estan treballant i per altra a joves o adolescents de divuit o vint anys que encara estan estudiant i que segurament el seu interès per la política sigui menor que el grup de més de vint-i-cinc anys. Aquesta dualitat explicaria que els percentatges molt o bastant siguin menors si es compara amb els agnòstics. No obstant això, caldrà veure com aquest tarannà repercuteix en el comportament electoral dels diferents perfils objecte d'estudi.

MITJANS D'INFORMACIÓ POLÍTICA

Pregunta 16. Vostè a través de quins mitjans s'acostuma a informar dels temes polítics? (*)

(Total entrevistats/ades; Resposta múltiple; %)

BOP 1a onada 2012

Taula 21. Creences religioses de la persona enquestada encreuat pels mitjans de comunicació pels quals s'informa de política

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Televisió	85,3	93,1	90,0	62,2	79,0	77,4
Ràdio	47,3	49,2	46,7	39,3	51,8	45,6
Premsa	65,0	59,8	62,6	60,0	73,6	68,7
Internet	35,5	20,3	29,9	31,1	49,7	50,2
Amics, coneguts, familiars	50,4	50,4	49,3	52,8	49,9	54,6
No m'informo de temes polítics	0,8	0,8	0,8	0,0	0,0	0,5
NS/NC	0,1	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0
Base	2500	373	1158	50	354	520

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

Taula 22. Creences religioses de la persona enquestada encreuat pels mitjans de comunicació pels quals s'informa de política

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
Televisió	85,7	90,8	89,2	80,6	79,2	80,9
Ràdio	44,6	42,1	42,0	46,8	49,8	47,3
Premsa	61,4	56,5	60,2	61,1	66,7	63,2
Internet	41,7	24,8	32,3	53,4	57,9	57,5
Amics, coneguts, familiars	43,1	39,4	37,0	40,6	51,6	51,7
No m'informo de temes polítics	0,3	0,2	0,5	0,0	0,2	0,0
NS/NC	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Base	2000	301	854	35	290	507

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

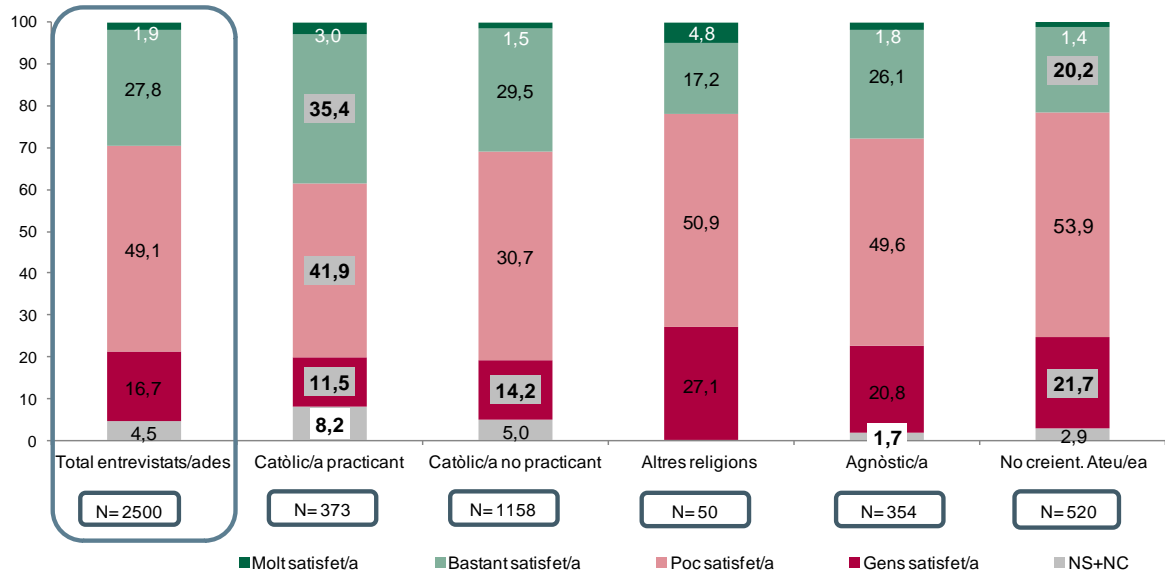
- L'encreuament dels mitjans de comunicació pels quals s'informa de temes polítics amb la religiositat de les persones enquestades posa de relleu que cada col·lectiu té les seves preferències a l'hora d'informar-se sobre aquest tema. Malgrat l'hegemonia de la televisió entre tots els enquestats, s'entreveu un major arrelament entre els catòlics practicants i no practicants. En canvi, Internet sobresurt dins els agnòstics i els no creients/ateus. Així, si aproximadament cinc de cada deu agnòstics i no creients /ateus enumeren Internet com a mitjà d'informació, en el cas dels catòlics practicants i no practicants se situa entorn al 20% i al 30% respectivament.
- Per la seva banda, en consonància amb el fet que els agnòstics es caracteritzaven per reconèixer sentir-se més ben informats dels temes polítics i per mostrar un major interès envers la política s'observa que és el col·lectiu que sobresurt per informar-se per la premsa i la ràdio.

GRAU DE SATISFACCIÓ AMB EL FUNCIONAMENT DE LA NOSTRA DEMOCRÀCIA

Pregunta 18 Està vostè molt, bastant, poc o gens satisfet/a amb el funcionament de la nostra democràcia? (*)

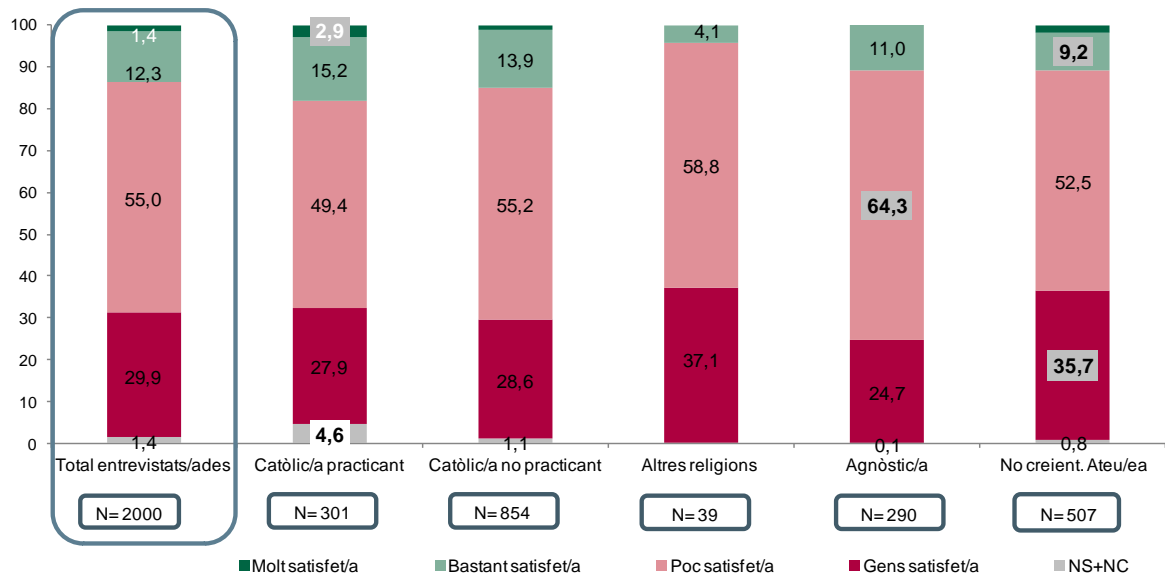
(Total entrevistats/ades; Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- Malgrat que la comparativa entre les dues onades objecte d'estudi (primera onada de 2012 i primera onada de 2013) evidencia un descontentament generalitzat amb el funcionament de la democràcia i que aquest malestar presenta una tendència ascendent d'una onada a una altra, aquest sentiment és més acusat entre els agnòstics i els no creients/ateus. Així, per

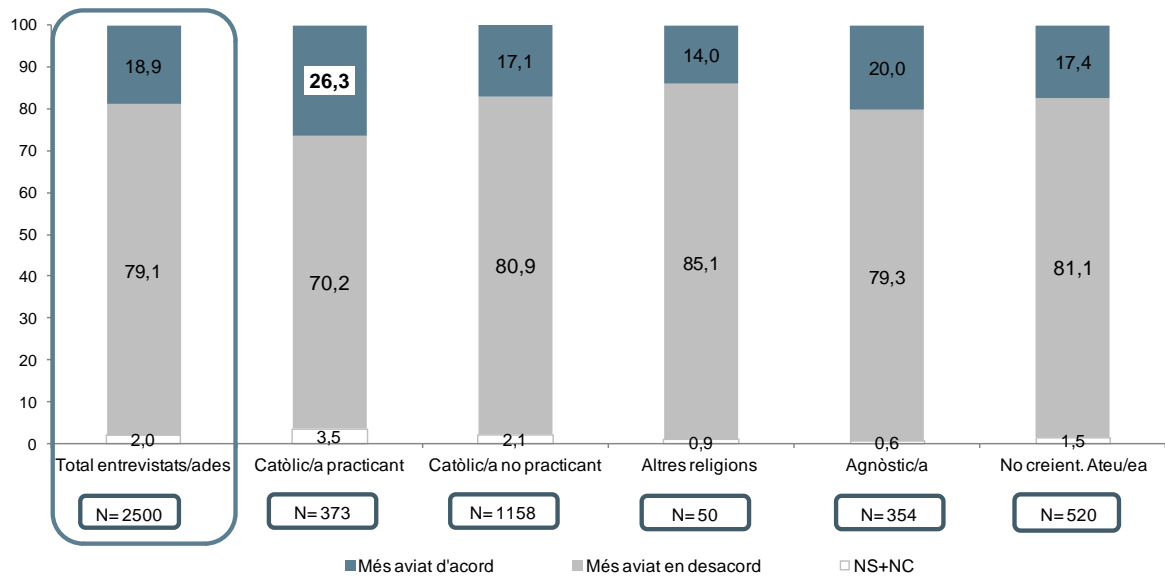
ordre decreixent es mostren menys crítics els catòlics practicants, els catòlics no practicants, els agnòstics i els no creients/ateus. Per exemple, si un 11,5 i un 27,9% dels catòlics practicants declara sentir-se gens satisfet amb el funcionament de la democràcia, en el cas dels no creients/ateus se situa en un 21,7 i en un 35,7%. Tot i que sovint la reduïda mostra dificulta poder extreure unes conclusions sòlides, cal esmentar els creients d'altres religions en què set i nou de cada deu afirma sentir-se poc o gens satisfet amb el funcionament de la democràcia.

EFICÀCIA POLÍTICA

Pregunta 19a Grau d'acord amb la següent afirmació: "Crec que els polítics tenen en compte el que pensa la gent" (*)

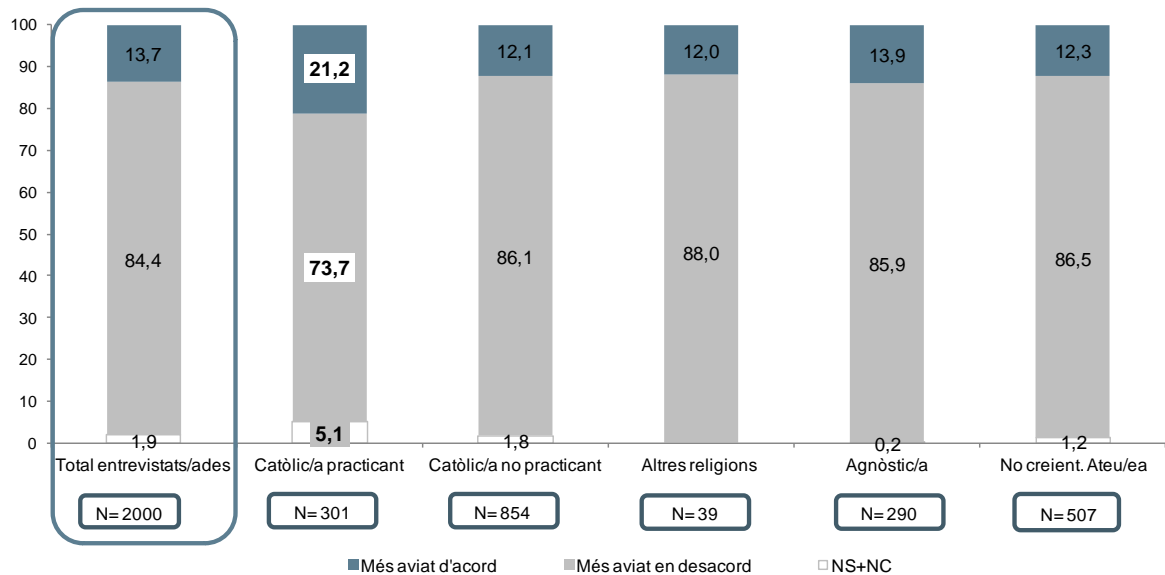
(Total entrevistats/ades; Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

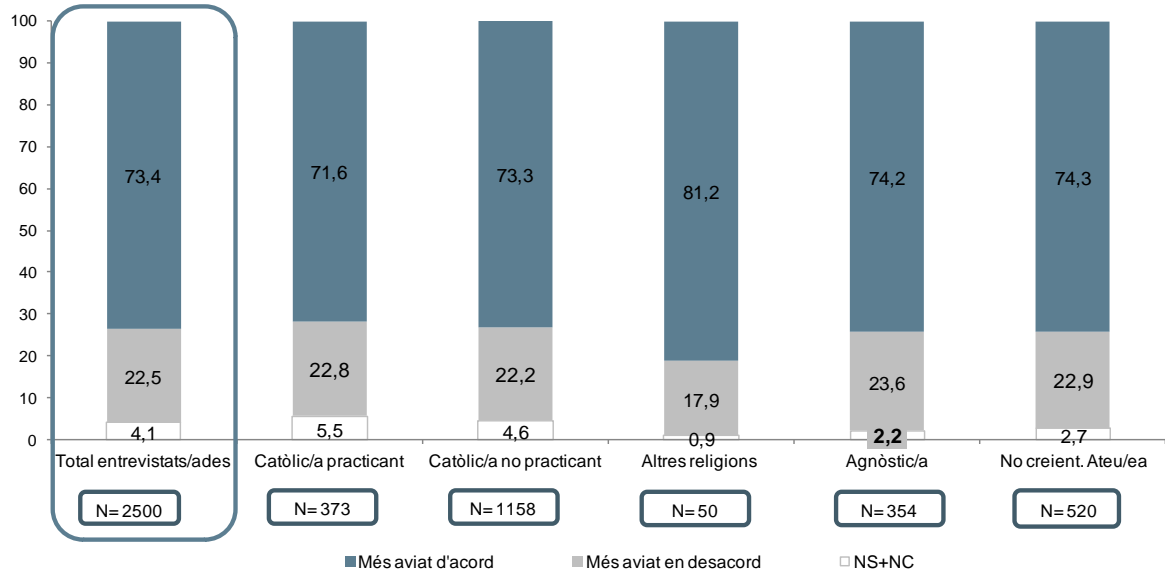

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

Pregunta 19b Grau d'acord amb la següent afirmació: "Els polítics només busquen el benefici propi" (*)

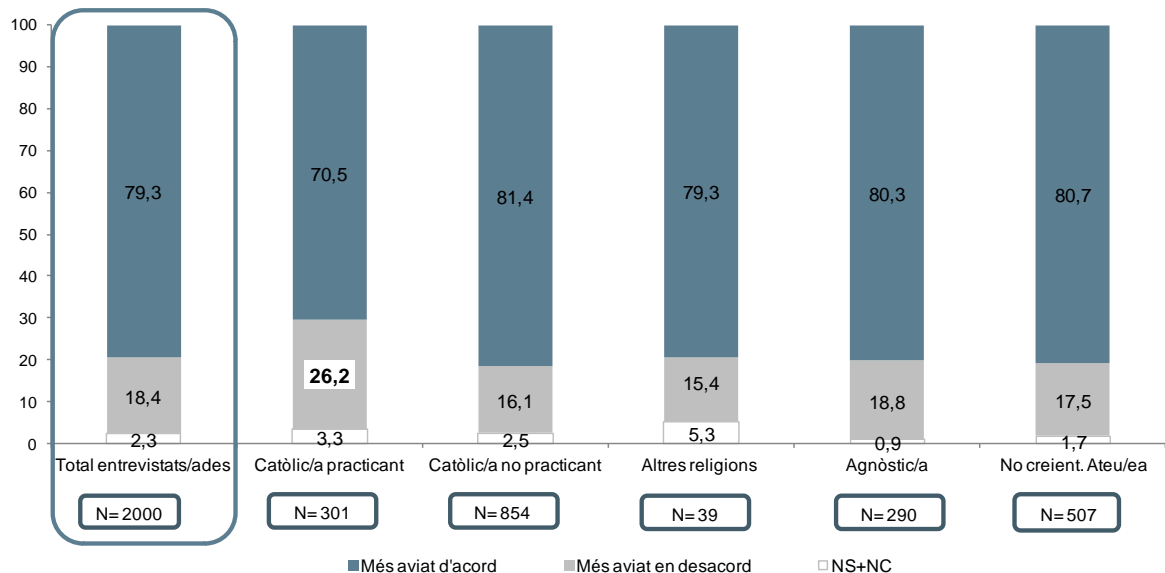
(Total entrevistats/ades; Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- Des del punt de vista de l'eficàcia política, es confirma que els catòlics practicants mostren una actitud més condescendent. Si es compara l'actitud dels diferents perfils religiosos, els catòlics practicants destaquen per ser el col·lectiu que més en desacord està amb les

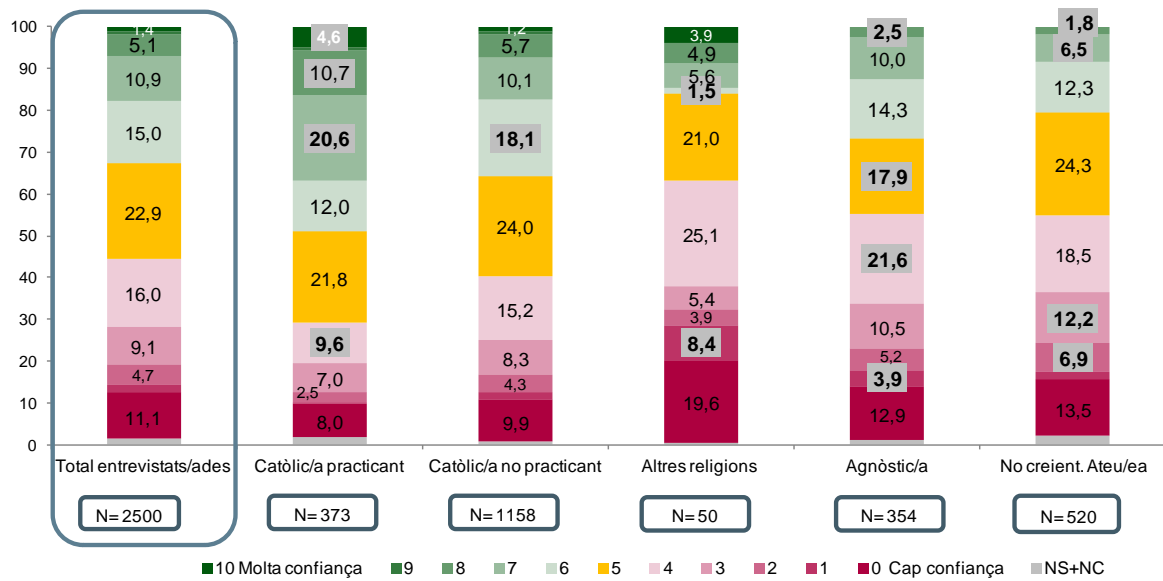
afirmacions "els polítics tenen en compte el que pensa la gent" i "els polítics només busquen el benefici propi".

VALORACIÓ GENERAL DELS POLÍTICS

Pregunta 20. En conjunt, posi nota, si us plau, al grau de confiança que li mereixen els polítics catalans? (*)

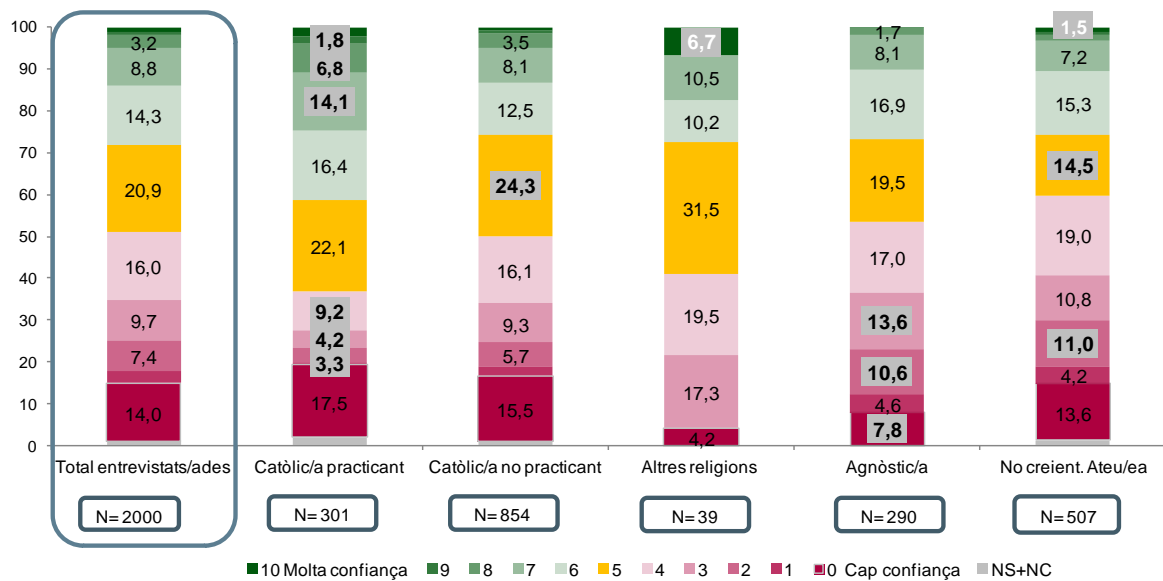
(Total entrevistats/ades; Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

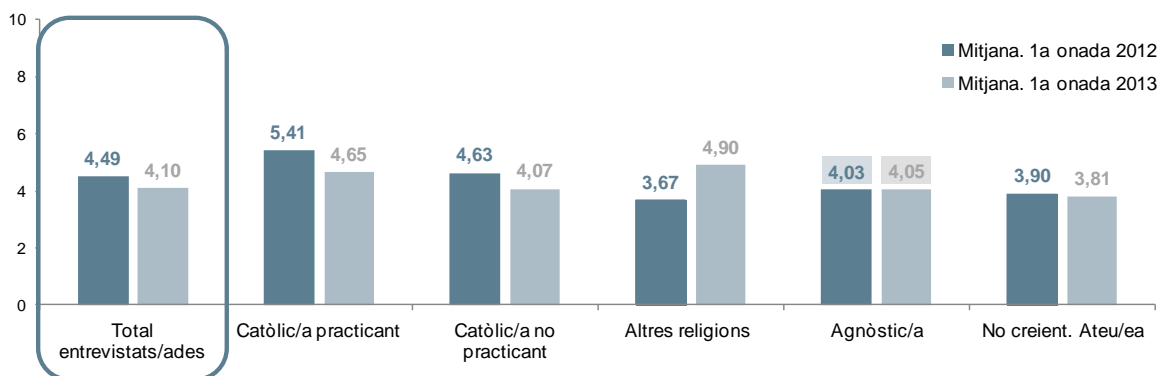
(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- A l'hora d'analitzar aquesta pregunta cal tenir en compte que es demana a les persones entrevistades que utilitzin en les seves respostes una escala de valoració del 0 al 10, on 0 implica cap confiança i 10 molta confiança.
- Per poder visualitzar millor els resultats dels gràfics cal dir que les tonalitats vermelloses corresponen a aquelles escales de valoració que denoten una menor confiança amb els polítics (del 0 al 4), mentre que les verdes comporten unes valoracions on hi ha implícita una major confiança (del 6 al 10). Finalment, s'ha atorgat una tonalitat groguenca al punt cinc de l'escala cosa que equival una posició intermitja.
- A grans trets, la confrontació entre els diferents perfils objecte d'estudi evidencia que els agnòstics i els no creients/ateus tendeixen a atorgar unes qualificacions més baixes a la classe política (més d'un 50% els suspèn). Per contra, els catòlics practicants es caracteritzen per ser menys crítics en les seves valoracions fins al punt que només un 27,3 i un 34,8% els desaproven. De fet, aquesta pauta de comportament es tradueix en el fet que els catòlics practicants despunten en l'escala de valoració que va del 6 al 10. A tall d'exemple, quatre de cada deu catòlics practicants atorga més d'un sis a la classe política, mentre que en la resta de perfils només dos de cada deu se situa en aquesta escala valorativa.
- Tot aquest reguitzell d'elements que hem anat destriant explica que, a l'hora de calcular la mitjana, els catòlics practicants sobresurtin per puntuar amb una millor qualificació a la classe política. En canvi, els no creients/ateus destaquen per ser més crítics.

Comparativa

Pregunta 20. En conjunt, posi nota, si us plau, al grau de confiança que li mereixen els polítics catalans? (*)

(Mitjanes)

3. Valors polítics

Encetem un nou capítol amb l'objectiu de destriar la interacció existent entre les creences religioses de la persona enquestada i la simpatia de partit, l'autoubicació en l'eix esquerra-dreta, la proximitat de partit, el sentiment de pertinença i els temes relacionats amb l'encaix entre Catalunya i Espanya. Com s'ha fet en els anteriors epígrafs s'ha procedit a encreuar la pregunta referida a la religiositat amb els ítems corresponents als valors polítics.

SIMPATIA DE PARTIT

Pregunta 21. Em podria dir per quin partit o coalició sent més simpatia? (*)

(Total entrevistats/ades; Resposta simple; %)

		Creences de la persona enquestada					Total
		Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (practicant o no)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea	
Simpatia de partit		10,0	5,7	1,5	3,6	2,8	5,3
		46,7	32,8	8,1	21,3	13,2	28,4
		2,6	6,0	4,9	9,2	16,9	8,1
		8,5	14,4	19,5	12,2	11,2	12,5
		1,3	4,9	2,3	15,4	14,7	7,8
		0,7	0,6	0,0	1,2	0,0	0,6
		0,8	0,7	0,0	1,6	0,9	0,9
	Altres	1,9	1,2	4,5	3,8	6,8	3,0
	Cap	18,7	25,8	54,2	25,3	28,0	25,9
	NS/NC	9,0	7,9	4,9	6,3	5,5	7,6
Total		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	4,8
Base real		446	195	48	303	467	2500
Base ponderada		373	168	50	354	520	2500

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

Pregunta 21. Em podria dir per quin partit o coalició sent més simpatia? (*)

(Total entrevistats/ade; Resposta simple; %)

		Creences de la persona enquestada					Total
		Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (practicant o no)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea	
Simpatia de partit		6,2	2,0	1,3	0,6	0,4	2,0
		35,7	22,7	14,0	12,4	13,1	20,4
		10,7	18,5	15,2	28,6	24,1	20,0
		8,3	9,5	0,0	6,8	5,2	7,6
		1,9	5,8	10,5	17,7	16,6	9,7
		1,5	3,5	8,2	1,1	2,4	2,7
		1,0	1,9	10,5	4,3	7,5	3,7
	Altres	0,1	1,4	1,5	3,2	2,3	1,7
	Cap	26,0	27,6	32,0	20,0	22,0	25,0
	NS/NC	8,6	7,2	6,7	5,3	6,4	7,1
Total		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Base real		341	894	35	289	446	2000
Base ponderada		301	854	35	290	507	2000

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- Abans de donar a conèixer els resultats obtinguts en aquesta pregunta cal fer unes determinades apreciacions. En primer lloc, cal dir que aquesta és una pregunta espontània. És a dir, es demana a la persona enquestada que indiqui per quina formació política sent més simpatia. En segon lloc, a l'hora d'exposar els resultats es presenta únicament aquells partits polítics que gaudeixen de representació parlamentària. La resta de formacions s'ha englobat dins la categoria "Altres". Aquest fet explica que si bé a la primera onada del BOP de 2012 surt ressenyat SI, en el cas de la primera onada de 2013 desapareix aquesta formació i en el seu lloc figura la CUP a causa del nou mapa polític sorgit arran de les eleccions al Parlament de Catalunya de novembre de 2012. Finalment, en tercer lloc, recordem que com en les preguntes anteriors s'ha procedit a ombrejar aquells resultats més rellevants una vegada aplicada la prova de khi quadrat.

- L'encreuament de la simpatia de partit per la pregunta relativa a les creences religioses de la persona enquestada revela uns resultats força il·lustratius. Així, es detecten alguns canvis quan es compara els resultats d'una onada amb l'altra com a conseqüència directa del canvi de tendències produït en els darrers comicis celebrats el novembre de 2012. La confrontació dels resultats d'ambdues onades evidencia un retrocés percentual de CiU com a partit que aglutina una major simpatia. Per exemple, si quatre i tres de cada deu catòlics practicants i no practicants manifestaven una major afeció per la federació nacionalista, al cap d'un any s'evidencia que aquesta proporció ha patit un retrocés d'uns deu punts percentuals.
- Si centrem l'atenció en el segon partit que rep una major simpatia s'observa unes pautes de comportament ideològiques molt contrastades. Així, si entre els catòlics practicants el PPC era la segona formació que rebia més simpatia a la primera onada de 2012, al cap d'un any ERC l'ha reemplaçat. En el cas dels catòlics no practicants, si en la primera onada de 2012 el PSC era el segon partit que generava més simpatia, al llarg de la primera onada de 2013 ERC ha ocupat el seu lloc. Quant als agnòstics, creients d'altres religions i no creients/ateus no s'observen canvis substancials d'una onada a una altra, ja que ICV-EUiA, CiU i ICV-EUiA es mantenen com a segon partit que genera més adhesions respectivament.
- Amb tot, no s'ha de menystenir la importància percentual assolida per la resposta cap partit polític, ja que en la majoria dels casos és l'opció que arreplega un major percentatge sense que es pugui atribuir una pauta de comportament específica en funció de les conviccions religioses.
- Des del punt de vista de cada formació política, s'observa com el PPC i CiU obtenen un major arrelament entre els enquestats catòlics. En canvi, ERC i ICV-EUiA gaudeixen d'un major predicament entre els agnòstics i els no creients/ateus.

PROXIMITAT DE PARTIT

Pregunta 22. Se sent molt distant, distant, proper o molt proper de cadascun d'aquests partits?(*)

(Total entrevistats/ades; mitjanes, molt distant=1 i molt proper = 5)

BOP 1a onada 2012

		Creences de la persona enquestada					Total
		Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (practicant o no)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea	
Proximitat de partit		2,23	1,81	1,68	1,38	1,39	1,71
		3,54	3,11	2,45	2,63	2,53	2,96
		2,17	2,37	2,41	2,58	2,84	2,47
		2,22	2,49	2,39	2,47	2,41	2,43
		2,07	2,40	2,65	2,89	2,99	2,56
		2,06	1,97	2,25	1,61	1,63	1,85
		2,43	2,22	1,78	2,25	2,19	2,24
Base real		446	195	48	303	467	2500
Base ponderada		373	158	50	354	520	2500

(* Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012)

BOP 1a onada 2013

		Creences de la persona enquestada					Total
		Catòlic/a practicante	Catòlic/a no practicante	Altres religions (practicant o no)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea	
Simpatia de partit		1,77	1,43	1,41	1,21	1,15	1,38
		3,00	2,86	2,62	2,54	2,46	2,72
		2,77	2,93	3,02	3,18	3,22	3,02
		2,04	2,23	2,02	2,16	2,04	2,14
		2,39	2,74	3,09	3,20	3,08	2,85
		1,88	1,93	2,35	1,55	1,54	1,78
		1,99	2,24	3,18	2,74	2,83	2,45
	Base real	341	894	35	269	446	2000
Base ponderada	301	854	35	290	507	2000	

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- Estretament relacionat amb la simpatia de partit, tot seguit s'analitza el grau de proximitat de cadascun dels entrevistats respecte a les formacions polítiques amb representació parlamentària. Per poder copsar de manera més visual el grau de posicionament de cada col·lectiu (catòlics practicants, catòlic no practicants, altres religions, agnòstics i no creients/ateus) s'ha procedit a calcular la mitjana de cadascun a partir d'una escala en què molt distant equival a un 1 i molt proper a un 5. A diferència dels quadres i gràfics anteriors en què s'ombrejava aquells resultats estadísticament significatius, en aquest cas s'ha ressaltat dins de cada perfil aquells casos en què la mitjana és més alta, ja que denota una major proximitat respecte al partit objecte d'estudi.
- La confrontació de les mitjanes de proximitat de cada partit polític en ambdues onades des del punt de vista de la religiositat de les persones enquestades confirma algunes de les tendències apuntades en la pregunta de la simpatia de partit. En concret, a la primera onada de 2012 s'aprecia una dualitat molt marcada entre els catòlics i els no catòlics. Així, mentre els catòlics practicants i no practicants manifesten sentir-se més pròxims a CiU, els creients d'altres religions, els agnòstics i els no creients/ateus mostren una major afinitat ideològica envers el discurs d'ICV-EUiA.
- Tanmateix, els resultats de les eleccions del 25N han alterat moltes de les pautes de comportament tradicionals tal com es pot apreciar ens els resultats de la primera onada de 2013. Encara que entre els catòlics practicants CiU continua sent la formació a la qual se senten més pròxims, cal destacar l'important ascens d'ERC. Paral·lelament s'observa com ERC ha esdevingut el partit al qual se senten més identificats els catòlics practicants, no

creients/ateus i els agnòstics. No obstant això, cal puntualitzar que en aquest darrer col·lectiu s'aprecia un cert empat entre ERC i ICV-EUiA. Finalment, el discurs de la CUP sembla haver arrelat dins dels creients d'altres religions, tot i que en aquest cas cal tenir en compte la reduïda mostra d'aquest col·lectiu.

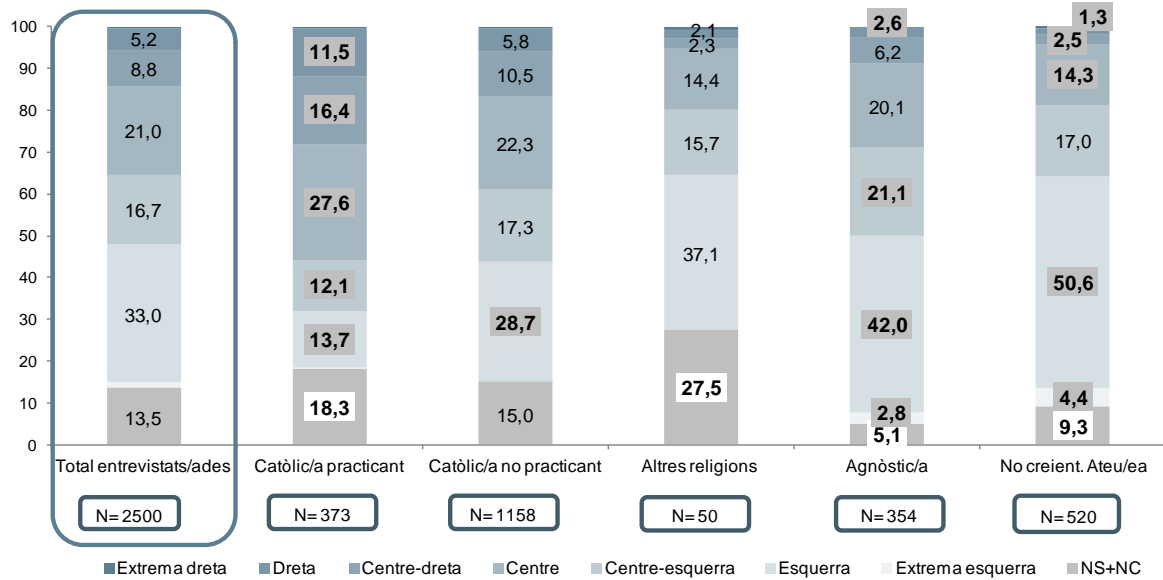
- En definitiva, caldrà veure com es materialitza aquesta simpatia i major afinitat ideològica cap a una determinada formació política a l'hora d'expressar-ho en forma de vot.

UBICACIÓ EN L'EIX ESQUERRA-DRETA

Pregunta 23a. Vostè com es defineix d'extrema esquerra, esquerra, centre esquerra, centre, centre dreta, dreta o extrema dreta? (*)

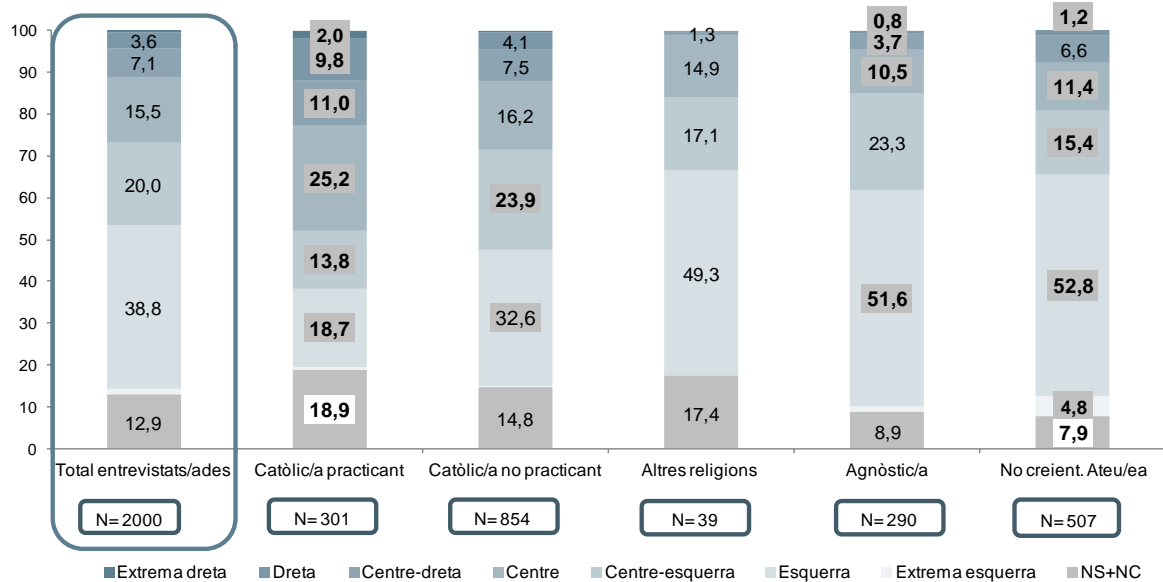
(Total entrevistats/ades; Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- L'encreuament de les creences religioses de la persona enquestada amb l'autoubicació en l'eix esquerra-dreta posa de relleu el lligam existent entre ambdues variables. D'aquesta

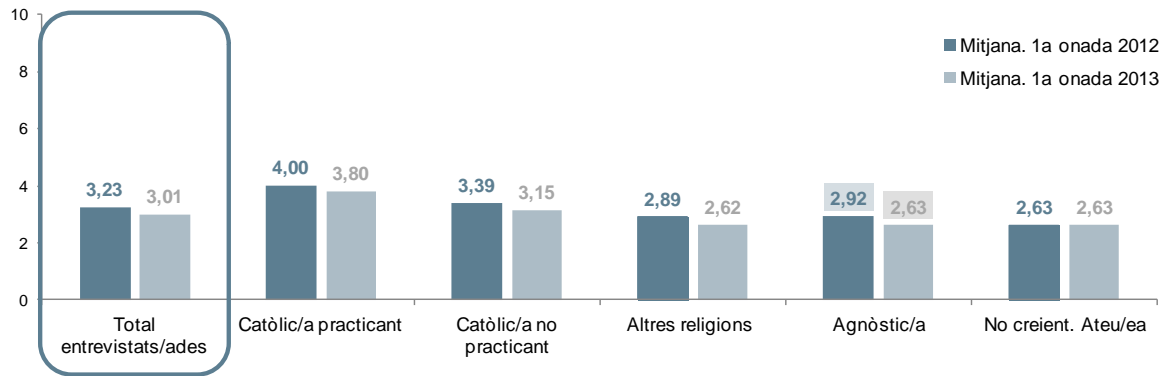
manera el principi segons el qual les persones catòliques tendeixen cap a posicionaments més conservadors que les no catòliques queda il·lustrat en aquests gràfics. Per exemple, aproximadament la meitat dels agnòstics i dels no creients/ateus se situa en posicionaments d'esquerra (esquerra i extrema esquerra). En canvi, la proporció de catòlics practicants que es considera més progressista no arriba al 20% i entre els no practicants se situa al voltant del 30%.

- Així doncs, si els catòlics practicants s'autodefineixen majoritàriament de centre (un 27,6 i un 25,2% a la primera onada del 2012 i del 2013 respectivament), la resta de grups es considera d'esquerra. Amb tot, s'observa una certa gradació a l'alça entre els catòlics no practicants, creients d'altres religions, agnòstics i no creients/ateus. D'aquesta manera, si aproximadament tres de cada deu catòlics practicants s'ubica a l'esquerra, en el cas dels no creients/ateus supera el 50%.
- Malgrat ser aquesta la pauta de comportament predominant, cal ressaltar com una part dels creients d'altres religions, catòlics practicants i no practicants despunten en l'opció No sap/No contesta. En canvi, els agnòstics i no creients/ateus aglutinen uns percentatges molt més petits, la qual cosa s'hauria de relacionar amb el fet que manifestaven un major interès envers la política, s'informaven per més mitjans de comunicació, gaudien d'una millor formació acadèmica i corresponien a un perfil d'edat adulta. En canvi, en el cas dels catòlics practicants caldria tenir en compte el predomini de persones de més de 64 anys, la qual cosa es podria traduir en determinats casos en una major dificultat a l'hora de situar-se en aquest eix ideològic.
- Tot aquest conjunt d'elements que hem anat destriant explica que a l'hora de calcular la mitjana els catòlics practicants sobresurtin en posicionaments més conservadors (4,00 i 3,80 a les primeres onades de 2012 i 2013), seguit pels catòlics no practicants (4,63 i 4,07), els agnòstics (3,39 i 3,15) i a l'extrem els no creients/ateus (2,63 en ambdues onades). Des d'un punt de vista global, la comparativa de les mitjanes obtingudes pels diferents perfils en cadascuna de les dues onades posa de relleu que el conjunt dels enquestats independentment de les seves conviccions religioses ha virat cap a posicionaments més progressistes.
- En definitiva, s'observa una coherència entre la simpatia i la proximitat a una determinada formació política i el posicionament ideològic de cada grup. Així, els catòlics practicants i no practicants presenten un tarannà més conservador, la qual cosa explica la seva afinitat amb el discurs de CiU. En canvi, els agnòstics i no creients/ateus que es caracteritzen per ser més progressistes mostren una major proximitat envers el discurs d'ERC i ICV-EUiA.

Comparativa

Pregunta 23a. Vostè com es defineix d'extrema esquerra, esquerra, centre esquerra, centre, centre dreta, dreta o extrema dreta? (*)

(Mitjanes, extrema dreta=1 i extrema esquerra=7)

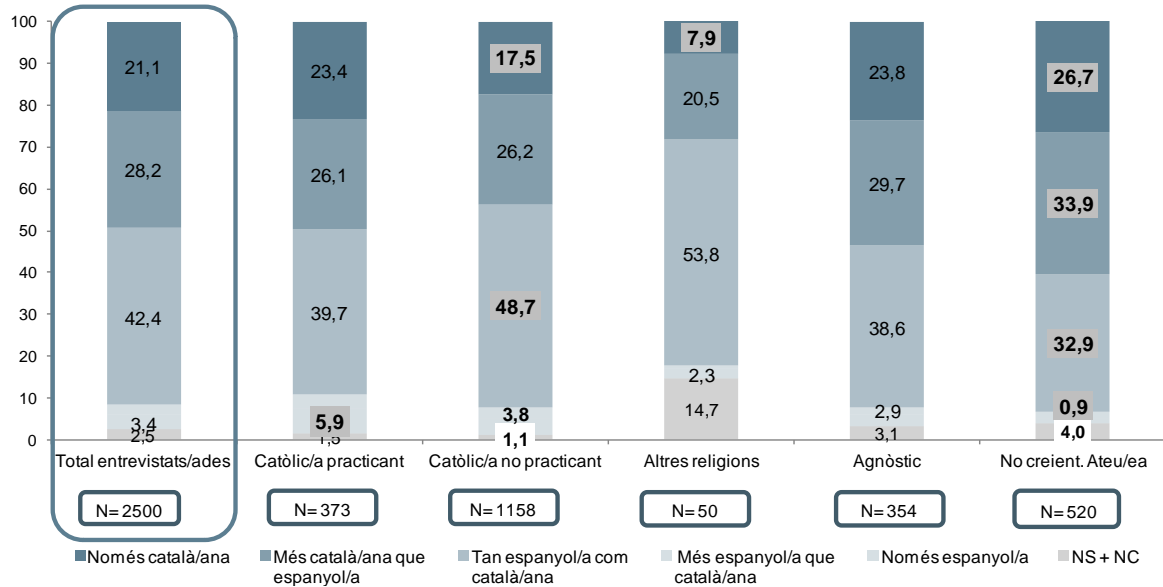
(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012 i 1a onada 2013

SENTIMENT DE PERTINENÇA

Pregunta 25. Amb quina de les següents frases se sent més identificat/ada? Em sento...(*)

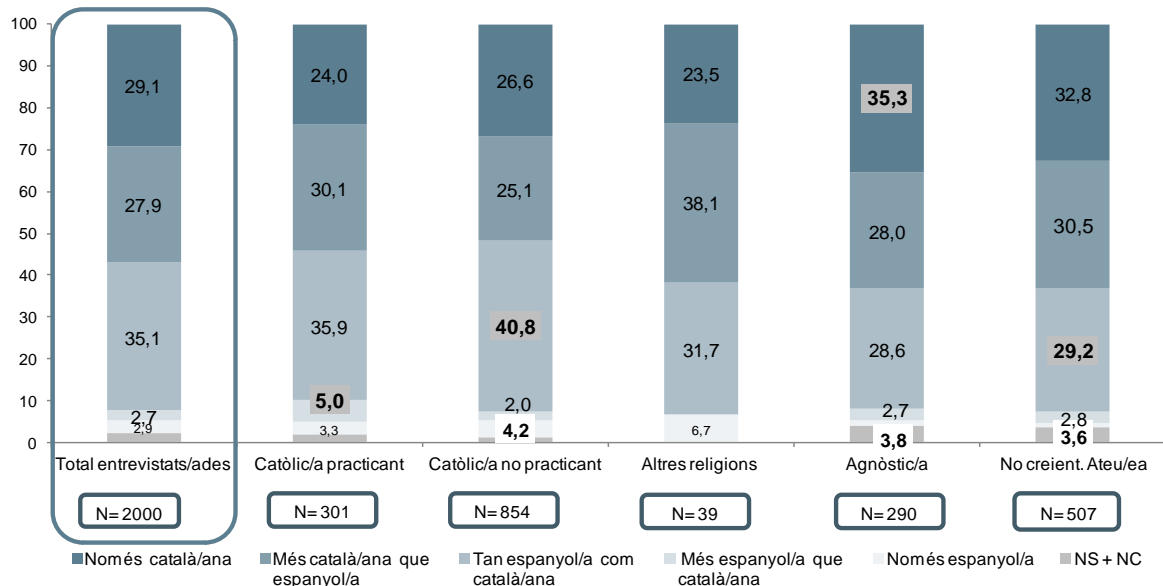
(Total entrevistats/ades; Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- Una vegada copsada la relació existent entre el sentiment religiós i el posicionament en l'eix esquerra-dreta, centrem la nostra atenció en l'eix identitari. En concret, en aquesta pregunta es demana a les persones entrevistades en quina de les següents situacions se senten més

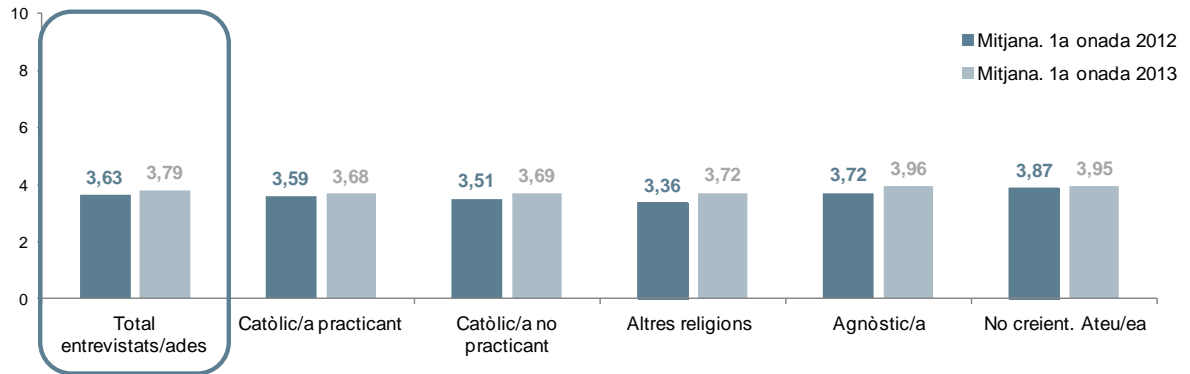
identificades: *només catalans/es, més catalans/es que espanyols/es, tan espanyols/es com catalans/es, més espanyols/es que catalans/es, només espanyols/es* i NS/NC

- L'encreuament del sentiment identitari amb les conviccions religioses de la persona enquestada posa de manifest que majoritàriament tots els perfils se senten tan espanyols com catalans. Ara bé, aquest sentiment és més intens entre els catòlics no practicants. En el cas dels no creients/ateus, que cal recordar aplegava majoritàriament a joves menors de 34 anys i nascuts a Catalunya, es detecta un lleuger predomini dels que se senten més catalans que espanyols a la primera onada del BOP de l'any 2012.
- Amb tot, la cita electoral del novembre de 2012 ha alterat moltes de les pautes de comportament que fins ara havien predominat. En aquest sentit, els resultats de la primera onada de 2013 posen de relleu que tot i que en alguns grups el sentiment majoritari és el de sentir-se tan espanyols com catalans, s'ha produït un augment significatiu d'aquells que se senten més catalans que espanyols o només catalans. De fet, entre els agnòstics i els no creients/ateus el sentiment nacionalista català és més intens, ja que l'opció de resposta més assenyalada en aquesta onada és sentir-se només català. Aquest tarannà explica que molts d'ells declarin sentir més simpatia o més proximitat per ERC.
- Finalment, el càlcul de la mitjana de cadascun dels perfils confirma un increment del sentiment sobiranista d'una onada a una altra. Ara bé, al marge d'aquesta pauta que és comuna a tots es grups cal remarcar que els agnòstics i no creients/ateus presenten un sentiment nacionalista català més intens. Caldrà veure com es tradueix aquest sentiment identitari amb aquelles preguntes associades amb les relacions Catalunya-Espanya.
- Els creients d'altres religions mereixen un capítol a part. Encara que d'una onada a una altra el càlcul de la mitjana revela una accentuació del posicionament nacionalista català, cal ser cautelosos a l'hora d'interpretar aquests resultats per dues raons fonamentals. Per una banda, cal tenir en compte que es tracta d'un perfil que aglutina una mostra molt reduïda (50 i 39 casos a les primera onada de 2012 i de 2013 respectivament) i per altra que sota l'etiqueta de creients d'altres religions s'arreglega una multiplicitat de situacions molt heterogènies: des de creients practicants i no practicants passant per persones de diferents confessions religioses i per tant amb uns trets distintius molt marcats. Difícilment podem englobar dins un mateix grup les pautes ideològiques d'un evangelista amb les d'un hinduista o un musulmà o d'un creient d'una altra religió. En aquest sentit, caldria matisar els resultats i les pautes de comportament apreciades dins dels creients d'altres religions per la seva falta d'homogeneïtat i de representativitat.

Comparativa

Pregunta 25. Amb quina de les següents frases se sent més identificat/ada? Em sento...(*)

(Mitjanes, només català/ana=1 i només espanyol/a=5)

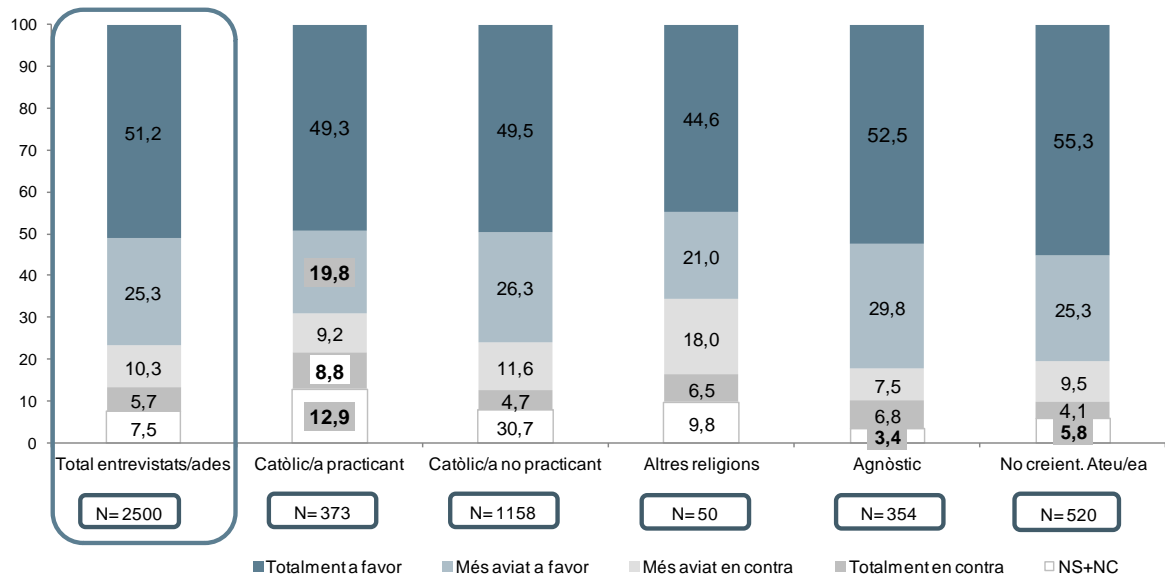
(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012 i 1a onada 2013

GESTIÓ DELS IMPOSTOS

Pregunta 13c. Vostè està totalment a favor, més aviat en contra o totalment en contra que les administracions catalanes passin a recaptar i decidir la distribució de tots els impostos que paguen els ciutadans i les empreses de Catalunya? (*)

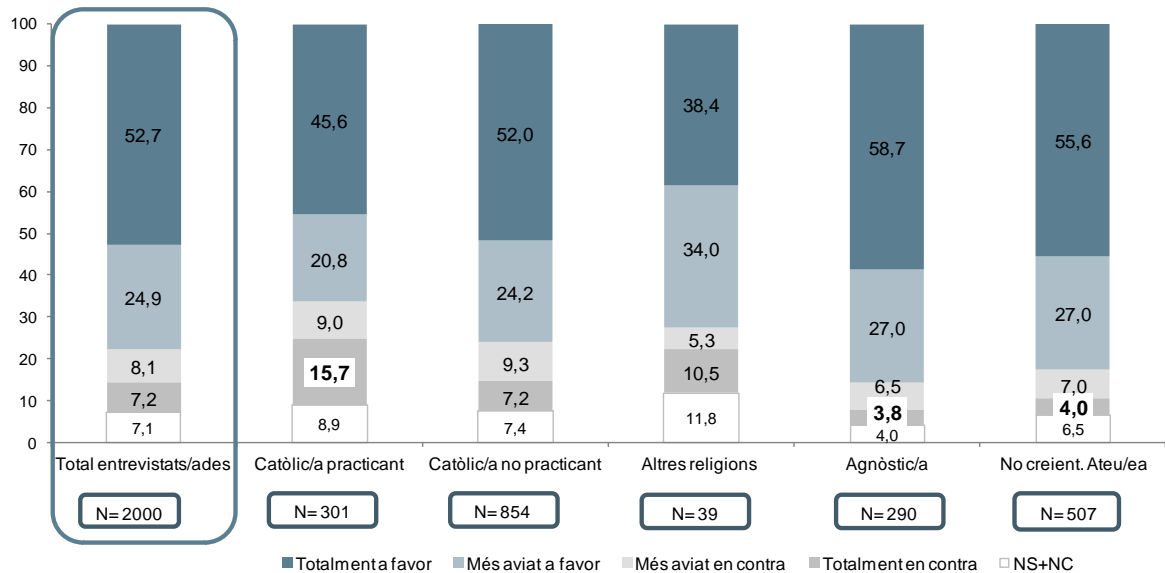
(Total entrevistats/ades; Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- Des del punt de vista de la gestió dels impostos, majoritàriament tots els perfils religiosos analitzats assenyalen estar totalment o més aviat a favor d'aquesta mesura. Ara bé, els agnòstics i els no creients/ateus sobresurten per recolzar amb un major percentatge aquest

projecte. Així, vuit de cada deu agnòstics i no creients/ateus declaren estar totalment a favor o més aviat a favor de que Catalunya passi a recaptar i decidir la distribució de tots els impostos que paguen els ciutadans i les empreses de Catalunya. En canvi, a la banda baixa cal esmentar els catòlics no practicants i els creients d'altres religions. Encara que més d'un 60% dels catòlics practicants estan totalment o més aviat a favor d'aquesta mesura, cal destacar que un 8,8 i un 15,7% manifesten estar totalment en contra.

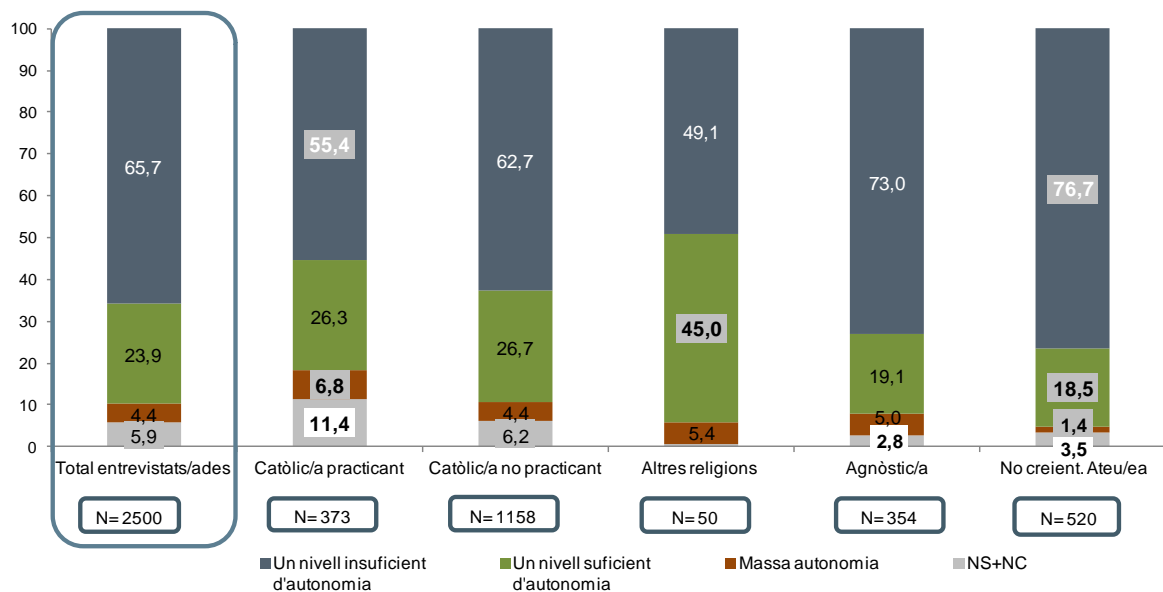
RELACIONS CATALUNYA-ESPANYA

Tot seguit sota l'epígraf Relacions Catalunya-Espanya analitzem la interrelació existent entre les creences religioses de la persona enquestada i les següents preguntes: Creu que Catalunya ha assolit... (P27); Creu que Catalunya hauria de ser... (P28); i, i més concretament, si demà es fes un referèndum per decidir la independència de Catalunya, vostè què faria? (P39)

BOP 1a onada 2012

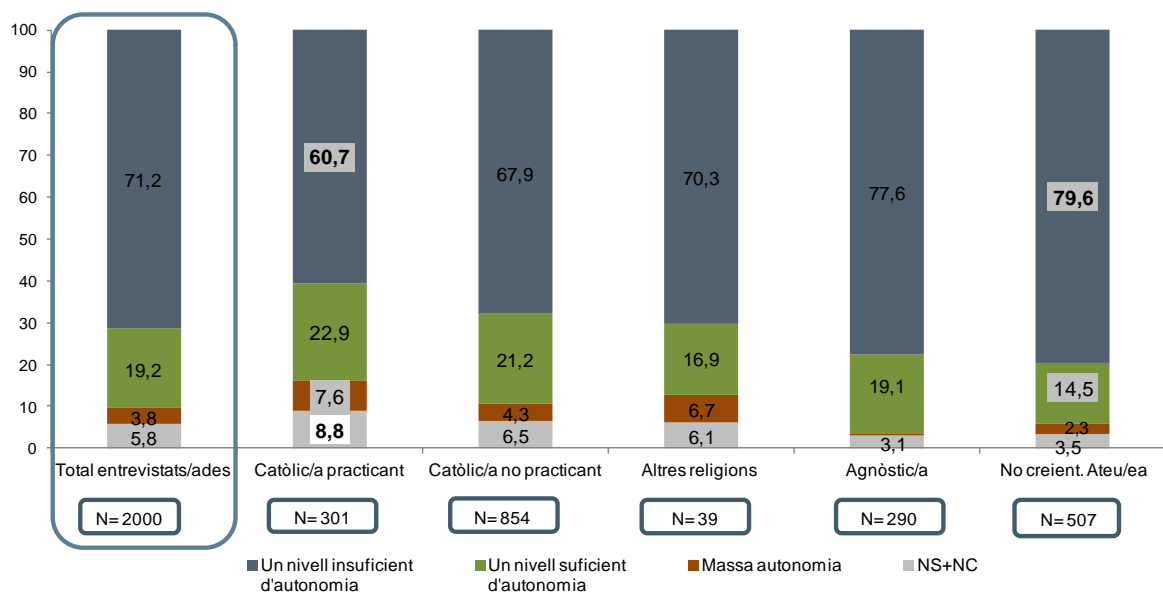
Pregunta 27. Creu que Catalunya ha assolit...(*)

(Total entrevistats/ades; Resposta simple; %)

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

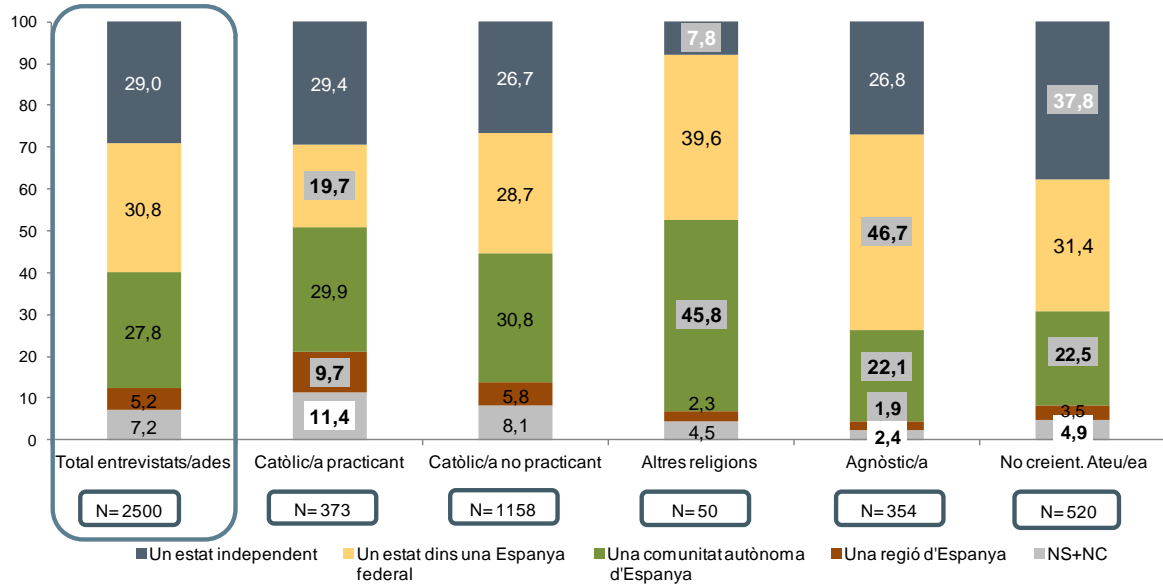
(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- Pel que fa al grau d'autonomia assolit per Catalunya, s'observa com la majoria de les persones entrevistades declara que és insuficient. En consonància amb la intensificació del sentiment nacionalista català apreciat a la primera onada de 2013 s'observa un increment d'aquells que no estan d'acord amb el grau d'autonomia assolit per Catalunya. Ara bé, aquest sentiment és més acusat entre els agnòstics i els no creients/ateus.
- A l'altra extrem, cal destacar aquells que consideren que Catalunya ha assolit massa autonomia. Malgrat que aquesta opció de resposta no supera el 10%, cal ressaltar que obté un percentatge lleugerament superior entre els catòlics practicants i els creients d'altres religions.
- L'opció No sap/No contesta presenta un major arrelament entre els catòlics practicants i en menor mesura els no practicants. Tal com succeïa en la pregunta de la ubicació en l'eix esquerra-dreta s'observa com una part d'aquest col·lectiu presenta certes reticències a l'hora de manifestar la seva opinió.

Pregunta 28. Creu que Catalunya hauria de ser...(*)

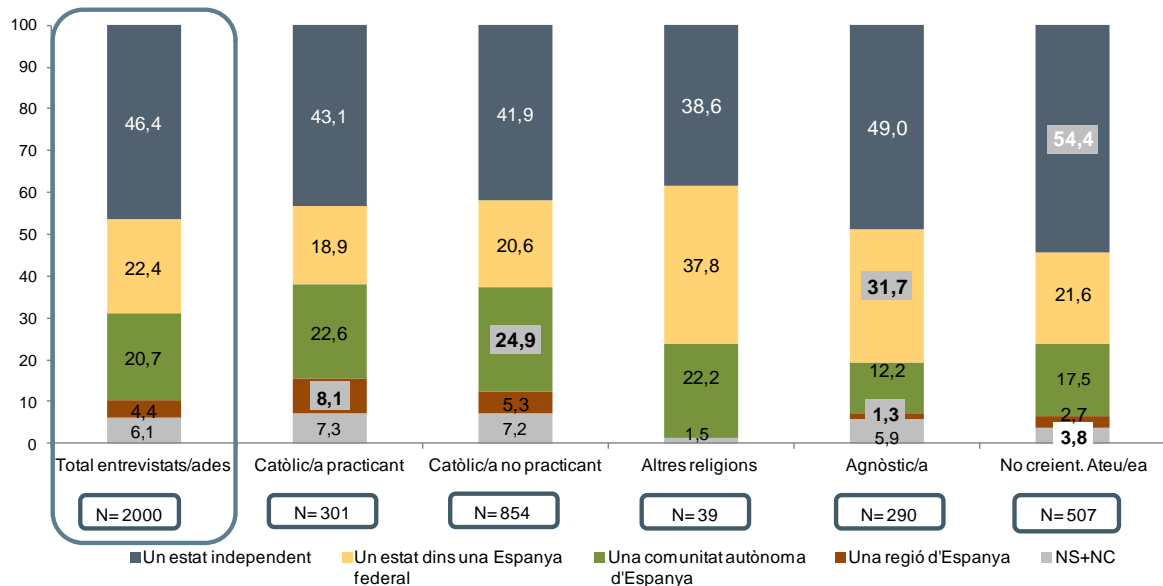
(Total entrevistats/ades; Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- Des del punt de vista de com s'hauria d'articular les relacions entre Catalunya i Espanya, la pregunta planteja quatre models organitzatius: *Un Estat independent*, *Un Estat dins una Espanya federal*, *Una comunitat autònoma* i *una regió d'Espanya*.
- L'encreuament d'aquesta pregunta amb les creences religioses revela un canvi d'una onada a una altra. Així, si a la primera onada de 2012 s'aprecia com els catòlics practicants estan dividits entre els partidaris de l'estat propi (29,4%) i la comunitat autònoma (29,9%), els catòlics no practicants i els creients d'altres religions es decanten per la comunitat autònoma,

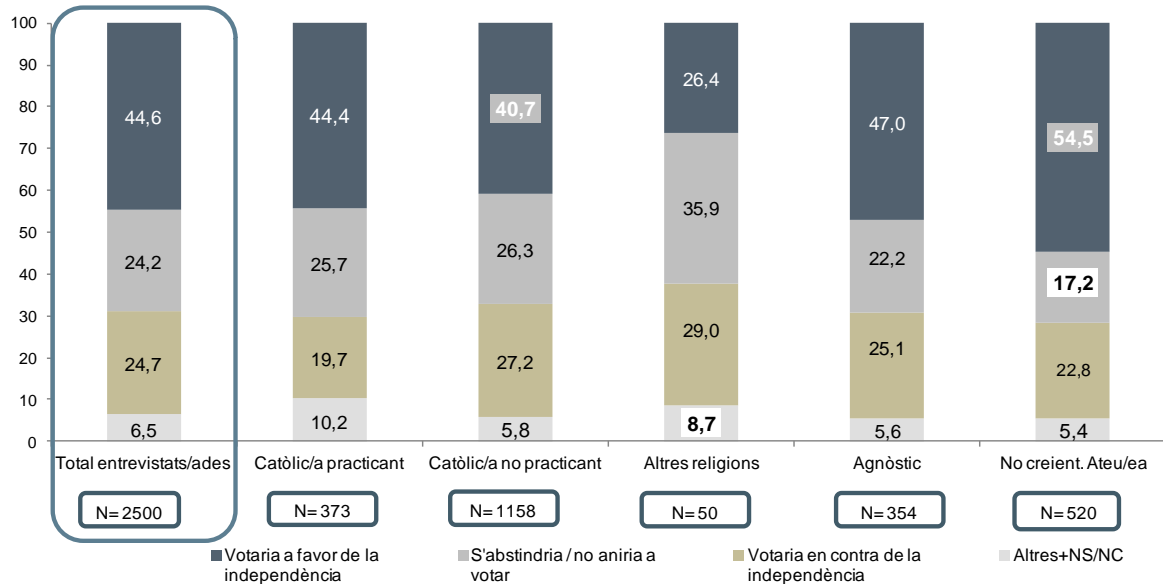
els agnòstics per l'opció federalista i els no creients ateus per l'estat independent, al cap d'un any tots els perfils religiosos expressen la seva predilecció per l'estat independent com a model territorial. No obstant això, és entre els no creients/ateus i els agnòstics on aquesta opció territorial rep una major adhesió.

- Tot i el seu caràcter marginal, cal destacar com aproximadament entre un 10 i un 8% dels catòlics practicants prefereixen que Catalunya esdevingui una regió d'Espanya. Com ja s'ha pogut apreciar aquest perfil religiós es caracteritza pel seu tarannà més conservador i per aplegar especialment a la primera onada de 2012 persones que simpatitzen amb el PPC. Per tant, dins d'aquest col·lectiu trobaríem dos posicionaments identitaris molt definits. Per una banda aquells que se senten més catalans o només catalans i que simpatitzen amb CiU i a partir de la primera onada de 2013 alguns d'ells amb ERC i per altra aquells altres que se senten tan catalans com espanyols o més espanyols que catalans, que consideren que Catalunya hauria de ser una regió d'Espanya o continuar el seu *status quo*, que estan totalment en contra que Catalunya passi a recaptar i decidir la distribució de tots els impostos que paguen els ciutadans i les empreses de Catalunya i que simpatitzen amb el PPC.
- Cal fer esment a l'opció federalista que presenta un major predicament entre els agnòstics i els creients d'altres religiosos. No és casual que aquest model territorial que ha estat tradicionalment defensat pel PSC i ICV-EUiA arrel en aquests perfils que presenten una major inclinació i simpatia envers aquestes formacions esquerranes.

Pregunta 39. I més concretament, si demà es fes un referèndum per decidir la independència de Catalunya, vostè què faria? (*)

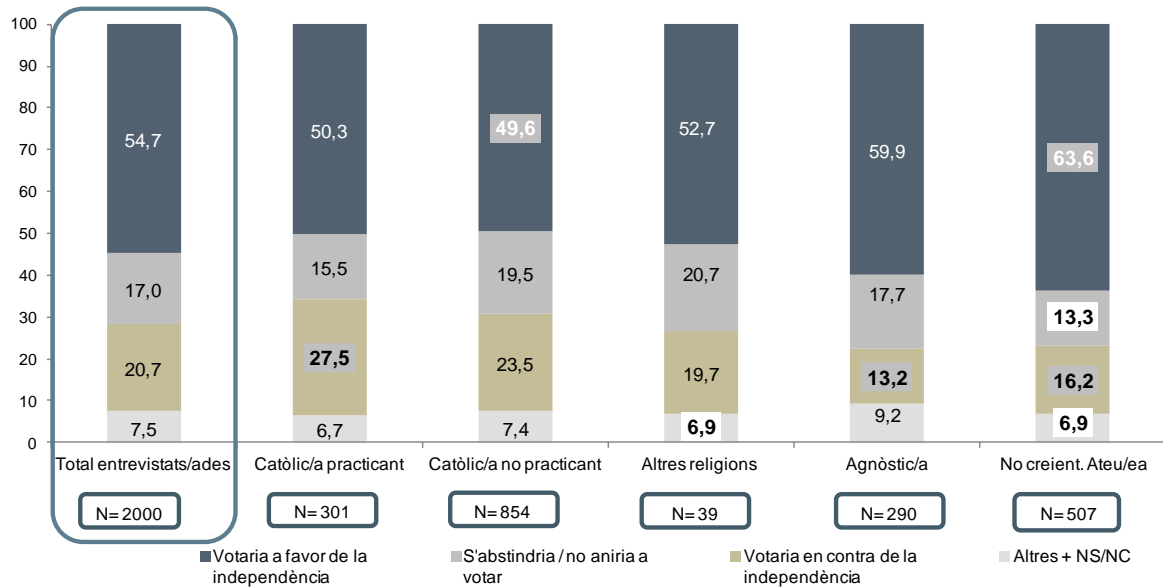
(Total entrevistats/ades; Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- Pel que fa al comportament de les persones entrevistades davant un possible referèndum sobre la independència de Catalunya, es constata que els no creients/ateus votarien majoritàriament a favor (un 54,5% a la primera onada de 2012 i un 63,6% a la primera onada de 2013), seguit pels agnòstics, els catòlics practicants i en menor mesura els catòlics no practicants. En el cas dels creients d'altres religions, cal remarcar la diversitat de resultats d'una onada a una altra. Si a la primera onada de 2012 un 26,4% dels creients d'altres religions afirmava que votaria a favor, al cap d'un any aquells que votarien a favor ja representen més d'un 50%. Probablement aquest augment tan espectacular s'hauria d'atribuir als problemes derivats de la representativitat i l'heterogeneïtat de la mostra que esmentàvem en línies anteriors.
- En consonància amb allò que s'ha observat en altres ítems cal remarcar com en el darrer any s'aprecia una accentuació del sentiment nacionalista català entre tots els enquestats independentment de quin sigui el seu perfil religiós. Aquesta efervescència sobiranista explica que majoritàriament els enquestats considerin que Catalunya presenta un model insuficient d'autonomia, que el model territorial desitjat sigui l'estat propi i que més del 50% dels enquestats declari que en un hipotètic referèndum sobre la independència de Catalunya votaria a favor. A tot això cal recordar que a la primera onada de 2013 ERC despuntava com una de les formacions polítiques que generava una major simpatia de partit i una major proximitat ideològica.
- La comparativa dels resultats de les dues onades permet constatar com l'opció s'abstindria/no aniria a votar ha experimentat un descens entre tots els perfils religiosos. Tenint present la distribució dels percentatges entre les diferents opcions de resposta existents es pot concloure que al cap d'un any una part dels indecisos s'hauria decantat per votar a favor de la independència, la qual cosa s'aprecia amb el retrocés percentual d'aquells que manifesten que votarien en contra. Ara bé, encara que aquesta pauta de comportament s'hauria de circumscriure al conjunt dels perfils analitzats, cal ressaltar que una part dels possibles abstencionistes catòlics practicants hauria derivat cap a posicionaments contraris a la independència. Cal recordar que dins aquest col·lectiu s'aplega un conjunt de persones que manifesten una simpatia de partit i una proximitat ideològica envers el discurs del PPC.
- Per tant, es podria concloure que en l'últim any s'ha produït una accentuació del sentiment nacionalista català fet que es tradueix en una disminució dels abstencionistes i d'aquells que votarien en contra de la independència de Catalunya.
- Significativament, a diferència de l'eix esquerra-dreta en què s'apreciava una correlació entre la religiositat de la persona enquestada i el fet de tenir un posicionament més conservador, el sentiment identitari català és quelcom que va més enllà del sentiment religiós i esdevé un sentiment compartit per tota la societat i especialment entre aquelles franges d'edat més joves. Ara bé, si tenim present que des del punt de vista religiós els menors de 34 anys es declaraven no creients/ateus, això explicaria que entre els perfils religiosos més nacionalistes catalans despuntin justament els no creients/ateus.

4. Comportament electoral

Una vegada copsada la influència de la religiositat sobre les actituds i els valors polítics de la persona enquestada, en el decurs d'aquest apartat centrarem la nostra atenció en la seva possible incidència sobre el comportament electoral. Al marge d'encreuar les creences religioses dels enquestats pel record i la intenció de vot a les eleccions al Parlament de Catalunya i al Congrés dels Diputats, serà objecte d'estudi, també, la seva possible interacció sobre la participació en les eleccions. És a dir es tracta d'escatir fins a quin punt el fet de tenir unes certes conviccions religioses pot explicar que unes determinades persones participin més massivament en unes eleccions que unes altres que són agnòstiques o no creients/atees.

Tal com s'ha fet en la pregunta referida a la simpatia de partit, s'ha elaborat unes taules tant de la intenció com del record de vot. Amb tot, cal advertir que únicament surten ressenyades aquelles formacions polítiques que disposen de representació al Parlament de Catalunya. La resta de partits polítics s'ha englobat dins la categoria *Altres*.

En el cas del record de vot s'exposen els resultats en base a cens, és a dir s'ofereix els resultats tant d'aquells que recorden haver anat a votar com d'aquells que no hi van anar. Finalment apareixen ombrejats aquells resultats més rellevants una vegada aplicada la prova de khi quadrat.

ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA. INTENCIÓ I RECORD DE VOT

Pregunta 29. Quina de les següents frases descriu millor la seva actuació a les darreres eleccions al Parlament de Catalunya? (*)

(Total entrevistats/ades; Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

Taula 30. Creences religioses de la persona enquestada encreuat per la participació a les eleccions al Parlament de Catalunya

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
No vaig votar perquè no podia (edat, malaltia,...)	5,6	3,3	4,9	8,5	7,4	7,5
No vaig votar	10,1	4,9	10,0	24,1	10,5	12,0
Vaig pensar en anar però no ho vaig fer	0,9	1,2	0,8	0,0	0,9	0,9
Habitualment voto però aquesta vegada no	2,0	0,7	2,3	0,9	1,0	3,3
Estic segur/a que vaig votar	79,1	88,0	79,3	65,4	79,9	73,6
NS/NC	2,3	1,8	2,8	1,1	0,3	2,7
Base	2500	373	1158	50	354	520

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

Taula 31. Creences religioses de la persona enquestada encreuat per la participació a les eleccions al Parlament de Catalunya

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
No vaig votar perquè no podia (edat, malaltia,...)	2,4	0,6	2,8	0,0	4,7	1,8
No vaig votar	6,3	4,7	7,5	12,8	2,7	7,1
Vaig pensar en anar però no ho vaig fer	1,0	2,3	0,7	2,8	0,7	1,0
Habitualment voto però aquesta vegada no	3,2	1,3	4,0	5,3	2,0	3,4
Estic segur/a que vaig votar	86,6	89,7	84,7	79,1	89,3	86,7
NS/NC	0,4	1,4	0,3	0,0	0,6	0,0
Base	2000	301	854	35	290	507

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- L'encreuament de la religiositat amb la participació a les eleccions al Parlament de Catalunya revela que els catòlics practicants sobresurten per ser menys abstencionistes que la resta de perfils analitzats. A tall d'exemple, a la primera onada de 2012 únicament un 4,9% dels catòlics practicants declara que no va anar a votar a les eleccions del Parlament de Catalunya de 2010. En canvi, a l'extrem oposat trobem els creients d'altres religions en què molts d'ells provenen de països de fora de la Unió Europea i es podria argumentar que no se senten tan motivats per acudir a la convocatòria electoral.
- Ara bé, més enllà de les xifres de participació que en una enquesta acostumen a sortir sempre sobrerrepresentades, la confrontació dels resultats de les dues onades confirma la tendència apreciada en les dades de participació real de les eleccions al Parlament de Catalunya de novembre de 2010 i 2012. Si en els comicis de 2010 la participació real es va situar al voltant del 58,78%, en el cas de les del 2012 va superar el 67%. És a dir la idea de rerefons és que en les últimes eleccions es va produir una major participació. Si ens atenem a les respostes donades pels enquestats, copsem que l'electorat que més es va mobilitzar va ser per ordre decreixent els catòlics practicants, els agnòstics, els no creients/ateus, els catòlics no practicants i finalment creients d'altres religions. Amb tot, en el cas dels creients d'altres religions caldria matisar la tendència ascendent apuntada tenint present les dimensions de la mostra i la diversitat de situacions que arreplega.

Pregunta 30. Em podria dir a quin partit o coalició va votar a les darreres eleccions al Parlament de Catalunya? (*)

(Total entrevistats/ades; Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

		Creences de la persona enquestada					Total
		Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (practicant o no)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea	
Record de vot		5,9	4,0	0,6	1,3	0,5	3,0
		47,5	36,1	14,7	21,6	14,7	30,6
		3,2	5,1	3,9	8,7	12,0	6,6
		6,2	12,5	13,9	13,3	14,1	12,0
		2,9	3,4	10,2	13,0	12,4	6,8
		0,5	0,5	0,0	1,9	0,8	0,8
		0,1	1,1	3,9	1,7	3,2	1,5
	Altres	1,1	1,5	0,6	2,8	2,3	1,7
	Nul/En blanc	2,5	2,8	7,9	5,5	4,4	3,7
	No va votar	10,0	18,0	33,5	19,8	23,6	18,6
NS/NC	20,1	15,3	11,0	10,2	12,0	14,7	
Total		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Base real		446	1195	48	303	467	2500
Base ponderada		373	1158	50	354	520	2500

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

		Creences de la persona enquestada					Total
		Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (practicant o no)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea	
Record de vot		7,5	3,7	2,8	0,0	0,4	2,9
		43,1	30,5	35,7	19,7	19,8	28,1
		7,2	14,7	6,2	19,4	20,6	15,6
		7,4	8,8	0,0	6,3	3,4	6,7
		2,3	5,4	10,5	21,5	16,6	10,2
		2,3	4,7	2,3	3,6	2,8	3,6
		1,1	1,6	5,3	3,2	7,8	3,4
	Altres	0,2	1,2	1,5	3,3	5,0	2,3
	Nul/En blanc	3,6	2,6	1,3	5,6	3,7	3,4
	No va votar	8,9	15,0	20,9	10,1	13,3	12,9
NS/NC	16,4	11,8	13,6	7,5	6,9	10,9	
Total		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Base real		341	894	35	269	446	2000
Base ponderada		301	854	35	290	507	2000

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- L'encreuament de la religiositat pel record de vot al Parlament de Catalunya confirma algunes de les pautes de comportament detectades en els ítems: simpatia de partit i proximitat de partit.
- Així, es confirma que CiU presenta un major arrelament entre l'electorat que es declara catòlic practicant. Així, quatre de cada deu enquestats reconeix haver votat a la federació nacionalista. Si en la primera onada de 2012 hi havia un cert equilibri entre el PPC i el PSC com a segon partit més votat dins dels catòlics practicants, a la primera onada de 2013 té lloc un triple empat entre el PPC, el PSC i ERC. Ara bé, a causa del sobredimensionament de les franges d'edat de més de 64 anys es detecta un predomini dels que no saben o no volen contestar a quin partit van donar el seu vot. Aquesta reticència és més accentuada a la primera onada de 2012, ja que dos de cada deu responen no saben/ no contesten.

- Dins dels catòlics no practicants, CiU es manté en ambdues onades com la força política més votada. Ara bé, a diferència de la primera onada de 2012 en què el PSC despuntava com a segon partit més votat, a la primera onada de 2013 la formació socialista és reemplaçada per ERC.
- Tot i les dificultats que planteja l'estudi del comportament electoral dels creients d'altres religions, la comparativa de les dues onades revela que si en la primera onada els vots estaven repartits entre CiU i el PSC, a la primera onada de 2013 CiU s'ha erigit en el partit més votat seguit a més llarga distància per ICV-EUiA. Amb tot, cal remarcar que aproximadament tres de cada deu creients d'altres religions confessa no haver anat a votar.
- Quant els agnòstics, si a la primera onada de 2012 CiU despuntava per ser el partit amb més record de vot seguit pel PSC i ICV-EUiA, a la primera onada de 2013 s'aprecia un triple empat entre ICV-EUiA, CiU i ERC. Cal recordar que en les preguntes relacionades amb l'eix esquerra-dreta i amb la proximitat de partit s'observava un major arrelament de les formacions de tarannà més progressista.
- Finalment, dins el col·lectiu dels no creients/ateus s'observa en ambdues onades una fragmentació del record de vot entre CiU, ERC i ICV-EUiA. Com a aspecte novedós cal assenyalar que a la primera onada de 2013 s'ha produït un descens notable dels abstencionistes que han passat del 23,6 al 13,3%.

Intenció de vot

Pregunta 32. Si demà se celebressin eleccions al Parlament de Catalunya, a quin partit o coalició votaria? (*)

(Total entrevistats/ades; Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

		Creences de la persona enquestada					Total
		Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (practicant o no)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea	
Intenció de vot		5,7	4,2	0,9	1,2	1,1	3,3
		48,2	35,3	6,7	22,3	15,7	30,4
		2,2	6,5	0,9	12,0	13,7	8,0
		6,8	12,1	15,1	8,6	13,0	11,0
		2,5	5,5	6,3	14,2	14,7	8,1
		0,5	0,9	0,6	2,6	0,9	1,1
		1,2	0,4	0,0	1,6	2,3	1,1
	Altres	1,3	0,9	0,0	3,7	4,1	2,0
	Nul/En blanc	2,9	4,4	4,5	9,9	7,2	5,7
	No votarà	5,2	8,3	24,2	10,5	9,8	8,9
NS/NC	23,5	21,5	41,0	13,4	17,5	20,6	
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Base real	446	1195	48	303	467	2500	
Base ponderada	373	1158	50	354	520	2500	

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

		Creences de la persona enquestada					Total
		Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (practicant o no)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea	
Intenció de vot		5,8	1,8	2,8	0,6	0,0	1,8
		33,5	22,4	9,4	10,8	11,5	19,3
		10,0	19,1	21,0	26,2	27,6	20,9
		6,1	9,2	0,0	6,3	3,2	6,6
		2,7	5,9	10,5	16,9	15,6	9,5
		2,7	5,4	17,3	1,8	3,7	4,2
		1,3	2,0	10,5	5,2	9,4	4,4
	Altres	0,2	0,7	1,5	1,1	2,8	1,2
	Nul/En blanc	4,7	5,0	7,4	5,1	5,8	5,3
	No votarà	8,9	9,4	6,1	5,8	8,9	8,6
	NS/NC	24,1	19,1	13,7	19,9	11,5	18,1
	Total		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Base real		341	894	35	269	446	2000
Base ponderada		301	854	35	290	507	2000

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- Des del punt de vista de la intenció de vot, es detecta a la primera onada de 2012 que en gairebé tots els perfils religiosos analitzats CiU desputa com a partit més citat. Amb tot, aquest predomini de la federació nacionalista és més accentuat entre els catòlics practicants i no practicants. Com a cas excepcional cal esmentar la casuística dels creients d'altres religions en què quatre de cada deu es neguen a concretar quin partit votarien, dos de cada deu s'abstindrien i finalment un 15% votaria el PSC que és la formació que concentra un percentatge més elevat d'intenció de vot.
- Com s'ha anat assenyalant al llarg d'aquest Apunt, una de les singularitats que presenta les dues onades analitzades és que la primera onada de 2013 ens aporta informació sobre què va succeir en les darreres eleccions del Parlament de Catalunya de novembre de 2012. En aquells comicis la participació va ser significativament més elevada, CiU va ser la formació més votada i per primera vegada ERC va esdevenir el segona força més votada. Precisament d'aquest ascens de la formació republicana se'n fa en certa manera ressò la primera onada

de 2013 en què es pot apreciar l'efecte "del carro guanyador". En aquests casos, les persones enquestades tendeixen a declarar que han votat aquella formació política que ha obtingut uns millors resultats, malgrat haver votat a un altre partit o haver-se abtingut. En aquest sentit, l'anàlisi individualitzat de cada perfil evidencia que dins dels creients d'altres religions, agnòstics i no creients/ateus ERC s'erigeix en el primer partit amb intenció de vot. En canvi, tot i l'ascens de la formació republicana, cal remarcar que entre els catòlics practicants CiU es manté com el partit amb més intenció de vot, mentre que entre els catòlics no practicants es produeix un empat entre CiU i ERC. Així doncs, a tenor dels resultats obtinguts s'observa com l'ascens d'ERC seria quelcom generalitzat, tot i ser més notori entre els agnòstics i els no creients/ateus.

- Des del punt de vista de les principals formacions polítiques, es detecta com el PPC i CiU presenta un major arrelament entre els catòlics practicants, ERC i ICV-EUiA entre els agnòstics i no creients/ateus i finalment el PSC entre els catòlics no practicants.
- Finalment, es confirma de nou els recels dels catòlics practicants a l'hora de verbalitzar quin partit polític votarien. Diversos factors podrien explicar-ho. Al marge de l'edat, un element que podria justificar aquestes suspicàcies seria que molts catòlics practicants serien votants del PPC i del PSC. Tradicionalment el PPC ha estat un partit infrarepresentat en les enquestes a causa de l'elevat risc d'ocultació. Probablement a causa de les conjuntura actual és possible que el PSC estigui experimentant una situació similar. Díficilment aquest 24% d'enquestats que es neguen a especificar a quin partit votarien estaria amagant una abstenció, ja que es tracta d'un perfil que presenta unes quotes de participació electoral molt elevades. Per tot plegat, és possible que dins aquest percentatge s'arreplegui votants del PSC i del PPC.

ELECCIONS AL CONGRÉS DELS DIPUTATS. INTENCIÓ I RECORD DE VOT

Una vegada consignada la influència de les creences religioses sobre el comportament de l'electorat en les eleccions al Parlament de Catalunya, centrem la nostra atenció en les eleccions al Congrés dels Diputats.

A l'hora de presentar els resultats s'ha seguit el mateix criteri que en l'apartat anterior. Recordem, doncs, que únicament surten ressenyades aquelles formacions polítiques que disposen de representació al Congrés dels Diputats i que la resta de partits polítics s'ha englobat dins la categoria *Altres*.

En el cas del record de vot, s'exposen, també, els resultats en base a cens, és a dir s'ofereix els resultats tant d'aquells que recorden haver anat a votar com d'aquells que no hi van anar. Finalment, apareixen ombrejats aquells resultats més rellevants després d'haver aplicat la prova de khi quadrat.

Record de vot

Pregunta 33. Quina de les següents frases descriu millor la seva actuació a les darreres eleccions al Congrés dels Diputats? (*)

(Total entrevistats/ades; Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

Taula 32. Creences religioses de la persona enquestada encreuat per la participació a les eleccions al Congrés dels Diputats

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
No vaig votar perquè no podia (edat, malaltia,...)	5,0	5,8	4,5	4,5	6,3	4,5
No vaig votar	9,4	4,7	9,8	21,7	8,6	11,2
Vaig pensar en anar però no ho vaig fer	1,4	0,6	1,4	0,6	1,9	1,8
Habitualment voto però aquesta vegada no	3,6	1,4	3,8	5,4	3,9	4,1
Estic segur/a que vaig votar	79,9	86,5	80,0	67,9	78,5	77,6
NS/NC	0,7	1,0	0,3	0,0	0,9	0,8
Base	2500	373	1158	50	354	520

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

Taula 33. Creences religioses de la persona enquestada encreuat per la participació a les eleccions al Congrés dels Diputats

	TOTAL	Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (prac i no prac)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea
No vaig votar perquè no podia (edat, malaltia,...)	4,1	2,2	3,6	2,8	6,1	4,9
No vaig votar	8,9	4,9	10,0	15,4	6,1	11,0
Vaig pensar en anar però no ho vaig fer	0,7	1,4	0,8	1,3	0,6	0,2
Habitualment voto però aquesta vegada no	4,5	3,0	4,1	10,5	7,1	4,0
Estic segur/a que vaig votar	80,2	86,5	80,0	69,9	78,8	78,1
NS/NC	1,6	2,1	1,4	0,0	1,2	1,8
Base	2000	301	854	35	290	507

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- Si procedim a encreuar la religiositat amb la participació a les eleccions al Congrés dels Diputats, es confirma que els catòlics practicants són els menys abstencionistes. Més enllà del factor religiós, un altre element a tenir en compte és l'edat. Una part molt important dels catòlics practicants correspon a persones de més de 64 anys que van viure molt de temps amb la Dictadura i que per tant valoren molt més les oportunitats que ofereix la Democràcia a l'hora de poder acudir a les urnes per manifestar el seu malestar o la seva satisfacció amb la gestió desenvolupada pel partit en el govern.
- A l'altra extrem sobresurten els creients d'altres religions que manifesten un menor interès a l'hora de participar en els comicis i finalment els no creients/ateus. En el cas dels no creients/ateus, aproximadament un 11% es declara abstencionista fet que caldria atribuir a la seva insatisfacció i desencís en la política i en els polítics. De fet, cal recordar que és un dels col·lectius que valorava amb una nota més baixa a la classe política.

Pregunta 34. Em podria dir a quin partit o coalició va votar a les darreres eleccions al Congrés dels Diputats? (*)

(Total entrevistats/ades; Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

		Creences de la persona enquestada					Total
		Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (practicant o no)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea	
Record de vot		12,6	9,3	0,6	4,0	1,9	7,3
		39,4	26,8	8,7	18,7	14,2	24,4
		1,0	4,9	1,0	10,0	11,1	6,2
		8,8	15,3	13,9	13,9	18,7	14,9
		1,8	5,2	10,2	10,4	9,9	6,5
		0,5	0,0	0,0	0,0	0,4	0,2
		0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
	Altres	0,7	2,0	8,4	3,1	3,1	2,3
	Nul/En blanc	2,5	4,7	16,7	8,6	8,1	5,8
	No va votar	12,5	19,6	32,1	20,7	21,6	19,4
NS/NC	20,1	12,0	8,4	10,5	11,1	13,1	
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Base real	446	1195	48	303	467	2500	
Base ponderada	373	1158	50	354	520	2500	

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

		Creences de la persona enquestada					Total
		Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (practicant o no)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea	
Record de vot		10,1	6,9	1,3	1,5	1,2	5,0
		34,9	26,4	18,6	16,2	16,7	23,5
		7,3	9,1	1,5	14,4	13,1	10,5
		9,8	15,3	6,7	15,5	14,0	14,0
		1,5	4,5	23,3	15,7	12,7	8,1
		0,9	0,1	0,0	0,0	0,6	0,3
		0,2	0,1	0,0	0,0	0,9	0,3
	Altres	0,1	1,0	1,5	1,6	2,9	1,4
	Nul/En blanc	2,7	3,2	8,2	4,2	6,2	4,2
	No va votar	11,4	18,5	30,1	20,0	20,1	18,2
NS/NC	21,1	14,9	8,8	10,9	11,8	14,6	
Total		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Base real		341	894	35	269	446	2000
Base ponderada		301	854	35	290	507	2000

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- La confrontació del comportament electoral entre els diferents perfils religiosos corrobora les tendències apreciades en analitzar el record de vot a les eleccions al Parlament de Catalunya.
- Per tant, més enllà del tipus d'eleccions els catòlics practicants sobresurten per haver votat preferentment a CiU seguit a més llarga distància pel PPC. Per la seva banda, en els catòlics no practicants copsem la sobrerrepresentació de CiU i del PSC. En el cas dels creients d'altres religions, agnòstics i no creients/ateus despenja per sobre de les altres opcions de resposta aquells que declaren que no haver anat a votar. Si en la primera onada de 2012 la segona opció més assenyalada pels creients d'altres religions va ser el vot nul o en blanc, a la primera onada de 2013 sobresurt ICV-EUiA. Respecte als agnòstics, el partit que totalitza més mencions és CiU en ambdues onades. Finalment entre els no creients/ateus si a la primera onada de 2012 el partit més votat va ser el PSC, a la primera onada de 2013 és CiU.

- A diferència del record de vot al Parlament de Catalunya, s'observa l'arrelament de l'anomenat vot dual. Una part dels enquestats tendeix a votar d'una manera diferent en funció del tipus d'elecció. Així, en els comicis del Congrés dels Diputats es tendeix a prioritzar aquelles formacions de caràcter estatal tipus PPC i PSC.
- Més enllà de la vinculació d'uns determinats partits polítics en uns determinats perfils religiosos, es confirma que els abstencionistes presenten un major arrelament entre els creients d'altres religions, els agnòstics i els no creients ateu i per contra els catòlics practicants i no practicants despunten en l'opció de resposta No sap/no contesta.

Pregunta 36. Si demà se celebressin eleccions al Congrés dels Diputats, a quin partit o coalició votaria? (*)

(Total entrevistats/ades; Resposta simple; %)

BOP 1a onada 2012

		Creences de la persona enquestada					Total
		Catòlic/a practicant	Catòlic/a no practicant	Altres religions (practicant o no)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea	
Intenció de vot		12,6	7,4	0,6	3,7	2,7	6,5
		33,2	27,6	0,9	21,0	14,5	24,0
		2,4	4,7	4,9	9,6	10,0	6,1
		9,4	16,3	11,1	10,2	14,6	13,6
		2,9	4,2	6,3	14,0	10,8	6,8
		0,5	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
		1,2	0,1	0,0	0,1	0,6	0,4
	Altres	1,3	1,2	4,5	3,9	3,3	2,1
	Nul/En blanc	2,4	6,1	5,4	11,2	9,5	6,9
	No votarà	5,8	12,1	28,1	12,3	14,0	12,2
NS/NC	28,3	20,2	38,4	14,0	19,9	21,2	
Total		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Base real		446	1195	48	303	467	2500
Base ponderada		373	1158	50	354	520	2500

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2012

BOP 1a onada 2013

		Creences de la persona enquestada					Total
		Catòlic/a practlicant	Catòlic/a no practlicant	Altres religions (practlicant o no)	Agnòstic/a	No creient Ateu/ea	
Intenció de vot		6,3	3,1	1,3	0,0	0,4	2,4
		29,3	20,5	11,8	12,1	12,7	18,4
		8,4	14,0	13,5	18,8	19,9	15,2
		5,7	11,1	0,0	9,9	7,0	8,8
		1,9	4,0	17,3	16,7	14,8	8,5
		0,9	3,3	10,5	1,2	1,3	2,2
		0,3	1,1	0,0	2,1	4,7	2,0
	Altres	0,3	0,8	2,9	1,4	2,6	1,3
	Nul/En blanc	5,6	6,9	8,2	6,9	7,1	6,8
	No va votar	12,1	13,0	7,5	8,1	10,3	11,5
NS/NC	29,3	22,0	26,9	22,8	19,4	22,9	
Total		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Base real		341	894	35	269	446	2000
Base ponderada		301	854	35	290	507	2000

(*) Font: Baròmetre Opinió Política. 1a onada 2013

- L'encreuament de les conviccions religioses dels enquestats amb la intenció de vot a les eleccions al Congrés dels Diputats confirma de nou les pautes de comportament apreciades en els ítems simpatia de partit, proximitat de partit, record de vot i intenció de vot al Parlament de Catalunya i record de vot al Congrés dels Diputats. Així, determinats perfils religiosos mostren una tendència a votar o simpatitzar cap a unes formacions polítiques concretes. A tall d'exemple, cal mencionar que CiU presenta un major arrelament entre els catòlics practicants i no practicants, el PPC entre els catòlics practicants i els partits més progressistes (ERC, ICV-EUiA i PSC) entre els agnòstics i no creients/ateus.
- No obstant això, la conjuntura del moment i determinats esdeveniments polítics poden alterar aquestes pautes de comportament. Així, quan es demana als enquestats a quin partit votarien en unes hipotètiques eleccions al Congrés dels Diputats a la primera onada de 2013 s'evidencia els efectes de les eleccions al Parlament de Catalunya de novembre de 2012. En aquest cas, l'anomenat efecte dual desapareix i s'observa una sobrerrepresentació d'ERC.

Així, la formació republicana que tenia a la primera onada de 2012 una intenció de vot del 6,1%, al cap d'un any se situa en un 15,2%. Ara bé a l'hora d'analitzar cada perfil individualitzadament s'aprecia com l'augment d'aquest partit és generalitzat en tots els perfils, encara que menys acusat entre l'electorat que es declara catòlic practicant.

- Finalment, al marge d'un cert decantament de determinats perfils cap a una o altra formació política s'aprecia a diferència dels anteriors ítems analitzats que en el decurs de la primera onada de 2013 els catòlics practicants que declaren obertament que en unes futures eleccions no anirien a votar ha crescut de manera significativa al passar del 5,8 al 12,1%. Malgrat això es manté dins aquest col·lectiu les reticències a expressar el sentit del seu vot en uns futurs comicis.

Consideracions finals:

- Un dels principals objectius d'aquest Apunt ha estat mostrar si hi havia un lligam entre les conviccions religioses de la persona enquestada i la resta de variables que conformen el qüestionari del BOP i fins a quin punt el grau de religiositat d'una persona podia influir en els seus valors i actituds envers la política, així com el seu posicionament ideològic i, fins i tot, el seu comportament electoral.
- Paral·lelament una altra de les intencionalitats d'aquest treball ha estat aprofundir en el coneixement sobre el procés de secularització existent a Catalunya. Malgrat que Catalunya i Espanya han resseguit unes trajectòries paral·leles, cal destacar com els indicadors que avaluen la pràctica i la pertinença a la religió catòlica a Catalunya són significativament inferiors als de la resta d'Espanya. En aquest sentit, l'anàlisi de les sèries del CIS corresponents a Espanya i de l'ICPS i del CEO pel cas català que pregunten per la religiositat dels catalans han evidenciat la singularitat del cas català. Així, Catalunya ofereix com a tret distintiu que la proporció de catòlics practicants és menor mentre que el percentatge d'agnòstics, no creients/ateus i creients d'altres religions és significativament més elevat. Malgrat tot, cal destacar que la majoria dels enquestats es defineixen com a catòlics no practicants. En aquest sentit, s'observa com Catalunya i Espanya han passat de ser uns països de religió catòlica a uns altres de cultura catòlica.
- Tal com ha constatat la literatura, la religió catòlica ha deixat d'exercir una part de la importància que havia tingut abans en les diferents esferes de la vida pública. Tot i això, l'estudi de cadascun dels perfils religiosos existents a Catalunya a partir dels resultats del BOP de la primera onada de 2012 i de 2013 ha permès copsar la influència de les conviccions catòliques en la ideologia política i en el comportament electoral dels enquestats catòlics.
- Així, en el decurs de les pàgines que conformen aquest Apunt s'ha anat desgranant els diferents ítems que s'han considerat que podien arribar a exercir una certa influència a l'hora de caracteritzar els catòlics practicants, els catòlics no practicants, els creients d'altres religions, els agnòstics i els no creients/ateus que viuen a Catalunya. Una vegada encreuades les variables objecte d'estudi s'ha pogut determinar quins serien els trets distintius de cadascun dels perfils analitzats.
- Des del punt de vista del perfil sociodemogràfic, s'ha pogut confirmar la interrelació existent entre l'edat de la persona enquestada i les seves conviccions religioses. Així, a mesura que augmenta l'edat de la persona enquestada la proporció de catòlics practicants s'incrementa. En canvi, entre els més joves proliferen aquells que s'autodefineixen com a agnòstics i no creients/ateus. En aquest cas, es confirmaria la tesi de les successives onades secularitzadores defensada per Pérez Agote. Així, si la generació de més edat es caracteritza per ser majoritàriament catòlica practicant, en les següents franges d'edat s'aprecia l'impacte de les successives onades de secularització. En aquest sentit, la proporció de catòlics no practicants és més important en la franja adulta (35-49 anys especialment). En canvi, entre el

col·lectiu més jove destaca la importància dels no creients/ateus i dels agnòstics. Es tractaria dels fills els pares dels quals ja s'haurien allunyat de la pràctica i la litúrgia catòlica malgrat considerar-se catòlics. Una vegada adults aquests joves viurien la religió com quelcom allunyat de la seva quotidianitat.

- Quant al gènere de la persona enquestada, s'ha pogut corroborar, també, la tesi segons la qual les dones són més creients que els homes. Amb tot, aquesta pauta de comportament només resulta vàlida per aquelles franges de població de més edat. En canvi, a mesura que disminueix l'edat de la persona enquestada les diferències es van reduint fins arribar a la franja compresa entre els 18 i els 34 anys en què s'observa la mateixa pauta de comportament.
- Pel que fa a les altres variables que conformen el bloc de dades de classificació, s'ha pogut detectar com els catòlics practicants apareixen sobrerrepresentats a les províncies de Lleida i Tarragona en contrast amb Barcelona i Girona on la proporció d'agnòstics i no creients/ateus és més rellevant. Un altre element a ressaltar és el predomini dels nascuts a Catalunya entre els no creients/ateus, en contrast amb els catòlics practicants o no practicants en què destaquen els nascuts a d'altres comunitats autònomes. En aquest cas, aquesta pauta de comportament s'hauria de relacionar més aviat amb l'edat de cada perfil religiós. Si entre els catòlics practicants sovintegen les persones de més edat, resulta versemblant que dins aquest col·lectiu s'arreglegui part d'aquella onada migratòria que va arribar a Catalunya procedent d'altres enclavaments de la geografia espanyola al llarg dels anys 50 i 60 del segle XX.
- Així mateix, estretament relacionat amb les franges d'edat cal esmentar les variables que fan referència a l'estat civil, al nombre de fills i a l'estructura familiar de la persona enquestada. Així, a causa del predomini dels majors de 65 anys entre els catòlics practicants dins aquest perfil proliferen els casats o vidus i des del punt de vista de la tipologia familiar sobreabunden els que resideixen amb el marit o l'esposa o aquells que viuen sols. En canvi, dins dels no creients/ateus destaquen els casats, els solters i els que viuen en parella. Cal esmentar que una part viu encara amb els pares, mentre que una altra part gens menyspreable resideixen sols i encara no han tingut descendència.
- L'encreuament del perfil religiós dels enquestats amb la seva situació laboral ha permès copsar de nou la influència de l'edat. Si entre els catòlics practicants proliferaven els majors de 65 anys, resulta versemblant el predomini dels jubilats. Per contra, a causa de la seva joventut dins dels no creients/ateus sobresurten els estudiants. En la resta de perfils, catòlics no practicants, altres religions i agnòstics, destaquen aquells que treballen i aquells que no treballen per estar a l'atur i en menor mesura per estar jubilats.
- Tradicionalment la bibliografia ha establert una connexió entre la formació acadèmica i el grau de religiositat. Així, a mesura que augmenta el nivell d'estudis de la persona enquestada, el grau de religiositat disminueix i viceversa. Així, dins el col·lectiu dels catòlics practicants i no practicants predominen les persones que disposen d'estudis obligatoris complets o incomplets. Per la seva banda, dins els no creients o ateus abunden aquells que han cursat

estudis secundaris i primaris seguit de prop pels universitaris. En aquest darrer col·lectiu, caldria tenir en compte que a causa de la seva joventut i de l'elevat percentatge d'estudiants molts d'ells no haurien conclòs la seva etapa formativa.

- Des del punt de vista econòmic, s'observa que més del 50% dels catòlics practicants manifesta ser la persona que més ingressos aporta a la llar familiar. Sens dubte, unes dades força versemblants si tenim en compte que en molts casos es tracta de llars unipersonals. Una altra variable força il·lustrativa és aquella que fa esment a les retribucions mensuals. Així, com menys ingressos mensuals majors són les probabilitats de que la persona enquestada declari ser catòlica practicant. Una tendència que s'hauria de relacionar igualment amb el predomini dels jubilats i per tant de les persones que tenen com a principal retribució una pensió. En el cas dels no creients/ateus en què predominaven els estudiants, cal pensar que atès que molts d'ells viurien encara amb els progenitors la seva situació econòmica seria més acomodada.
- Si des del punt de vista sociodemogràfic s'aprecia que cada col·lectiu presenta uns trets distintius, l'estudi de les variables relacionades amb l'actitud davant de la política permet extreure també unes pautes de comportament específiques. Així, en el cas dels catòlics practicants es detecta un menor interès per la política des de tots els seus vessants (interès, freqüència en què es parla o grau d'informació política). En canvi, els agnòstics es caracteritzen per aplegar un perfil d'enquestats de mitjana edat, que estan en actiu des del punt de vista professional i que gaudeixen d'una millor formació i mostren un major interès envers la política..
- Cal ressaltar la singularitat dels no creients/ateus, ja que engloba per una banda a persones de més de vint-i-cinc anys que ja han conclòs la seva etapa formativa i estan treballant i per altra a joves o adolescents de divuit o vint anys que encara estan estudiant i que segurament el seu interès per la política sigui menor que el grup de més de vint-i-cinc anys. Aquesta dualitat explica que els percentatges molt o bastant siguin menors si es compara amb els agnòstics.
- Estretament relacionat amb l'interès per la política es detecta com els agnòstics s'informen preferentment per la premsa i la ràdio. Paral·lelament es percep de nou la influència de l'edat, ja que aquells perfils religiosos que apleguen a persones més joves o de mitjana edat com ara els agnòstics i els no creients/ateus despunten per informar-se a través de les noves tecnologies com ara Internet. En canvi, la proporció de catòlics practicants i no practicants que utilitza la xarxa és molt marginal.
- Quant al grau de satisfacció amb la democràcia i a la valoració de la classe política en general, els catòlics practicants i no practicants despunten per ser més condescendents que els agnòstics i no creients/ateus que es caracteritzen per ser molt més crítics. Per exemple, els catòlics practicants destaquen per ser el col·lectiu que més en desacord estan amb les afirmacions "*els polítics tenen en compte el que pensa la gent*" i "*els polítics només busquen el benefici propi*".

- Per la seva banda, l'encreuament de les creences religioses de la persona enquestada amb l'autoubicació en l'eix esquerra-dreta ha posat de relleu el lligam existent entre ambdues variables. Així, s'ha pogut confirmar el principi segons el qual les persones catòliques tendeixen cap a posicionaments més conservadors que les no catòliques.
- En canvi, des del punt de vista de l'eix identitari i de les variables que pregunten per l'encaix entre Catalunya i Espanya s'ha pogut copsar fins a quin punt el sentiment nacionalista català esdevé quelcom que ultrapassa les conviccions religioses dels enquestats i que és compartit per tota la societat i especialment per aquelles franges d'edat més joves. Ara bé, si tenim present que des del punt de vista religiós els menors de 34 anys es declaraven no creients/ateus, això explicaria que entre els perfils religiosos més nacionalistes catalans despuntin justament els no creients/ateus.
- Un altre factor que en certa mesura ha condicionat els resultats i els canvis de tendència ha estat la conjuntura actual. La comparativa dels resultats corresponents a la primera onada de 2012 amb els de la primera onada de 2013 ha permès copsar l'efervescència nacionalista catalana sorgida arran de la manifestació de l'onze de setembre de 2012, així com la influència dels resultats de les eleccions del Parlament de Catalunya de novembre de 2012. En tots els perfils religiosos analitzats s'ha consignat un increment d'aquelles persones que consideren que Catalunya ha assolit un nivell insuficient d'autonomia, que el model territorial preferit seria l'estat independent, que Catalunya hauria de gestionar els seus impostos i que en un hipotètic referèndum sobre la independència de Catalunya el seu vot seria favorable.
- Malgrat aquesta tendència, cal remarcar la singularitat dels catòlics practicants. Encara que majoritàriament despunten en els posicionaments nacionalistes catalans, una part d'aquest col·lectiu sosté que Catalunya hauria de ser una regió d'Espanya, afirma que en un referèndum sobre la independència de Catalunya el seu vot seria contrari i manifesta la seva oposició a que Catalunya passi a recaptar i gestionar els seus impostos. En aquest sentit, l'anàlisi de les preguntes relacionades amb la simpatia de partit, proximitat de partit i comportament electoral confirma l'especificitat d'aquest perfil. Així, mentre que una part dels catòlics practicants afirma sentir-se més pròxim ideològicament i manifesta una major simpatia envers CiU, una altra part assenyala tenir una major sintonia envers el discurs del PPC la qual cosa s'enquadra amb aquest posicionament identitari més espanyolista.
- Per la seva banda, els agnòstics i no creients/ateus que s'autoubicaven en posicionaments més progressistes destaquen per mostrar una major simpatia i una major proximitat ideològica respecte ERC i ICV-EUiA.
- L'anàlisi de les variables relacionades amb el comportament electoral de les persones enquestades ha posat de relleu la influència de les conviccions religioses a l'hora de decantar-se cap a una formació o una altra. Amb tot, el contrast entre les dues onades analitzades ha evidenciat també fins a quin punt les eleccions del novembre de 2012 han alterat algunes de les pautes de comportament tradicionals. A diferència d'anteriors comicis, la participació va ser sensiblement més alta i encara que CiU es va mantenir com a força més votada, ERC va esdevenir el segon partit amb més vots. En aquest sentit, totes les variables

que demanen per la intenció, el record de vot, la simpatia i la proximitat de partit es fan ressò d'aquest ascens d'ERC. En qualsevol cas caldrà veure com evoluciona aquesta tendència en les properes onades, ja que aquests resultats podrien estar condicionats per l'anomenat efecte del "carro guanyador". Paral·lelament cal destacar com en determinades qüestions com el record o la intenció de vot, l'eix esquerra dreta o l'eix nacional els catòlics practicants despunten en l'opció de resposta No sap/No contesta. Tot i que en alguns casos es podria argumentar que no s'ha entès correctament la formulació de l'anunciat, un element que podria justificar aquestes suspicàcies seria que molts catòlics practicants serien votants del PPC i del PSC. Tradicionalment el PPC ha estat un partit infrarepresentat en les enquestes a causa de l'anomenat vot ocult. Probablement a causa de les conjuntura actual és possible que el PSC estigui experimentant una situació similar.

- Així, doncs, des del punt de vista de les principals formacions polítiques, s'ha pogut apreciar com el PPC i CiU presenten un major arrelament entre els catòlics practicants, ERC i ICV-EUiA entre els agnòstics i no creients/ateus i finalment el PSC entre els catòlics no practicants.
- D'aquesta manera, l'encreuament de la pregunta que demana als enquestats com es consideren des del punt de vista religiós amb tot el reguitzell de preguntes que conformen el qüestionari del BOP ha permès extreure unes pautes de comportament específiques per cada col·lectiu des del punt de vista sociodemogràfic, ideològic i de comportament electoral. No obstant això, un dels problemes que planteja aquest estudi és que l'anàlisi s'ha construït a partir d'una única pregunta en què es demana a les persones enquestades com es defineixen en matèria religiosa. Es podria contrargumentar que es tracta d'una classificació massa rígida i encaixonada que podria guanyar amb detalls i amb més informació si s'incorporessin altra tipus de preguntes. Tot plegat ens permetria obtenir un ventall d'anàlisi molt més ampli i aprofundit sobre aquest fenomen tan complex. Per exemple, caldria incorporar preguntes no només sobre la pertinença a una o altra església, sinó sobre la religiositat de la persona enquestada, el seu grau de compliment amb la pràctica religiosa o fins i tot la pertinença i la religiositat dels progenitors per conèixer l'història religiosa dels pares de la persona enquestada.
- La incorporació de tot aquest conjunt de qüestions permetria refutar o confirmar algunes de les hipòtesis i pautes de comportament que la literatura sosté en matèria religiosa. Per exemple, Elzo considera que encara s'està produint una secularització institucional de les pràctiques i les creences institucionalitzades. Ara bé, aquest fet no té per què significa necessàriament que la societat catalana sigui cada vegada més atea o agnòstica o que deixi de creure en quelcom, sinó que més aviat s'estaria produint una transformació de les seves creences.
- Precisament a causa dels moments de canvi en què Catalunya està immersa des del punt de vista religiós (una transformació en la manera de creure i un canvi en el mapa religiós molt més divers), social i polític caldria plantejar-se la necessitat d'engegar un baròmetre que

analitzés de manera més o menys seriada en el temps el grau de religiositat dels catalans des de múltiples punts de vista.

Bibliografia consultada

Baròmetre d'Opinió Política (BOP) de Catalunya 2005-2012

<http://www.ceo.gencat.cat/ceop/AppJava/pages/estudis/registrats/index.html> [Consulta: 24 d'abril de 2013]

Centro de Investigaciones sociológicas. Acceso Web al Banco de Datos del CIS

<http://datosbd.cis.es/ciswebconsultas/serieSearchLoad.htm> [Consulta: 24 d'abril de 2013]

Elzo, J; Castiñeira, A (2012) *Valores blandos en tiempos duros. La sociedad catalana en la Encuesta Europea de Valores* Barcelona: Proteus ISBN: 978-84-15549-61-1

Estruch, J; Griera, M (2007) *De la secularització al pluralisme o de quan la religió torna a estar de moda* Sabadell: Fundació Caixa Sabadell ISB 978-84-9516-670-8

Institut de Ciències Polítiques i Socials. Sondeigs d'Opinió a Catalunya

<http://www.icps.cat/sondeigs.asp?con=36&apr=1#36> [Consulta: 24 d'abril de 2013]

Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

<http://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=289> [Consulta: 26 d'abril de 2013]

<http://www.idescat.cat/dequavi/?TC=444&V0=3&V1=2> [Consulta: 26 d'abril de 2013]

Percepció de capital social a Catalunya 2009. REO 540

<http://www.ceo.gencat.cat/ceop/AppJava/pages/estudis/registrats/index.html> [Consulta: 24 d'abril de 2013]

Pérez Agote, A; Santiago García, JA (2005) *La situación de la religión en España a principios del siglo XXI* Madrid: CIS ("Opiniones y Actitudes", 49) ISBN 84-7476-375-4

Pérez Agote, A; (2005) *La situación de la religión en España a principios del siglo XXI* Madrid: CIS ("Opiniones y Actitudes", 49) ISBN 84-7476-375-4

-- (2007) *El proceso de secularización en la sociedad española* ("Revista CIDOB d'Afers Internacionals", 77 pp.65-82)

-- (2012) *Cambio religioso en España: los avatares de la secularización* Madrid: CIS ("Colección Monografías", 276) ISBN 978-84-7476-596-0